

TILINPÄÄTÖS 2023

Kunnanhallitus 25.3.2024

Kunnanvaltuusto 17.6.2024

SISÄLLYSLUETTELO

---

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Olenaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	4
1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä	15
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen	17
1.4 Toiminnan rahoitus	19
1.5 Rahoitusasema ja sen muutokset	20
1.6 Kokonaistulot- ja menot	22
1.7 Kunnan tunnusluvut	23
1.8 Kuntakonsernin toiminta ja talous	24
1.9 Konsernin tilinpäätös ja tunnusluvut	26
1.10 Tilikauden tuloksen käsittely	30

2 TALOUSARVION KÄYTTÖTALOUDEN TOTEUTUMINEN

2.1 Yleishallinto	31
2.2 Sivistys ja hyvinvointi	50
2.3 Kuntatekniikka	70
2.4 Käyttötalouden toteutuminen yhteensä	81
2.5 Tuloslaskelman toteutuminen	82
2.6 Investointien toteutuminen	86
2.7 Rahoitusosan toteutuminen	88
2.8 Yhteenveto toteutumisesta	89

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tuloslaskelma vertailutietoineen	90
3.2 Rahoituslaskelma vertailutietoineen	91
3.3 Tase vertailutietoineen	92
3.4 Konsernilaskelmat vertailutietoineen	94

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	98
4.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	99
4.3 Tuloslaskelman liitetiedot	100
4.4 Taseen liitetiedot	103
4.5 Vakuuksia ja sitoumuksia koskevat liitetiedot	107
4.6 Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat tiedot	109
4.7 Henkilöstökulut	110

5 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET	111
----------------------------	-----

6 KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT	114
-----------------------------	-----

7 ALLEKIRJOITUKSET	115
--------------------	-----

1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Kunnanjohtajan katsaus

Vuosi 2023 aloitettiin neuvottelemalla Miehikkälän kunnan kanssa Kaakon kaksikko -yhteistoiminnan olennaisesta syventämisestä. Yhteistoimintasopimuksen uudelleen neuvotteluissa Virolahti toi esille, että yhteiseen palvelutuotantoon tarvitaan vähintään 1,5 miljoonan euron säästöt, jotka tulisi saada pääsääntöisesti palvelualueen synergiaetuja hyödyntäen. Suurimpana yksittäisenä synergiaetusäästönä Virolahti esitti yläkoulujen yhdistämistä. Miehikkälän kunta katsoi, ettei se voi hyväksyä Virolahden ehdottamia säästökohteita. Neuvottelut päättyivät palveluohjaustyöryhmässä 11.1.2023 yhteiseen näkemykseen siitä, että on tarpeen aloittaa selvitys Kaakon kaksikko -yhteistyön purkamisesta.

Neuvottelujen päätyttyä tuloksettomina, alkoi uuden tulevaisuuden suunnittelu. Virolahden tulevaisuus tulee rakentumaan joko itsenäisenä kuntana tai osana Haminan kaupunkia, jonka kanssa käynnistimme kuntaliitosselvityksen syksyllä 2023. Molemmat valtuustot päättävät kuntaliitoksesta suuntaan tai toiseen 7.5.2024 – ennen tämän tilinpäätöksen vahvistamista. Molempien vaihtoehtojen avarakatseinen tarkastelu on vähintäänkin vastuullista taloudellisten haasteiden syvyys huomioiden.

Ikävä kyllä maantieteellinen sijaintimme ei tällä hetkellä tarjoa vetoapua haasteisiimme – päinvastoin. Vaalimaan matkustajarajaliikenne katkaistiin loppuvuodesta 2023 kokonaan ja tätä katsausta kirjoittaessa liikenne on edelleen jäässä. Näkymä tulevaan on sumea. Painopiste on ainakin toistaiseksi siirtynyt kaupallisista palveluista turvallisuuspalveluihin. Vaalimaan, sekä koko kaakkoisen ja itäisen Suomen, elinvoimaisuus on kansallisesti kriittinen asia ja omien toimiemme lisäksi valtion väliaikaiselle vetoavulle olisikin akuuttia kysyntää. Terve talous luo turvallisuutta.

Mustien pilvien seasta sarastaa onneksi myös auringonsäteitä. Meillä on useita ylpeydenaiheita, kuten yrityksiä, joista haluan nostaa esiin toisena peräkkäisenä vuotena vuoden parhaan oluen palkinnon vuonna 2023 voittaneen Takatalo & Tompurin panimon. Yritystarina hakee vertaistaan ja on kunnallemme melkoinen vientituote. Toisena yrityksenä todettakoon Virolahden Aurinkovoima Oy. Kyseessä on Fortumin 100 %:sti omistama tytäryhtiö, joka suunnittelee Säkjärven alueelle teollisen mittakaavan aurinkovoimahanketta. Kerrassaan huippujuttu!

Iloa tuottavat niin ikään koronan jälkeen elpynyt matkailu sekä aktiiviset ihmiset. Virojoki palkittiin vuoden kymenlaaksolaisena kylänä vuonna 2023, minkä lisäksi Bunkkerimuseon ja Arktikan matkailijamäärät ovat olleet koronan jälkeen kasvussa. Virolahteen suuntautuvassa matkailussa on vielä paljon reaalisoitumatonta potentiaalia ja matkailun edistämiseksi, kuten monissa muissakin asioissa, on järkevää vetää yhtä köyttä alueen muiden kuntien kanssa.

Tulevaisuuden suunnittelutyötä on tehty osin uudistetulla kokoonpanolla, kun allekirjoittanut sai kunnian tulla valituksi Virolahden järjestyksessään seitsemänneksi kunnanjohtajaksi maaliskuun puolivälissä. Uusi hallintojohtaja aloitti virassaan elokuun alussa ja teknisen toimen suunnittelun johtamisesta on vastannut kunnaninsinööri, joka toimii tällä hetkellä vuonna 2023 eläköityneen teknisen johtajan virassa. Muutokset ja henkilöstövaihdokset näkyivät viime vuonna osin säästyneinä palkkakustannuksina, töiden kasautumisena sekä henkisenä kuormitustekijänä.

Lämmin kiitos kuntapäätäjille, kuntalaisille, yhteistyökumppaneille ja erityisesti juuri henkilöstölle. Vaikka toimintakenttä on ollut vaikea, olen ylpeydellä työskennellyt juuri teidän kanssa!

Virolahdella 18.3.2024

OTTO KOSKELA
Kunnanjohtaja

VIROLAHDEN KUNNAN

HALLINTO JA KAAKON KAKSIKKO -VASTUUKUNTAMALLI

Virolahden kunta

Virolahden kunnan hallinnosta, edunvalvonnasta ja elinvoiman edistämisestä vastaa Virolahden kunnanvaltuusto ja -hallitus. Toimintaa ohjataan lainsäädännön ja johtosääntöjen mukaisesti. Virolahden valtuustossa on 21 valtuutettua ja kunnanhallituksessa on seitsemän valtuuston valitsemaa jäsentä/varajäsentä. Valtuusto valitsee hallituksen kahden tai neljän vuoden toimikaudeksi.

Virolahden kunnan yleishallinto keskittyy sille lain mukaan kuuluviin hallintotehtäviin ja edunvalvontaan, kunnan elinvoiman edistämiseen ja palvelutuotannon kokonaisuuteen.

Kaakon kaksikko -vastuukuntamalli ja toiminnan organisointi

Virolahden ja Miehikkälän kunnat ovat tuottaneet palvelualueensa yhteiset kuntapalvelut vastuukuntamallilla. Kuntaparin yhteistyöstä on käytetty nimeä Kaakon kaksikko. Yhteistoimintasopimuksessa on määritelty kuntien keskinäiset uudistetut vastuualueet palvelujen tuottamiselle 1.1.2020 alkaen. Kunnilla on ollut tehtävien hoitamista varten yhteiset lautakunnat ja jaostot, joissa on edustajat molemmista kunnista.

Palvelujen järjestämisvastuu Kaakon kaksikossa:

- Virolahti (Sivistys ja hyvinvointilautakunta sekä talous- ja henkilöstöhallinto) vastaa varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen, perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen sekä vapaa-ajan ja hyvinvoinnin palveluista. Lisäksi sivistys- ja hyvinvointipalveluihin ovat kuuluneet koulukuljetukset ja joukkoliikenne ja kotoutumispalvelut. Virolahden kunta vastaa myös molempien kuntien talous- ja henkilöstöhallinnon palveluista ja toimialariippumattomista tietohallinnon palveluista.
- Miehikkälä (Kuntatekniikan lautakunta ja lupajaosto) vastaa maankäytön ja rakentamisen palveluista, katu- ja ympäristön hoidosta sekä tilapalveluista.

Virolahden ja Miehikkälän kunnanvaltuustojen yhtäpitävillä päätöksillä Kaakon kaksikko -yhteistyö päättyy kuntatekniikan lautakunnan ja lupajaoston alaisten toimintojen sekä sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alaisten toimintojen osalta päivämäärään 31.7.2024. Molemmat kunnat tuottavat siten 1.8.2024 alkaen kaikki edellä mainitut toiminnot itse.

Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut jatkuvat Kaakon kaksikko -yhteistoimintasopimuksen mukaisina vuoden 2024 loppuun asti.

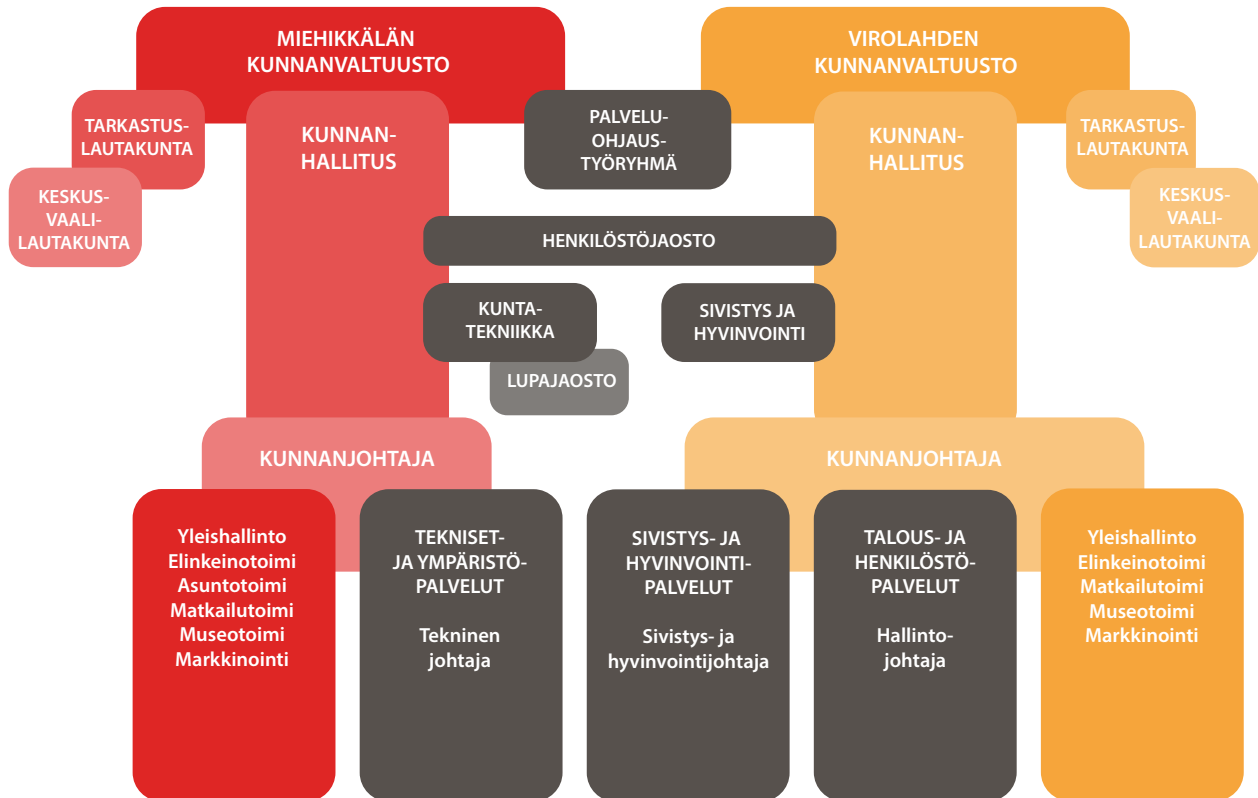
Talousarvion ja tilinpäätöksen laadinta

Kunnat budjetoivat itsenäisesti yleishallintonsa sekä hoitamiensa yhteisten toimialojen kaikki tulot ja menot siltä osin kuin yhteistoimintasopimuksen mukaisesti vastaavat palvelutuotannosta Kaakon Kaksikossa. Talousarvion käyttötalousosassa kunnan omat toiminnot ovat yleishallinnossa ja yhteiset toimialoitain siten, että järjestävä kunta budjetoii toimialan kaikki tulot ja menot. Tuloiksi budjetoidaan myös maksuosuudet palvelun vastaanottavalta kunnalta. Miehikkälä budjetoii menoiksi sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alaisten tehtävien sekä talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävien maksuosuudet Virolahdelle. Vastaavasti Virolahti budjetoii menoiksi kuntatekniikan lautakunnan alaisten tehtävien maksuosuudet Miehikkälälle. Talous- ja henkilöstöhallinnon (sis. tietohallinto) menot kohdistetaan Kaakon kaksikon kunnille, muille toimialoilta ja ulkopuolisille käyttäjille.

Tilinpäätöksen 2023 luvut sisältävät vuoden 2023 talousarvion tapaan budjetoidut sisäiset vyörytykset. Vyörytettävät sisäiset erät sisältävät ennalta sovitulla perusteilla lasketut sisäiset vuokrat sekä sisäiset talous- ja henkilöstöhallinnon kustannukset. Talous- ja henkilöstöhallinnon nettomenot jaetaan Kaakon kaksikon kuntien kesken vuoden 2022 lopun asukaslukujen mukaisessa suhteessa, lukuun ottamatta ICT-palveluiden kustannuksia, jotka jaetaan kuntien kesken puoliksi. Samoin henkilöstöjaoston ja yhteislautakuntien kustannukset jaetaan puoliksi. Kuntakohtaiset maksuosuudet näistä tukipalvelukustannuksista vyörytetään kunnan sisällä.

ORGANISAATIO

1.1.2020 alkaen

Taloushallinnon kustannukset ovat siten tilinpäätöksessä vyörytetty edelleen eri kustannuspaikoille niille kirjattujen ostolaskujen lukumääriin suhteessa. Henkilöstöhallinnon kustannukset on vastaavasti kohdistettu eri kustannuspaikoille vuoden 2023 kustannuspaikkojen osoittamien henkilömäärien suhteessa siten, että ne on muutettu henkilötyövuosiksi. Henkilöstöhallinnon vyörytettävästä määrästä on ensin vähennetty arvioitu työkustannus kokouspalkkioiden maksusta, joka on kohdistettu suoraan kustannuspaikoille.

Vastuukuntamallin vuoksi vastuukunnan toiselle kunnalle järjestämän palvelun osalta vyörytysperusteet on noudettu vastuukunnan kirjanpidosta ja palkanlaskennasta (kustannuspaikan tosite- ja henkilöstömäärät). Sisäiset vuokrat (sis. sähkö- ja lämmityskustannukset ym.) on kohdistettu kustannuspaikoille käytettyjen tilojen neliöiden mukaan. Sisäisten erien vyörytyskirjaukset tehdään kirjanpitoon vuosittain tilikauden lopussa, ennen tilinpäätöksen laatimista.

Toimielinten määrärahojen lisäksi talousarviossa ja tilinpäätöksessä esitetään määrä-, laatu- ja taloudellisuustavoitteet ja toteuma siitä, mitä määrärahoilla tilivuoden aikana on saatu aikaan.

Kaakon kaksikon yhteistoiminnassa kustannustenjakoperiaatteista on siis sovittu seuraavasti: milloin muuta kustannustenjakoperustetta ei ole, kustannukset jaetaan kuntien kesken edellisen tilinpäätöksen virallisten asukaslukujen suhteessa. Viime vuoden tilinpäätöshetkellä (31.12.2022) Miehkälän kunnan asukasluku oli 1 791 ja Virolahden kunnan 2 985. Kustannukset tilinpäätöksessä 2023 jaetaan täten suhteessa Miehkälä 37,5 % ja Virolahti 62,5 %.

Muu alueellinen yhteistoiminta

Alueen ympäristönsuojelu- ja maaseutupalveluita hallinnoi Haminan kaupunki, jätehuolto- ja ympäristöpalveluiden osalta kunta on osakkaana Kymenlaakson Jäte Oy:ssä ja elinkeinopalveluita tuottaa alueelle Cursor Oy.

Vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimi siirtyivät uuden hyvinvointialueen järjestämisvastuulle. Kymsote purkautui. Hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä Virolahti päätti myös hankkia in house -aseman Kymijoen Ravintopalvelut Oy:stä ja hankkia koulutoimen ja varhaiskasvatuksen aterioiden valmistuksen yhtiöltä.

Tilastotietoja Virolahden kunnasta

VIROLAHDEN KUNTA		2022
Lähde:		
stat.fi	Tilastotietoa	
Maapinta-ala	km2 1.1.	372
Taajama-aste	%, 1.1.	47,2
Väestötiedot	Väkiluku, 2022	2985
	Väkiluvun muutos edellisestä vuodesta, %, 2022	-1,8
	Alle 15-vuotiaita, %, 2022	11,2
	15-64-vuotiaita, %, 2022	54,8
	Yli 64-vuotiaita, %, 2022	34
	Ruotsinkielisiä, %, 2022	0,4
	Ulkomaan kansalaisia, %, 2022	3,9
	Taajama-aste, %, 2022	47,2
	Syntyneiden enemmitys, henkilöä, 2022	-37
	Kuntien välistä muuttovoittoa/-tappiota, henkilöä, 2022	-23
Asuminen	Perheitä, 2022	860
	Asuntokuntia, 2022	1536
	Rivi- ja pientaloissa asuvia asuntokuntia, %, 2022	96,4
Koulutus	Vuokra-asunnoissa asuvia asuntokuntia, %, 2021	21,3
	Vähintään toisen asteen tutkinnon suorittaneita, 15 vuotta täyttäneistä, %, 2021	68,3
	Korkea-asteen tutkinnon suorittaneita, 15 v. täyttäneistä, %, 2021	21,3
Työmarkkinat	Taloudellinen huoltosuhde, 2021	174,6
	Työpaikkaomavaraisuus, 2021	102,4
	Alueella asuva työllinen työvoima, 2021	1107
	20-64-vuotiaiden työllisyysaste, %, 2021	69,8
	Asuinkunnassaan työssäkäyviä, osuus työllisistä, %, 2021	51,2
	Työttömien osuus työvoimasta, %, 2021	14,3
	Eläkeläisten osuus väestöstä, %, 2021	37,9
	Alueella olevia työpaikkoja, 2021	1134
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %, 2021	10,7
Vuosikate	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %, 2021	7,4
Lainakanta	Palvelujen työpaikkojen osuus, %, 2021	79,9

Asukasrakenne kylittäin

	2020	2021	2022
49900 Virojoki	1781	1770	1740
49930 Vaalimaa	158	146	141
49960 Ala-Pihlaja	193	182	179
49860 Klamila	657	655	644
49980 Ravijoki	247	242	238

Tilastokeskus: Väestörakenne https://statfin.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vaerak/statfin_vaerak_pxt_11re.px/table/tableView-Layout1/

Yleinen talouskehitys

Yleiset talouden suhdannenäkymät

Suomen talouden kasvu pysähtyi alkuvuonna 2023. Tilan-
nekuva syksyllä oli kaksijakoinen: palvelut olivat vahvassa
kasvussa, työllisyystilanne koheni kohenee ja palkat nou-
sivat, mutta teollisuuden tilanne oli selkeästi heikompi ja
korkojen noususta johtuen rakentaminen vähentyi huo-
mattavasti. Työmarkkinatilanne oli myös mielenkiintoinen,
kun työllisten määrä yhä lisääntyi ja avoimia työpaikkoja on
edelleen runsaasti, mutta samaan aikaan työttömyys kään-
tyi vuonna 2023 nousuun. Tätä ilmiötä selitti työmarkkinoi-
den kohtaanto-ongelmat, kun kokemuksen, erityisosaa-
amisen ja koulutuksen riittämättömyyden vuoksi yritysten
oli haastavaa löytää osaavia työntekijöitä, ja tietyillä aloilla
matalat keskiansiot eivät houkuttele työvoimaa.¹²

Suomen talous ajautui taantumaan vuonna 2023: talous
supistui 0,5 prosenttia vuonna 2023. Inflaatio kuitenkin
hidastui nopeasti vuoden 2023 aikana, ja markkinakorot
kääntyivät vuoden 2023 lopulla laskuun. Kotitalouksien
tulojen arvioitiin kasvavan aiempaa nopeammin. Asunto-
markkina on korkotason voimakkaan nousun myötä hyy-
tynyt, mistä johtuen rakentaminen väheni selvästi vuonna
2023, eikä asuntorakentamisen odoteta lisääntyvän vielä
vuonna 2024. Vihreään siirtymään ja digitalisaatioon liit-
tyviä investointisuunnitelmia on paljon ja tuotannollisten
investointien näkymät ovatkin tulevaisuudessa poikkeuk-
sellisen valoisat. Tuotannon arvioidaan vähitellen elpyvän,
ja valtiovarainministeriön ennusteiden mukaan BKT kasvaa
vuonna 2024 0,7 % ja vuonna 2025 2,0 %.

Maailmantalouden elpyminen covid-19-pandemiasta ja
Venäjän hyökkäyssodan aiheuttamasta shokista oli heikkoa
vuonna 2023. Pohjainflaatio pysyi pitkään korkealla tasolla
monessa taloudessa, vaikka energian hinnan alentuminen
näkyikin inflaation hidastumisena. Euroalueen talouskasvu
pysähtyi loppuvuonna 2023 ja kokonaistuotanto supistui
euroalueella 0,5 % vuonna 2023. Kasvun arvioidaan kui-
tenkin elpyvän 0,8 %iin vuonna 2024.¹³

Julkisen talous ja kuntahallinto

Valtionhallinnon menoja vuonna 2023 ovat kasvattaneet
Venäjän Ukrainaan kohdistuneen hyökkäyssodan vaiku-
tuksesta tehdyt panostukset maanpuolustukseen, maa-
hanmuuttoon ja huoltovarmuuteen. Lisäksi valtionhallin-
non menoja rasittavat kohonneet korkomenot. Toisaalta
covid-19-pandemiasta johtuvien tukimenojen supistu-
minen sekä hyvä työllisyyskehitys vaikuttavat suotuisasti
menojen supistumiseen ja verotulojen kehitykseen. Jul-
kisyhteisöjen alijäämä suhteessa BKT:hen oli 2,5 prosenttia
vuonna 2023. Vuonna 2024 nopeutuvasta talouskasvusta
huolimatta valtiontalouden alijäämä on jäämässä korkealle
tasolle ja uhkana on velkaantumisen kiihtyminen. Työvoi-
man tarjonnan lisäämiseksi ja edelleen työllisyyden mer-
kittäväksi vahvistamiseksi tarvitaan osaavan työvoiman
maahanmuuttoa sekä suuria muutoksia sellaisissa julkisissa
etuusjärjestelmissä, joissa etuuden saajien joukko on suuri.

Julkisen talouden kehityksen kääntäminen suotuisampaan
suuntaan edellyttää sellaisia päätöksiä, joilla hidastetaan
julkisen talouden menojen kasvua ja nopeutetaan tulojen
kasvua. Vuonna 2023 työnsä aloittaneen hallituksen halli-
tusohjelmassa pyritään löytämään ratkaisuja edellä kuvat-
tuihin talouspolitiikan ydinkysymyksiin.

Vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveydenhuollon sekä
pelastustoimen tehtävät siirtyivät hyvinvointialueille ja
kuntahallinnon tehtävät painottuvatkin nykyisin koulu-
tus- ja varhaiskasvatuspalveluiden järjestämiseen. Tämä
rakenteellinen uudistus on vaikuttanut huomattavasti kun-
tahallinnon rahoitusrakenteeseen. Väestörakenteen kehi-
tyksestä johtuen lapsi- ja nuorisoiäluokkiin kohdistuva
palvelutarve on laskeva, mutta useissa kunnissa mahdol-
lisuudet kouluverkon sopeuttamiseen ilman kuntayhteis-
työtä ovat rajalliset. Kunta-alan palkat nousevat ns. yleistä
linjaa enemmän palkkarakenteita ja palkkausjärjestelmiä
koskevan viisivuotisen kehittämissuunnitelman vuoksi. Palkka-
ratkaisusta huolimatta kunta-ala kärsii osajapulasta mm.
sivistystoimissa sekä teknisessä toimessa, mikä vaikeut-
taa palvelujen järjestämistä ja hankkeiden toteuttamista.
Hyvinvointialueiden alijäämä suhteessa BKT:hen oli ensim-
mäisen toimintavuoden jälkeen noin 0,5 prosenttia. Suun-
nitelluista mittavista sopeutustoimista huolimatta hyvin-
vointialueiden alijäämän ei odoteta korjaantuvan tulevien
viiden vuoden ennustejakson aikana.

Vuonna 2025 työ- ja elinkeinopalvelut siirretään kuntien
vastuulle. Muutos lisää edelleen kuntatalouden menoja,
mutta valtionosuuksia kasvatetaan kustannuksia vastaa-
vasti. Uudistuksen myötä kuntien henkilöstömäärä kasvaa
ja yleisellä työllisyyskehityksellä on uudistuksen jälkeen
entistä suurempi vaikutus kuntien talouteen.

Julkisten investointien määrän arvioidaan kasvavan lähi-
vuosina mm. kyberturvallisuuden, rajavalvonnan ja maan-
puolustuksen vahvistamisen sekä EU:n investointirahoituk-
sen vuoksi. Kuntahallinnon investointipaineiden arvioidaan
pysyvän mittavina jatkossakin mm. kertyneen korjausvelan
ja väestön muuttoliikkeen vuoksi, mutta rahoituskustan-
nusten nousu ja työvoimapula voivat myös lykätä inves-
tointeja eteenpäin tai estää niiden toteutumisen.

2) Valtiovarainministeriön julkaisu – 2023:51 Taloudellinen kat-
saus kesä 2023: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-478-3>

3) Valtiovarainministeriön julkaisu – 2023:95 Taloudellinen kat-
saus talvi 2023: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-452-3>

Alueellinen työllisyystilanne

Kaakkois-Suomen työ ja elinkeinotoimistossa oli vuoden 2023 joulukuun lopussa 17 009 työtöntä työnhakijaa. Työttömien määrä oli 2 290 henkilöä (+16 %) suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Koko maassa työttömänä joulukuussa 2023 oli 297 648 henkilöä, mikä on 14 % enemmän kuin vuotta aiemmin.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Kaakkois-Suomessa 13,5 %. Kymenlaaksossa osuus oli 13,3 % ja Etelä-Karjalassa 13,6 %. Koko maassa työttömien osuus työvoimasta oli joulukuussa 11,2 %. Työttömyysasteet vaihtelevat kunnittain melko paljon, mutta suurimmassa osassa Kaakkois-Suomen kuntia työttömyysaste on korkeampi kuin valtakunnallisesti. Virolahdella työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuussa 2023 noin 12,6 %.⁴

Alueellinen väestökehitys

Kymenlaakson väestömäärä on ollut pitkään laskussa muutotappiosta ja väestön ikärakenteesta johtuen. Vuoden 2023 aikana Virolahden asukasluku on edelleen vähentynyt tasaisesti.⁶ Kuntien välinen nettomuutto oli Virolahden osalta väestömuutosten ennakkotietojen mukaan 2023 Q4:n mukaan 0.⁶

Väkiluvun ennakkotieto 2023

Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä
2985	2978	2978	2976	2972	2965
Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu
2960	2942	2931	2947	2930	2927

4) ELY,Kaakkois-Suomen työllisyyskatsaus 2023 : https://www.ely-keskus.fi/documents/10191/49823035/Tyollisyyskatsaus_joulukuu_2023.pdf/4ec43f69-57cd-2859-c06b-811abfc86bd4?t=1706162777661

5) Tilastokeskus - väestörakenteen ennakkotiedot alueittain: https://statfin.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vamu/statfin_vamuu_pxt_11lj.px/

6) Tilastokeskus - väestömuutosten ennakkotiedot alueittain: https://statfin.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vamu/statfin_vamuu_pxt_11lk.px/table/tableViewLayout1/

Olellaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa

Keskeisimmät vaikuttimet Virolahden kunnan toimintaan ja talouteen

Hyvinvointialueuudistus muutti kunnan rahoitusrakennetta voimakkaasti: verotulojen suhteellinen merkitys kokonaisrahoituksesta korostuu vuodesta 2023 alkaen. Virolahden kunnan valtionosuuksien perusosa aleni 6 029 797 eurosta 710 260 euroon. Kunnallisverotus laski vuodelle 2023 lainojalla 12,64 %-yksikköä ja yhteisöveron kuntaryhmän jako-osuudesta kolmannes siirtyi valtiolle. Vuodelle 2023 siirtyneet niin kutsutut verohännät paransivat vuoden 2023 verotulokertymiä Virolahden kunnassa arviolta noin 200 000 euroa. Marraskuussa Valtionvarainministeriö ilmoitti vuoden 2022 verotuksen ja lopullisen sote-uudistuksen rahoituksen siirtolaskelman valmistuttua, että kuntien valtionosuuksia leikataan edelleen vuosina 2025-27. Tämä heikentää entisestään myös Virolahden kunnan toimintaedellytyksiä, sillä lisäleikkauksen vaikutus Virolahden kunnalle on vajaat 400.000 euroa vuodessa vuodesta 2025 alkaen. Vaikka valtionosuusjärjestelmää ollaan uudistamassa, ei ole todennäköistä, että ikärakenteeltaan jo nyt ikääntyneet kunnat, kuten Virolahti, hyötyisivät uudistuksesta.

Venäjän 24.2.2022 aloittama hyökkäyssota Ukrainassa on jatkunut läpi vuosien 2022 ja 2023. Matkustaja- ja tavaraliikenne Vaalimaalla on vaihdellut pakotteista ja rajoituksista riippuen vuosina 2022 ja 2023, ja liikennevirrat ovat olleet huomattavan alhaisella tasolla. Venäjän Suomeen kohdistaman hybridivaikuttamisen ja Suomen itärajalle kohdistuneen sääntöjenvastaisen maahantulon vaikutuksesta valtioneuvosto teki marraskuussa 2023 päätöksen sulkea Suomen ja Venäjän välisen maarajan rajanylityspaikat kokonaan määräajaksi. Määräaika on jatkettu huhtikuulle 2024, ja tulevaisuudennäkymä myös Virolahden kunnan näkökulmasta on hyvin epävarma. Rajoitukset matkustajaliikenteessä vaikuttivat voimakkaasti Virolahden kunnan alueella toimivien yritysten kaupallisiin kehitysnäkömiin ja todennäköisesti heikensivät vuonna 2022 konkurssiin menneen Zsar Outlet-kiinteistön jälleenmyyntikelpoisuutta. Edellä mainituista syistä työllisyyskehitys alueella vaikuttaa nihkeältä ja investoinnit ovat olleet toistaiseksi jäissä.

Päätökset Kaakon kaksikko -yhteistyön päättämisestä ja kuntaliitosselvityksestä Haminan kanssa

Virolahden ja Miehikkälän kunnat ovat vuonna 2023 tuottaneet sopimuksella määritellyt palvelut vastuukuntamallilla seuraavasti: Virolahti vastaa varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen järjestämisestä, perusopetuksesta ja toisen asteen koulutuksesta, vapaa-ajan ja hyvinvoinnin palveluista sekä kulukuljetuksista ja joukkoliikenteestä. Virolahden järjestämisvastuulla ovat lisäksi molempien kuntien talous- ja henkilöstöhallinnon sekä toimialariippumattomien tietohallinnon palveluiden tuottaminen. Miehikkälä vastaa maankäytön ja rakentamisen palveluista, katujen ja ympäristön hoidosta sekä tilapalveluista myös Virolahden alueella.

Virolahden ja Miehikkälän kunnanvaltuustot päättivät kevään ja kesän 2023 aikana, että Kaakon kaksikko – yhteistoiminta puretaan sivistys- ja hyvinvointitoimialalla sekä kuntatekniikan toimialalla 31.7.2024 alkaen. Yhteistyö talous- ja henkilöstöhallinnon osalta jatkuu ainakin tilikauden 2024 loppuun asti. Kaakon kaksikko –yhteistyön päättäminen tulee olemaan taloudellisesti ja toiminnallisesti suuri muutos, johon on Virolahdella suunnitelmallisesti valmistauduttu vuonna 2023. Organisaatiomuutoksen valmistelu käynnistettiin lokakuussa 2023 käynnistämällä Virolahden kunnan sivistys- ja hyvinvointipalveluita koskevat muutosneuvottelut, joiden tavoitteena oli muokata toimialan johtamisjärjestelmä ja organisaatorakenne vastaamaan Virolahden kunnan palveluverkon tarpeita ja toimialan palvelutarjontaa 1.8.2024 alkaen.

Virolahden kunnanvaltuusto päätti 4.9.2023 käynnistää kuntaliitosselvityksen Virolahden kunnan ja Haminan kaupungin välillä. Kuntaliitosselvityksen on määrä valmistua ripeällä aikataululla siten, että valtuustot päättävät mahdollisesta 1.1.2025 toteutettavasta kuntaliitoksesta 7.5.2024. Kuntaliitosselvitystyön tavoitteena on selvittää, onko yhtenä kuntana tai kaupunkina mahdollisuus vastata paremmin kuntien tulevaisuuden haasteisiin sekä paremmat edellytykset järjestää alueen asukkaiden palvelut ja niiden tarvitsema rahoitus pidemmällä aikavälillä.

Henkilöstö

Kaakon kaksikon kuntien hallinto-organisaatiossa on tapahtunut vuonna 2023 useita henkilövaihdoksia. Virolahden uutena kunnanjohtajana aloitti maaliskuussa 2023 entinen hallintojohtaja Otto Koskela, ja elokuussa uutena hallintojohtajana aloitti Sanna Lahti. Pitkäaikaisen teknisen johtajan Markku Uskin eläköidyttyä virkaa ei ole täytetty, ja tehtävää vt. teknisenä johtajana hoitaa kunnaninsinööri Sami Nivuslammi. Pitkäaikainen henkilöstösihteeri Liisa Korpas eläköityi alkuvuodesta 2024 ja hänen seuraajansa Sanna Korpela on aloittanut työt kesällä 2023. Myös Miehikkälä sai uuden kunnanjohtajan: Anne Ukkonen aloitti työt kesäkuussa 2023.

Virolahden kunnanhallitus päätti 9.10.2023 käynnistää Virolahden sivistys- ja hyvinvointipalveluita koskevat muutosneuvottelut, joiden tavoitteena oli muodostaa toiminnallisesti tehokas ja oikein mitoitettu organisaatio kyseiselle toimialalle Kaakon kaksikon yhteistoiminnan jälkeiselle ajalle 1.8.2024 alkaen. Joulukuussa 2023 Virolahden kunnanvaltuusto hyväksyi siihen mennessä käytyjen neuvottelujen tuloksena määritellyt toimenpiteet ja päivitetyn sivistys- ja hyvinvointipalveluiden johtamisrakenteen 1.8.2024 alkaen.

Toimialaan liittyviä yhteistoimintaneuvotteluja päätettiin vielä jatkaa alkuvuodesta 2024 mm. opetustoimen henkilöstöä koskevien muutosten sekä toimialan henkilöstön tehtävänkuvien päivittämistarpeen vuoksi. Näiden neuvottelujen vaikutukset tulevat voimaan 1.8.2024 lukien, kun Virolahden järjestämisvastuulla ei enää ole Miehikkälän kunnan sivistys- ja hyvinvointipalvelut.

Lukuisista henkilöstövaihdoksista ja kapeasta henkilöstömitoituksesta huolimatta kunnan palvelut ovat edelleen toimineet häiriöttä. Kasautuneet työtehtävät ja toimin-

ta-ympäristössä tapahtuneet muutokset ovat kuitenkin verottaneet kunnan kykyä kehittää toimintaansa ja palveluitaan. Toimintaympäristössä tapahtuneista muutoksista johtuva epävarmuus henkilöstön keskuudessa on näkynyt mm. työterveyshuoltopalveluiden kasvaneena kysyntänä.

Strategiapäivitys ja talouden tasapainottamiseen tähtäävät toimenpiteet

Hyvinvointialueuudistuksen aiheuttama rahoitusepätasapaino sekä Ukrainan sodan jatkumisen myötä kasvaneet turvallisuusuhat Venäjällä ja rajoitukset itärajan liikenteessä määrittävät pitkälti kunnan toimintaympäristöä ja taloutta vuonna 2023. Kaakon kaksikko –yhteistoiminnan päättymisen taloudelliset vaikutukset Virolahden kunnalle kyetään luotettavasti arvioimaan vasta myöhemmässä vaiheessa, sillä yhteistoiminnan purkautumisesta aiheutuvat kertaluonteiset kustannukset vaikuttavat molempien kuntien vuoden 2024 menokertymään. Toimintaympäristön muutoksiin on reagoitiin vuonna 2023 päivittämällä Virolahden kuntastrategia vuodesta 2024 alkaen. Tavoitteena on valituilla toimenpiteillä tasapainottaa kunnan talous ja toiminta siten, että kuntalaisten verotus pysyy kohtuullisella tasolla. Kaakon kaksikko-yhteistyö päättyy keskeisiltä osin 1.8.2024 alkaen, minkä johdosta Virolahden tulee organisoida palvelunsa ja toimintonsa uudelleen. Tavoitteena on turvata laadukkaat ja saavutettavat palvelut pitkällä aikavälillä osaavan ja sitoutuneen henkilöstön avulla. Kunnan elinvoimaisuus pyritään turvaamaan hyödyntämällä vihreän siirtymän mahdollisuudet, huolehtimalla asuinympäristön viihtyvyydestä ja rakentamalla matkailupalveluita ja tapahtumia luontaisten vahvuuksien ympärille.

Merkittävästi muuttuneen ja muuttuvan toimintaympäristön johdosta kunta tarkastelee kriittisesti omaa palvelurakennettaan ja organisaatiotaan vastatakseen ennen kaikkea hyvinvointialueuudistuksen myötä voimakkaasti muuttuneen rahoitusrakenteen tuomiin taloudellisiin haasteisiin. Toimenpiteillä pyritään palauttamaan ensivaiheessa kuntakonsernin toiminnan rahavirta positiiviseksi. Pitkän tähtäimen palveluverkkosuunnittelua ja investointien tarveharkintaa hyödyntäen, ja tarvittaessa omaisuuseriä realisoiden on kunnan tavoitteena taloussuunnitelmakauden 2024-2026 aikana saada katettua konsernitaseeseen kertyneet alijäämät.

Investoinnit 2023

Vuoteen 2022 verrattuna kunnan nettoinvestointien taso laski huomattavasti. Vuonna 2022 valmistuneiden Virojoen päiväkotirakennuksen ja sote-keskuksen muutos- ja remonttitoiden jälkeen keskityttiin vuonna 2023 vain peruskorjaus- ja ylläpitoinvestointeihin. Investoinnit kohdistuivat käytännössä katu- sekä vesi- ja viemäriverkon korjaustoihin sekä yläkoulun teknisentyöntilan purunpoistojärjestelmän korjaukseen. Nettoinvestoinnit laskivat vuoden 2022 yli 3,1 miljoonasta eurosta vajaaseen 0,3 miljoonaan euroon vuonna 2023. Investointiohjelma toteutui vuonna 2023 vain noin 65 prosenttisesti, sillä mm. suunnitellut lämmitystaparemontit lykkääntyivät kohonneiden rahoituskustannusten sekä osin myös lämpökeskuksen pitkittyneen kaavoitusprosessin vuoksi tulevaisuuteen.

	TA2023	Toteuma 2023	Ero talousarvioon
VEROTULOT			
Kunnallisvero	4 780 000	4 870 800	90 800
Yhteisövero	847 000	713 126	-133 874
Kiinteistövero	1 519 000	1 602 006	83 006
Yhteensä	7 146 000	7 185 933	39 933
VALTIONOSUUEDET			
Peruspalveluiden VO	699 800	710 260	10 460
Verotuloihin perustuva VO	896 700	896 712	12
Muu opetus- ja kulttuuritoimen VO	-40 800	-11 729	29 071
Veromenetyksen kompensatio	626 200	632 604	6 404
Yhteensä	2 181 900	2 227 847	45 947

Sekä verotulot että valtionosuudet toteutuivat vuonna 2023 likimain oletetussa tasossa.

Lainamäärä ja lainoituksen hinta

Vuoden 2022 aikana inflaatio ja korkojen nousu oli poikkeuksellisen voimakasta ja korkojen nousu jatkui aina vuoden 2023 loppupuolelle saakka. Korkean lainamäärän vuoksi korkotason nousulla on vaikutusta sekä kunnan että sen konserniyhtiöiden rahoituskustannuksiin.

Virolahden kunta varautui alkuperäisessä talousarviossaan nostamaan yhteensä 1,6 miljoonaa euroa lisää lyhytaikaista lainaa, mutta uutta lainaa jouduttiin lopulta nostamaan 1,0 miljoonaa euroa. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin suunnitellusti 400 000 euroa, jolloin lainakannan muutos oli tilikaudella 600 000 euroa.

Vuonna 2023 korkokulut kasvoivat vuoden 2022 tasosta yli 460 000 euroa. Kun 3 kk:n Euribor:n korkotaso oli osan vuotta yli 3,5 %, heikensi se korkosuojauksen vaikutusta kunnan näkökulmasta. Tilanne korkojen ja rahoituksen hintakehityksen osalta näyttää hieman paremmalta nyt tilinpäätöksen laadintahetkellä, kun korkotaso on kääntynyt alkuvuodesta laskuun. Pitkien korkojen ennakkoidaan asettuvan nyt noin 2,5 % tasolle vuoden 2025 aikana.

Kymenlaakson Sähkön osingot

Kymenlaakson Sähkön tuloskyky ja omistajatuloutus toteutuivat myös vuoden 2023 osalta selvästi odotettua heikompana. Rahoitustuottoja oli kaikkiaan talousarviovaiheessa budjetoitu 200 000 euroa, mutta ne jäivät noin 107 000 euroon.

Hyvinvointialueelle siirtynyt ja kuntaan jäävä rahoitus

Sote-laskutuksen kasvulla vuosina 2021 ja 2022 on kauaskantoisia seurauksia, sillä kuntien hyvinvointialueelle siirtävät menot määräytyvät vuosien 2021 ja 2022 kustannustason mukaisesti. Siirtynyt kustannustaso leikkasi kunnan verotulo- ja valtionosuusrahoitusta pysyvästi vuodesta 2023 alkaen. Peruspalveluiden valtionosuusrahoitus tippui Virolahdella kasvaneiden sote-kustannusten myötä yli 80 % vuodelle 2023.

Sote-uudistuksen yhteydessä kuntien verotuloja siirrettiin valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja alennettiin 13,26 %-yksiköllä ja valtion verotusta kiristettiin vastaavasti. Lisäksi kuntien yhteisöveron jako-osuudesta siirtyi kolmannes valtiolle.

Päätös Kaakon kaksikko –yhteistyön päättämisestä

Virolahden kunta lähestyi syksyllä 2022 Miehikkälän kuntaa tiedustelulla, jossa Virolahti esitti Miehikkälälle ensisijaisesti kuntaliitostunnusteluiden aloittamista ja toissijaisesti Kaakon kaksikko -yhteistoimintasopimuksen uudelleen neuvottelua. Esityksen perusteena oli, että nykyisessä muodossaan Virolahti ei saavuta Kaakon kaksikko -yhteistyössä yhteistyösopimuksessa määritettyjä tavoitteita läheskään riittävällä tasolla.

Miehikkälän kunta kieltäytyi kuntaliitostunnusteluista Virolahden kanssa. Tämän jälkeen kunnat aloittivat neuvottelut muutoksista Kaakon kaksikko -yhteistyöhön. Neuvotteluita käytiin yhteisen Kaakon kaksikon palveluohjaustyöryhmän laajennetulla kokoonpanolla loppuvuodesta 2022 ja neuvottelut jatkuivat alkuvuonna 2023, mutta päättyivät tuloksettomina. Kevään ja kesän 2023 aikana Miehikkälän ja Virolahden kunnanvaltuustot päättivät, että Kaakon kaksikko -yhteistoiminta puretaan kuntatekniikan toimialalla sekä sivistys- ja hyvinvointitoimialalla 31.7.2024 alkaen. Yhteistyö talous- ja henkilöstöhallinnon osalta jatkuu aina-kin tilikauden 2024 loppuun asti. Tästä johtuen Virolahden kunta käynnisti loppuvuonna 2023 sivistys- ja hyvinvointipalveluita koskevat muutosneuvottelut, joilla tavoitellaan toiminnallisesti ja taloudellisesti toimivaa henkilöstöorganisaatiota Kaakon kaksikko -yhteistoiminnan päättymistä seuraavalle ajalle 1.8.2024 alkaen.

Kunnan henkilöstö

Henkilöstöä ja sen tunnuslukuja koskevat tiedot raportoidaan erikseen laadittavassa henkilöstöraportissa. Henkilöstöraportti laaditaan yhteisenä asiakirjana Kaakon kaksikon kunnille.

Ympäristöasiat

Vuonna 2020 päivitettyssä kuntastrategiassa laadukas asuinympäristö on yksi kunnan strategisista painopisteistä. Jätehuolto ja jätevedenpuhdistus hoidetaan alueellisenä yhteistyönä. Yhteistyöllä saavutetaan hyvä asiantuntemus ja riittävä käsittelykapasiteetti. Jätehuollon palvelutehtävää hoitaa Kymenlaakson Jäte Oy ja jäteveden puhdistuksen Kymen Vesi Oy.

Tiedossa olevat mahdollisesti pilaantuneet maa-alueet ovat kolme lopetettua kaatopaikkaa, joista otetaan kaksi kertaa vuodessa vesistönäytteitä. Näytteissä ei ole havaittu sellaisia poikkeamia, jotka aiheuttaisivat toimenpiteitä. Klamilan koulun ja päiväkodin lämmitys tapahtuu maalämmöllä ja muissa suurimmissa kiinteistöissä lämmitysmuotona oli vielä vuonna 2022 maakaasu, sittemmin kaasun voimakkaan hinnannousun seurauksena öljy. Lämmitysjärjestelmien uudistaminen onkin yksi keskeisimmistä kehittämis-kohteista kunnassa ja sen tytäryhteisöissä tulevana vuosina.

Muut ei-taloudelliset asiat

Kunnan toiminnassa ei ole tunnistettu ihmisoikeuksiin tai niiden rikkomiseen liittyviä riskejä. Suvaitsevaisuus, inhimillisuus ja tasa-arvo ovat Virolahden perusarvoja ja ne ovat kirjattu myös kuntastrategiaan.

Hankinnoissa noudatetaan lakia julkisista hankinnoista. Johtavat luottamushenkilöt ja viranhaltijat ovat tehneet sidonnaisuusilmoitukset. Toiminnassa ei ole tunnistettu korruptioon tai lahjontaan liittyviä riskejä.

Arvio tulevasta kehityksestä

Kunnan taloustilanne

Virolahden taloustilanne on erittäin haastava. Konsernitaseeseen on kertynyt tilinpäätöshetkellä yli 2,9 miljoonaa euroa alijäämiä ja konsernin vuosikate on nollan pinnassa. Emokunnan vuosikate on negatiivinen. Kunnan toiminta vaatii raskasta sopeuttamista, sillä tuloverotuksen taso on verrattain korkea. Tuloverotusta kiristettiin 1,0 %-yksikköä vuodelle 2024. Toimintakatetta tulisi parantaa lähes 25 %.

Sote-laskutuksen kasvulla vuosina 2021 ja 2022 on kauaskantoisia seurauksia, sillä kuntien hyvinvointialueelle siirtyvät menot määräytyvät vuosien 2021 ja 2022 kustannustason mukaisesti. Siirtynyt kustannustaso leikkasi kunnan verotulo- ja valtionosuusrahoitusta pysyvästi vuodesta 2023 alkaen. Kunnan rakenteellinen alijäämä on laskentavasta riippuen 2,0 - 2,5 miljoonan euron luokkaa.

Kaakon kaksikko -yhteistoiminnan purkaminen

Virolahden ja Miehikkälän kuntien valtuustot päättivät vuonna 2023 purkaa Kaakon kaksikko -yhteistyön vuoden 2024 aikana. Päätös on merkittävä ja tuo molemmille kunnille toiminnallisia haasteita mutta myös mahdollisuuksia uudelleen organisoida toimintansa.

Turvallisuus

Laajamittaisempi sota on jatkunut Ukrainassa jo yli kaksi vuotta eikä loppua ole toistaiseksi nähtävissä. Päinvastoin, maailmanlaajuinen geostrateginen tilanne näyttää entistä jännitteisemmältä. Suomesta tuli vuonna 2023 puolustusliitto Naton jäsenmaa.

Turvallisuustilanne on tällä hetkellä vakaa, mutta ilmassa leijuu runsaasti epävarmuutta. Vaikuttamiseen, erityisesti laajamittaiseen maahantuloon itärajalla taikka tietoliikenneyhteyksien häiriöihin tulee edelleen varautua.

Itärajan tilanne

Tällä hetkellä näyttää siltä, että Venäjän sotaretkellä tulee olemaan vielä pitkä häntä rajaliikenteen avautumista ajatellen. Tällä on suhteellisesti valtava negatiivinen vaikutus Virolahden kunnan työllisyyteen, elinkeinotoimintaan ja sen kehittämisen näkyymiin.

Venäjän vastainen matkustajaliikenne katkaistiin kokonaan vuoden 2023 loppupuolella ja raja on toistaiseksi kiinni. Esimerkiksi Vaalimaalla valmistaudutaan tällä hetkellä kaupallisen liikenteen sijasta lähinnä mahdolliseen laajamittaiseen maahantuloon.

Kunnan uudet mahdollisuudet

Venäjän hyökkäyssodan seurannaisena vihreä siirtymä on nopeutunut ja myös Etelä-Kymenlaaksossa on otettu harppauksia eteenpäin. Virolahdella on potentiaalia uusiutuvan energian, esim. aurinkovoiman, saralla. Virolahden Aurinkovoima Oy:n aloitteesta tehtävää kaavaa onkin edistetty tavoitteellisesti vuoden 2023 ja alkuvuoden 2024 aikana.

Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Virolahden kunnan toimintaan ja toimintaympäristöön liittyy useita epävarmuustekijöitä, joista seuraavassa on pyritty erittelemään tämän hetken arvion mukaan keskeisimmät.

Taloustilanne

Suurin huolenaihe on edelleen kunnan erittäin vaikea taloustilanne, mitä on hyvin vaikeaa sopeuttaa omin voimin. Rakenteellinen vuosittainen alijäämä on laskentatavasta riippuen noin 2,0 - 2,5 miljoonaa euroa. Taloustilanteen jatkuessa nykyisen kaltaisena kunnalla on aito riski joutua Valtionvarainministeriön arviointimenettelyyn tilikauden 2024 päätteeksi. Toisaalta tilanteella saattaa olla pidemällä aikavälillä vaikutusta myös rahoituksen saatavuuteen.

Ukrainan sodan vaikutukset turvallisuuteen ja kunnan elinvoimaisuuteen

Ukrainan sota ja sen vaikutukset yleiseen turvallisuuteen ja Virolahden kunnan elinvoimaisuuteen on akuutein ja toinen hyvin keskeinen epävarmuustekijä. Sodan arvioituja vaikutuksia on käsitelty laajemmin aiemmassa osiossa Arvio tulevasta kehityksestä. Virolahti on rajanylityskuntana erityisasemassa ja erilaista vaikuttamista kohdistuu enenevässä määrin hyvin todennäköisesti Suomeen ja Virolahden tulevaisuudessa. Vaikuttamiskeinoja voivat olla muun muassa laajamittainen maahantulo tai tietoliikenneyhteyksien häiriöt.

Väestönkehitys

Ikäihmisten määrän kasvu on jo monen vuoden ajan lisännyt erityisesti hyvinvoinnin- ja terveydenedistämisen palvelutarvetta sekä sote-menoja, ja tämä kehitys tulee jatkumaan 2020-luvulla. Myös hallituksen tekemät pysyvälounteiset menonlisäykset, kuten oppivelvollisuusien nostaminen, kasvattavat väestönkehityksen, kunnalta edellytettyjen palveluiden ja rahoituksen epäsuhtaa. Samanlaisesti työikäisen väestön määrän pieneneminen kaventaa osaltaan veropohjaa.

Virolahti seuraa tässä muuta Kymenlaaksoa ja vuoden 2023 alussa kunnan väkiluku laski alle 3000 ihmiseen. Väkiluku vaikuttaa kunnassa laajasti ja demografisten tekijöiden taittamiseksi tarvitaan johdonmukaista ja päättäväistä toimintaa.

Henkilö- ja järjestelmäriskit

Kunnan toiminnallisista riskeistä merkittävimmät ovat edelleen henkilöriskejä. Useampi tehtävä kunnan tehtäväkentässä on ns. yhden henkilön varassa ja tietyissä tapauksissa sijaisuusjärjestelyt ovat vaikeasti järjestettävissä. Samoin tiettyjen ammattien tehtävissä on havaittavissa rekrytointi- ja saatavuusongelmia. Henkilö- ja järjestelmäriskit sekä ja rekrytointihaasteet korostuvat entisestään, kun Kaakon kaksikko -yhteistoiminta päättyy. Henkilöriskejä on kriittisissä toiminnoissa pyritty lieventämään yhteistyösopimuksilla muiden alueen kuntien kanssa, kuten palkkahallinnon osalta Haminan kanssa.

Rahoitus

Kunnan lainakannasta valtaosa on lyhytaikaista lainaa, joka tulee jälleenrahoittaa vuosittain. Lyhytaikainen lainakanta altistaa kunnan suurehkolle korkoriskille ja markkinahäiriötilanteissa myös saatavuushaasteita voi esiintyä. Korkoriskiä suojaa vuoteen 2027 saakka osin aiemmin toteutetut suojaustoimenpiteet. Kunnan velkaantumireservi on käytetty ja kunnan keskeinen tehtävä on kääntää vuosikate takaisin positiiviseksi, jotta investointien jälkeen on mahdollista nettomääräisesti vähentää lainoja.

1.2 SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Kuntalain 12 luvussa säädetään hallintomenettelyistä ja sen 90 §:n mukaan hallintosäännössä on määrättävä hallinnon ja talouden tarkastuksesta sekä sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta kunnassa. Hallintosäännön 9 ja 10 luvut käsittelevät ulkoista valvontaa ja sisäistä valvontaa sekä sisäistä tarkastusta. Kunnan hallinnon ja talouden valvonta järjestetään siten, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän.

Ulkoinen valvonta järjestetään toimivasta johdosta riippumattomaksi. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja.

Sisäinen valvonta on osa johtamista. Kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, sekä:

1. Hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat.
2. Valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti.
3. Antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä sekä selvityksen konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.
4. Vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja yhteensovittamisesta siten, että kunnan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan.
5. Hyväksyy sisäisen tarkastuksen suunnitelman, johon perustuen arvioidaan riskienhallinnan-, valvonnan-, johtamisen- ja hallintoprosessien tuloksellisuutta.
6. Vastaa riskienhallinnan järjestämisestä siten, että kunnan toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan, riskin toteutumisen vaikutukset, toteutumisen todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskiä arvioidaan.
7. Antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä sekä selvityksen konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Lautakunnat vastaavat toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoivat kunnanhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Kunnanjohtaja sekä toimialojen ja tulosalueiden johtavat viranhaltijat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta toimialallaan ja tulosalueellaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Toimintayksiköiden esimiehet vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.

Sisäinen tarkastus arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoi arvioinnin tuloksista sekä esittää toimenpide-ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi. Sisäinen tarkastus raportoi kunnanhallitukselle ja kunnanjohtajalle.

Sisäisen tarkastuksen toiminnon tarkoitus, tehtävät ja vastuut määritellään kunnanhallituksen hyväksymässä sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa.

Sisäisen valvonnan ohje

Sisäisen valvonnan toteuttamisesta on laadittu Kaakon kaksikon yhteinen Sisäisen valvonnan ohje. Sisäisen valvonnan yleisestä toteuttamisesta (Kohta 4.2.) todetaan seuraavaa:

”Sisäinen valvonta toteutetaan vertailemalla toimintayksiköiden ja niissä toimivien henkilöiden toiminnan tuloksia ja toimintatapaa säädettyihin lakeihin, kunnan toimintojen järjestämisestä annettuihin eri säännöksiin ja ohjeisiin, kuntaa sitoviin sopimuksiin, sekä varattuihin resursseihin ja toimintatavoitteisiin. Kunnan rahavarojen valvonta on järjestettävä aukottomasti.

Sisäiseen valvontaan liittyvä sisäinen tarkkailu on jatkuvaa toimintaa liittyen työvaiheiden, erillisten toimenpiteiden ja päätösten sekä varojen käytön valvontaa. Se on jokaisen esimiehen johtamisen perustehtävä. Tarkkailulla varmistetaan, että tehtävät hoidetaan oikea-aikaisesti ja hyväksyttävällä tavalla sekä niihin osoitetuilla resursseilla. Sisäinen tarkkailu kuuluu luonnollisena osana palvelujen järjestämiseen. Esimies valvoo töiden suorittamista ja hankkii tietoja asetettujen tavoitteiden toteutumisen arvioimiseksi.

Sisäisessä valvonnassa tulee erityisesti kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin:

- päätösten ja sopimusten valmistelu on huolellista
- päätökset ja sopimukset on tehty perustellusti, laillisesti eikä toimivaltaa ole ylitetty
- päätösten käsittely, toimeenpano ja tiedoksianto on tehty oikein viivyttämättä
- sopimuksia on valvottu tehokkaasti
- resurssien käyttö on asianmukaista ja tehokasta
- toimintariskit ovat hallinnassa, jotta asetetut tulostavoitteet on saavutettavissa
- henkilöstön toiminta on vastuullista ja hyvän hallintotavan mukaista
- kunnan tietojärjestelmien fyysinen turvallisuus on hoidettu.”

Ohjeessa linjataan yleisohjeisohjeistuksen lisäksi sisäisen valvonnan erityismääräyksistä sekä riskienhallinnasta. Ohje on ladattu Kaakon kaksikon Intraan. Vaikka ohje on pääosin toimiva ja käytäntöön soveltuva, tulisi se päivittää. Ohje on tullut voimaan 1.3.2010, minkä jälkeen hallintosääntö, hankintalaki, tehtävänimikkeet jne. ovat muuttuneet useaan otteeseen. Tavoitteena on päivittää sisäisen valvonnan ohje taloussuunnitelmakaudella 2024 - 2026.

1.3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

Toimintatuottoja kertyi tilikaudella 2023 yhteensä 7,02 miljoonaa euroa, mikä on alkuperäiseen talousarvioon verrattuna yhteensä yli 0,4 miljoonaa euroa enemmän. Myyntituotot toteutuivat lähes 310 000 euroa arvioitua suurempina.

Toimintakulut (n. 16,3 miljoonaa euroa) toteutuivat vain noin 71 000 euroa alkuperäistä budjettia suurempina, jolloin toimintakate (-9,3 miljoonaa euroa) toteutui lähes 340 000 euroa arvioitua parempana.

Myös valtionosuudet ja verotulot toteutuivat yhteensä lähes 86 000 euroa alkuperäistä talousarviota suurempina. Korko- ja rahoitustuotot jäivät vuonna 2023 yli 100 000 euroa budjetoitua alhaisemmiksi, kun taas korko- ja rahoituskulut toteutuivat noin 33 000 euroa alkuperäistä budjettia suurempina. Lainasalkkua osin suojaavan koronvaihtosopimuksen vaikutukset näkyvät tuloslaskelman korkotuotoissa.

Tilikauden tulokseen johtaneista tekijöistä ovat mainittu olennaisimmat erät.

Vertailu on tehty vuoden 2023 alkuperäiseen talousarvioon.

Emokunnan vuosikate oli noin 0,3 miljoonaa euroa negatiivinen, mutta toteutui lähes 50 % oletettua parempana. Suunnitelman mukaisia poistoja tehtiin 1,5 miljoonaa euroa. Lisäpoistoja tai olennaisia alaskirjauksia ei tilikaudella tehty. Tilikauden 2023 tulos toteutui noin 1,8 miljoonaa euroa alijäämäisenä, kun talousarvion laadinnan yhteydessä oli varauduttu jopa 2,1 miljoonan euron alijäämään.

Tuloslaskelma ja tunnusluvut

TULOSLASKELMA	2023	2022
<u>Toimintatuotot</u>		
Myyntituotot	4 130 001,54	3 893 825,22
Maksutuotot	85 950,20	113 125,90
Tuet ja avustukset	305 318,56	248 905,78
Muut toimintatuotot	2 500 387,36	2 465 284,80
Toimintatuotot	7 021 657,66	6 721 141,70
Valmisteverastojen muutos		
Valmistus omaan käyttöön		
<u>Toimintakulut</u>		
<u>Henkilöstökulut</u>		
Palkat ja palkkiot	-5 832 430,88	-5 609 110,01
Eläkekulut	-1 177 717,87	-1 304 282,26
Muut henkilösivukulut	-190 847,80	-176 370,21
Henkilöstökulut	-7 200 996,55	-7 089 762,48
Palvelujen ostot	-5 124 426,34	-19 698 524,68
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-1 576 189,38	-1 831 288,11
Avustukset	-532 864,57	-318 861,44
Muut toimintakulut	-1 853 795,28	-1 939 144,64
Toimintakulut	-16 288 272,12	-30 877 581,35
TOIMINTAKATE	-9 266 614,46	-24 156 439,65
Verotulot	7 185 933,11	11 952 670,91
Valtionosuudet	2 227 847,00	10 898 268,00
<u>Rahoitustuotot ja -kulut</u>		
Korkotuotot	89 993,12	24 090,42
Muut rahoitustuotot	107 139,05	90 473,50
Korkokulut	-633 046,83	-171 052,59
Muut rahoituskulut	-3 368,28	-8 505,75
Rahoitustuotot ja -kulut	-439 282,94	-64 994,42
VUOSIKATE	-292 117,29	-1 370 495,16
<u>Poistot ja arvonalentumiset</u>		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 511 875,97	-1 410 689,04
Arvonalentumiset		
Poistot ja arvonalentumiset	-1 511 875,97	-1 410 689,04
TILIKAUDEN TULOS	-1 803 993,26	-2 781 184,20
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 803 993,26	-2 781 184,20

1.4 TOIMINNAN RAHOITUS

Rahoituslaskelma ja tunnusluvut

Kunnan rahoituslaskelma	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
VUOSIKATE	-292 117,29	-1 370 495,16
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot		
Tulorahoituksen korjauserät	-4 920,00	-371 022,22
Toiminnan rahavirta	-274 747,93	-1 741 517,38
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-262 498,92	-3 353 551,71
Rahoitusosuudet investointimenoihin		242 949,29
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 920,00	13 355,71
Investointien rahavirta	-279 868,28	-3 097 246,71
Toiminnan ja investointien rahavirta	-554 616,21	-4 838 764,09
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		-10 820,00
Antolainasaamisten vähennykset		
Antolainauksen muutokset		-10 820,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-400 000,00	-400 000,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 000 000,00	4 500 000,00
Lainakannan muutokset	600 000,00	4 100 000,00
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos	411 357,80	-11 786,71
Korottomien velkojen muutos	-974 533,57	327 946,31
Muut maksuvalmiuden muutokset	-563 175,77	316 159,60
Rahoituksen rahavirta	36 824,23	4 405 339,60
Rahavarojen muutos	-517 791,98	-433 424,49
Rahavarat 31.12.	869 442,80	1 387 234,78
Rahavarat 1.1.	1 387 234,78	1 820 659,27
Rahavarojen muutos	-517 791,98	-433 424,49

1.5 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Tase ja tunnusluvut

KUNNAN TASE	2023	2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	669 915,53	715 521,77
Muut pitkävaikutteiset menot	629 767,62	679 626,57
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet		
Aineettomat hyödykkeet	1 299 683,15	1 395 148,34
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	6 464 412,53	6 464 412,53
Rakennukset	13 534 710,35	14 344 790,99
Kiinteät rakenteet ja laitteet	7 392 399,50	7 742 520,72
Koneet ja kalusto	30 121,81	13 385,57
Muut aineelliset hyödykkeet		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0	11 536,24
Aineelliset hyödykkeet	27 421 644,19	28 576 646,05
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	3 047 256,73	3 047 256,73
Kuntayhtymäosuudet	67 613,29	1 206 589,13
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	196 868,59	196 868,59
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonorotukset	434 213,74	433 123,74
Joukkovelkakirjasaamiset		
Muut lainasaamiset	572 811,09	572 811,09
Muut saamiset	218 519,75	218 519,75
Sijoitukset	4 537 283,19	5 675 169,03
PYSYVÄT VASTAAVAT	33 258 610,53	35 646 963,42
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	624 812,69	645 376,19
Muut toimeksiantojen varat	8 174,60	6 775,20
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	632 987,29	652 151,39
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	330 100,85	435 787,43
Lainasaamiset	7 611,04	14 000,00
Laskennalliset verosaamiset		
Saamiset kunnalta		
Muut saamiset	54 595,96	82 464,82
Siirtosaamiset	490 530,98	761 944,38
Lyhytaikaiset saamiset	882 838,83	1 294 196,63
Saamiset	882 838,83	1 294 196,63

Rahoitusarvopaperit		
Rahat ja pankkisaamiset	869 442,80	1 387 234,78
VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 752 281,63	2 681 431,41
VASTAAVAA	35 643 879,45	38 980 546,22
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	5 497 431,34	6 625 445,56
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma		
Ylikurssirahasto		
Arvonkorotusrahasto		
Muut omat rahastot		
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	5 611 619,14	8 392 803,34
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 803 993,26	-2 781 184,20
OMA PÄÄOMA	9 305 057,22	12 237 064,70
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
PAKOLLISET VARAUKSET		
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot		
Lahjoitusrahastojen pääomat	630 281,90	650 845,40
Muut toimeksiantojen pääomat	8 174,60	6 775,20
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	638 456,50	657 620,60
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 600 000,00	2 000 000,00
Liittymismaksut ja muut velat	949 455,41	945 691,13
Siirtovelat		
Laskennalliset verovelat		
Pitkäaikainen vieras pääoma	2 549 455,41	2 945 691,13
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	21 000 000,00	20 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	400 000,00	400 000,00
Saadut ennakot	10 648,36	9 507,17
Ostovelat	806 427,06	1 747 622,69
Korottomat velat kunnalta		
Liittymismaksut ja muut velat	214 873,88	220 921,22
Siirtovelat	718 961,02	762 118,71
Lyhytaikainen vieras pääoma	23 150 910,32	23 140 169,79
VIERAS PÄÄOMA	25 700 365,73	26 085 860,92
VASTATTAVAA	35 643 879,45	38 980 546,22

Kunnan peruspääomaa ja siten avaavan taseen omaa pääomaa on 1.1.2023 oikaistu Kymenlaakson sosiaali- ja terveystalveluiden kuntayhtymän purkautumisen vuoksi kunnan taseesta poistettujen kuntayhtymäosuuksien (1 138 975,84 euroa) ja Virolahden kunnalta hyvinvointialueelle siirtyneen henkilöstön lomapalkkavelan (10 961,62 euroa) erotuksen verran.

1.6 KOKONAISTULOT- JA MENOT

KOKONAISTULOT JA -MENOT (Ulkoiset)				
Tulot	2023		2022	
	1 000 €	%	1 000 €	%
Toiminta				
Toimintatuotot	7 022	40	6 721	20
Verotulot	7 186	41	11 953	35
Valtionosuudet	2 228	13	10 898	32
Korkotulot	90	1	24	0
Muut rahoitustulot	107	1	90	0
Satunnaiset tulot				
Tulorahoituksen korjauserät			-371	-1
- Pysyvien vast. hyödykk.luovutustulot	-5		14	
Investoinnit				
Rahoitusosuudet investointeihin			243	1
Pysyvien vast. hyödykk. luovutustulot	5			
Rahoitustoiminta				
Antolainojen vähennykset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	1 000	6	4 500	13
Oman pääoman lisäykset				
Kokonaistulot yhteensä	17 633	100	34 072	100
Menot	2023		2022	
	1 000 €	%	1 000 €	%
Toiminta				
Toimintakulut	16 288	93	30 877	89
- Valmistus omaan käyttöön				
Korkokulut	633	4	171	
Muut rahoituskulut	3		9	
Satunnaiset kulut				
- Pysyvien vast. hyödykk. myyntitappiot				
Investoinnit				
Investointimenot	262	1	3 353	10
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten lisäykset			11	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	400	2	400	1
Lyhytaikaisten lainojen vähennys				
Oman pääoman vähennykset				
Kokonaismenot yhteensä	17 586	100	34 821	100

1.7 KUNNAN TUNNUSLUVUT

Kunnan tunnusluvut		
1 EUR	2023	2022
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	43,20 %	21,80 %
Vuosikate/Poistot, %	-19,30 %	-97,20 %
Vuosikate, €/asukas	-98	-451
Asukasmäärä	2 985	3 040
Investointien tulorahoitus, %	-111,30 %	-44,10 %
Lainanhoitokate	0,4	-2,10
Laskennallinen lainanhoitokate	0,1	-0,4
Kassan riittävyys, pv	18	14,5
Omavaraisuusaste, %	26,20 %	31,40 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	156,30 %	88,20 %
Kertynyt ylijäämä (alijäämä)	3 807 626	5 611 619
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	1 276	1 846
Lainakanta	23 000 000	22 400 000
Vuokravastuut	754 137	235 820
Lainat ja vuokravastuut	23 727 137	22 635 820
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	7 958	7 446
Lainasaamiset	572 811	572 811

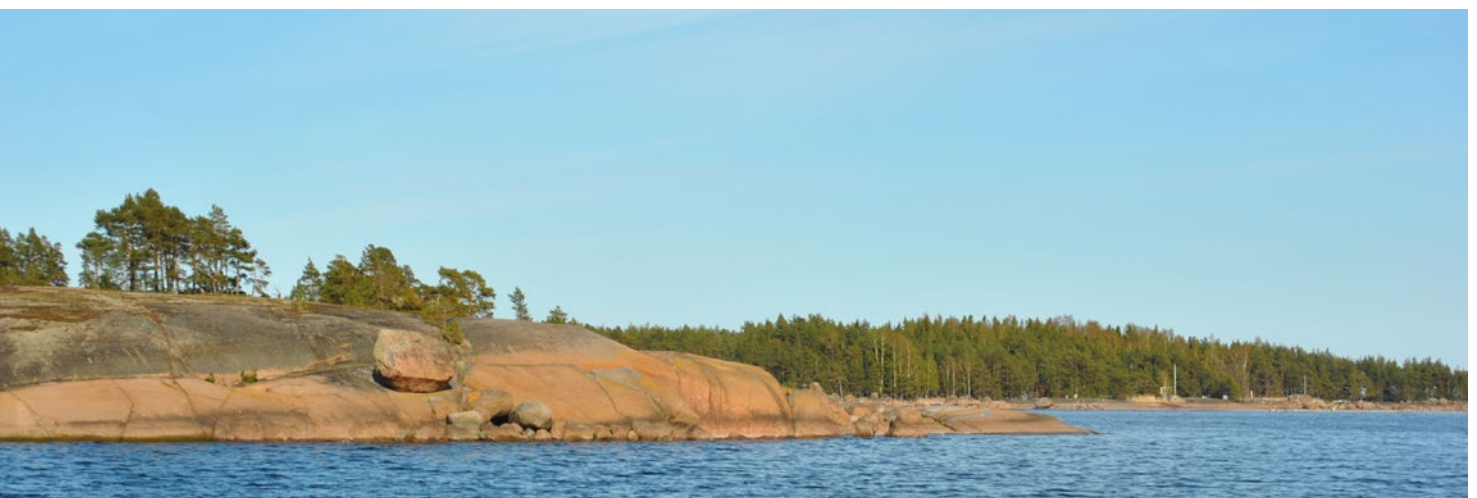

1.8 KUNTAKONSERNIN

TOIMINTA JA TALOUS

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt

Tytäryhteisö	Omistusosuus %	Kunnan edustaja
KOY Virolahden Lehtokerttu	100	Sisko Ukkola-Paronen
KOY Virolahden Satakieli	100	Sisko Ukkola-Paronen
KOY Virolahden Vuokra-asunnot	100	Sisko Ukkola-Paronen
KOY Virojoen Linja-autoasema	77,15	Nita Lintunen
Kuntayhtymät	Peruspääomaosuus %	Kunnan edustaja
Kotkan-Haminan seudun koulutus-kuntayhtymä.	0,34	Janne Tolvanen
Kymenlaakson liitto	1,53	Risto Kouki
Osakkuusyhteisöt	Peruspääomaosuus %	Kunnan edustaja
As. Oy Timpermanni	23,20	Sisko Ukkola-Paronen
As. Oy Satosuvanto	30,02	Juha Vuorela
As. Oy Satovärri	23,40	Juha Vuorela

Konserniohjaus ja valvonta

Kunnanvaltuusto määrittelee omistajapolitiikan ja hyväksyy konserniohjeen.

Konserni tarkoittaa kahden tai useamman juridisesti itsenäisen yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa yhdellä yhteisöllä (emoyhteisö) on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta muihin konserniin kuuluviin yhteisöihin (tytäryhteisö).

Virolahden kunnalla on konsernisuhteen nojalla määräämisvalta kohdeyhteisöissä, jotka täyttävät seuraavat ehdot:

- kunnalla on enemmän kuin puolet kohdeyhteisön kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä ja tämä äänen enemmistö perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen tai siihen verrattavaan sääntöön tai muuhun sopimukseen;
- kunnalla on oikeus nimittää tai erottaa enemmistöjäsenistä kohdeyhteisön hallituksessa tai siihen verrattavassa toimielimessä taikka toimielimessä, jolla on tämä oikeus, ja oikeus perustuu samoihin seikkoihin kuin edellisessä kohdassa tarkoitettu äänen enemmistö.

Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet ensisijaisesti kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kunnan yhteisöistä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen.

Konserniohjauksen tavoitteena on liittää konserniin kuuluvat tytäryhteisöt osaksi kunnan johtamista. Samalla tavoitteena on toteuttaa kunnan visiota.

Kuntalain 114 §:n mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseen konsernitiilinpäätös. Uuden kuntalain 118 §:ssä erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn käynnistämisen arvioinnissa käytetyt tunnusluvut on ulotettu kuntakonserniin aiempien kuntaa koskeneiden tunnuslukujen sijaan. Näin ollen konsernitiilinpäätös saa aiempaa merkittävästi enemmän painoarvoa. Myös konserniohjaukseen ja yksittäisten tytäryhtiöiden tilikauden aikaisen toiminnan raportointiin, seurantaan ja ohjaukseen on syytä kiinnittää aiempaa enemmän huomiota.

Konsernirakenteesta johtuen kunnan konserniohjauksen painopiste kohdistuu tytär- ja osakkuusyhteisöissä oleviin kiinteistöyhtiöihin. Kunnanvaltuusto on päivittänyt konserniohjeet keväällä 2016. Samassa yhteydessä otettiin käyttöön tietojenantolomake, jolla kiinteistö- ja asuntoyhtiöt raportoivat olennaiset niiden taloutta ja toimintaa koskevat tiedot kolme kertaa vuodessa osavuosisikatsauksien ja toimintakertomuksen käsittelyn aikataulujen mukaisesti.

Virolahden kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä. Kunnanhallitus nimeää edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin tai vastaaviin kokouksiin sekä antaa ohjeet kokouksissa kuntaa edustaville henkilöille kunnan kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin. Kunnanhallitus seuraa kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toimintaa ja tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia havaitsemistaan epäkohdista.

1.9 KONSERNITILINPÄÄTÖS

JA TUNNUSLUVUT

KONSERNITULOSLASKELMA/ 1 EUR	2023	2022
Toimintatuotot	7 094 800,57	20 370 706,39
Toimintakulut	-16 411 783,52	-44 403 712,22
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-2 850,12	686,36
TOIMINTAKATE	-9 319 833,07	-24 032 319,47
Verotulot	7 185 933,11	11 952 670,91
Valtionosuudet	2 316 395,53	10 985 679,12
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	90 153,57	27 781,33
Muut rahoitustuotot	108 060,87	92 146,13
Korkokulut	-940 515,79	-282 977,94
Muut rahoituskulut	593 659,84	468 655,23
Rahoitustuotot ja -kulut	-148 641,52	305 604,75
VUOSIKATE	33 854,05	-788 364,69
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 163 357,68	-2 290 452,66
Omistuksen eliminointierot		
Arvonalentumiset		-40 755,41
Poistot ja arvonalentumiset	-2 163 357,68	-2 331 208,07
Satunnaiset erät		
TILIKAUDEN TULOS	-2 129 503,62	-3 119 572,76
Tilinpäätössiirrot	0	0
Tilikauden verot		
Laskennalliset verot	11 510,40	36 053,60
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	14 949,20	7 963,57
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 103 044,03	-3 075 555,59

Konsernin rahoituslaskelma	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
VUOSIKATE	33 854,05	-788 364,69
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot		
Tulorahoituksen korjaukset	-2 136,69	-112 873,76
Toiminnan rahavirta	31 717,36	-901 238,45
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-533 660,18	-4 780 953,37
Rahoitusosuudet investointimenoihin		242 949,29
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	17 203,16	563 228,40
Investointien rahavirta	-516 457,02	-3 974 775,68
Toiminnan ja investointien rahavirta	-484 739,66	-4 876 014,13
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		-11 120,70
Antolainasaamisten vähennykset		
Antolainauksen muutokset		-11 120,70
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	160 500,00	1 230 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-499 836,63	-453 047,19
Lyhytaikaisten lainojen muutos	704 785,94	4 598 587,56
Lainakannan muutokset	365 449,31	5 375 540,37
Oman pääoman muutokset		
Oman pääoman muutokset	21 964,00	0,01
Muutokset vähemmistön osuudessa	6 601,58	
Oman pääoman muutokset	28 565,58	0,01
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	1 219,49	5 462,60
Vaihto-omaisuuden muutos		6 519,99
Saamisten muutos	462 368,81	-16 975,75
Korottomien velkojen muutos	-957 545,28	539 538,38
Muut maksuvalmiuden muutokset	-493 956,99	534 545,22
Rahoituksen rahavirta	-99 942,09	5 898 964,90
Rahavarojen muutos	-584 681,75	1 022 950,77
Rahavarat 31.12.	1 168 761,04	3 925 479,59
Rahavarat 1.1.	1 753 442,79	2 902 528,82
Rahavarojen muutos	-584 681,75	1 022 950,77

KONSERNITASE	2023	2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>		
Aineettomat oikeudet	707 359,07	830 402,69
Konserniliikearvo		
Muut pitkävaikutteiset menot	629 945,67	689 278,33
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	0	59 288,69
Aineettomat hyödykkeet	1 337 304,74	1 578 969,71
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>		
Maa- ja vesialueet	6 777 524,54	6 855 911,60
Rakennukset	18 271 710,88	21 835 955,48
Kiinteät rakenteet ja laitteet	7 393 592,92	7 891 706,40
Koneet ja kalusto	72 424,52	399 027,03
Muut aineelliset hyödykkeet	55 392,27	56 773,86
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	3 561,63	858 259,46
Aineelliset hyödykkeet	32 574 206,76	37 897 633,82
<u>Sijoitukset</u>		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	247 655,52	269 654,70
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonkorotukset	435 148,58	439 880,67
Joukkovelkakirjasaamiset		
Muut lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	218 519,75	221 174,90
Sijoitukset	901 323,85	930 710,28
PYSYVÄT VASTAAVAT	34 812 835,35	40 407 313,80
<u>TOIMEKSIANTOJEN VARAT</u>		
Valtion toimeksiannot	133 100,90	59 157,07
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	624 816,81	651 029,36
Muut toimeksiantojen varat	8 174,60	52 055,64
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	766 092,31	762 242,07
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
<u>Vaihto-omaisuus</u>		
Saamiset		
<u>Pitkäaikaiset saamiset</u>		
Muut saamiset		23 857,23
Pitkäaikaiset saamiset		23 857,23
<u>Lyhytaikaiset saamiset</u>		
Myyntisaamiset	337 342,32	1 433 581,06
Lainasaamiset	22 687,62	44 041,25
Laskennalliset verosaamiset		
Muut saamiset	71 616,96	343 895,99
Siirtosaamiset	496 098,27	945 710,55
Lyhytaikaiset saamiset	927 745,17	2 767 228,85
Saamiset	927 745,17	2 791 086,08
<u>Rahoitusarvopaperit</u>		
Joukkovelkakirjalainasaamiset	3 791,39	3 829,69
Muut arvopaperit	10 748,33	16 772,69

Rahoitusarvopaperit	14 539,72	20 602,38
Rahat ja pankkisaamiset	1 154 221,33	3 904 877,21
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 096 506,21	6 716 565,67
VASTAAVAA	37 675 433,86	47 886 121,55
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	5 497 431,33	6 625 445,55
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma		
Ylikurssirahasto		
Muut omat rahastot	654 451,87	654 451,87
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-841 136,46	1 935 849,91
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 103 044,03	-3 075 555,59
OMA PÄÄOMA	3 207 702,71	6 140 191,74
VÄHEMMISTÖOSUUDET	36 917,93	45 265,55
KONSERNIRESERVI		
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset		
Muut pakolliset varaukset		113 870,10
PAKOLLISET VARAUKSET		113 870,10
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	133 100,90	69 342,44
Lahjoitusrahastojen pääomat	630 489,80	656 999,47
Muut toimeksiantojen pääomat	8 174,60	52 055,64
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	771 765,30	778 397,56
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 709 409,32	12 860 940,41
Liittymismaksut ja muut velat	949 455,41	945 691,13
Pitkäaikainen vieras pääoma	9 658 864,73	13 806 631,54
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	21 000 000,00	21 050 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	420 709,09	480 403,85
Pääomalainat		
Lainat julkisyhteisöiltä		
Lainat muilta luotonantajilta	413 791,18	414 712,93
Saadut ennakot	26 795,66	15 121,92
Ostovelat	825 706,76	2 636 528,14
Liittymismaksut ja muut velat	236 207,33	458 245,93
Siirtovelat	916 021,98	1 796 254,70
Laskennalliset verovelat	160 951,20	150 497,60
Lyhytaikainen vieras pääoma	24 000 183,20	27 001 765,07
VIERAS PÄÄOMA	33 659 047,93	40 808 396,61
VASTATTAVAA	37 675 433,87	47 886 121,55

Konsernin tunnusluvut / 1 EUR	2023	2022
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	43,20 %	45,90 %
Vuosikate/Poistot, %	1,60 %	-33,80 %
Vuosikate, €/asukas	11	-259
Asukasmäärä	2 985	3 040
Investointien tulorahoitus, %	6,30 %	-17,40 %
Lainanhoitokate	0,7	-0,7
Laskennallinen lainanhoitokate	0,2	-0,1
Kassan riittävyys, pv	24	29
Omavaraisuusaste, %	8,60 %	12,90 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	202,60 %	94,20 %
Kertynyt ylijäämä (alijäämä)	-2 944 180	-1 139 706
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	-986	-375
Lainakanta	30 543 910	34 806 057
Vuokravastuut	730 816	479 979
Lainat ja vuokravastuut	31 274 726	35 286 036
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	10 477	11 607
Lainasaamiset	0	0

1.10 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Virolahden kunnan tilikauden 2023 tulos poistojen jälkeen on 1 809 993,26 euroa alijäämäinen. Tilikauden alijäämä ehdotetaan siirrettäväksi edellisten tilikausien yli-/alijäämän tilille, minkä jälkeen edellisten tilikausien ylijäämä on 3 807 625,88 euroa.

2 TALOUSARVION KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

2.1 YLEISHALLINTO (10)

Yleishallinnon toimialajohtaja on kunnanjohtaja Otto Koskela

Yleishallinto vastaa Virolahden kansalaiskunnan hyvän hallinnon toteuttamisesta, elinkeinoelämän edistämisestä, palvelutuotannon ohjauksesta ja strategiatyöstä sekä rakentavasta yhteistyöstä sidosryhmiin.

Sitovat toimielimet ja niiden vastuulliset viranomaiset:

10 Keskusvaalilautakunta
keskusvaalilautakunnan sihteeri Arja Salmi

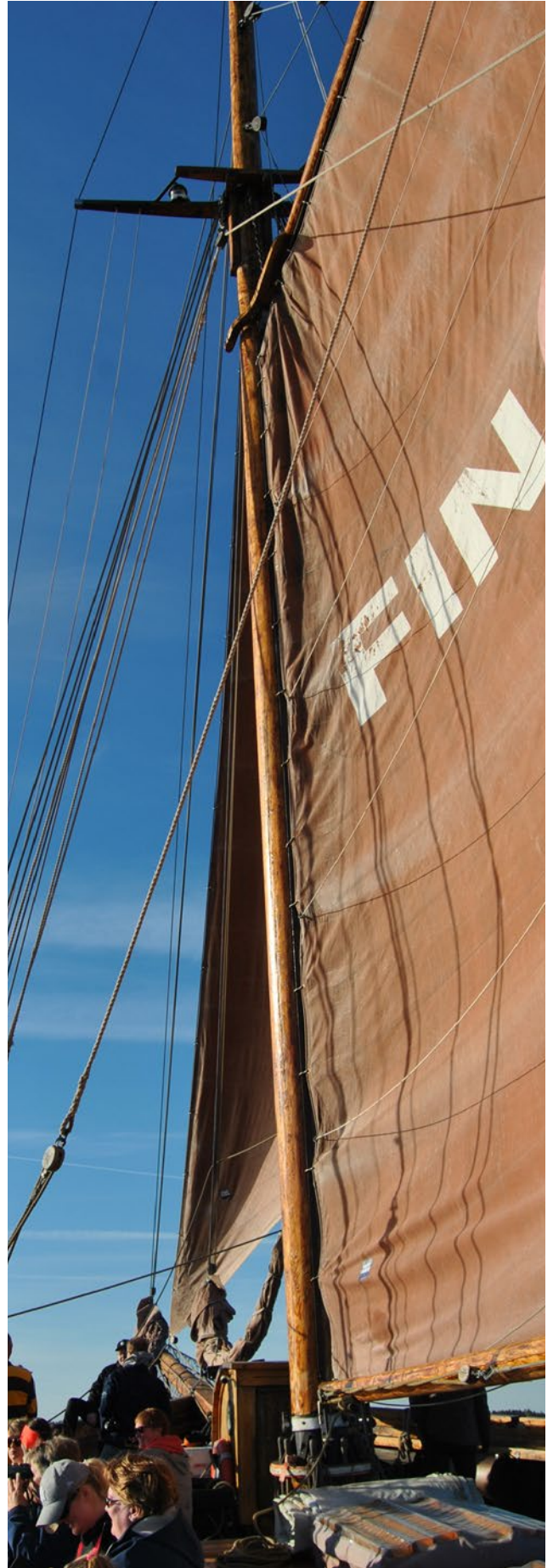
12 Tarkastuslautakunta
kunnanjohtaja Otto Koskela

14 Kunnanvaltuusto
kunnanjohtaja Otto Koskela

16 Kunnanhallitus
kunnanjohtaja Otto Koskela

Kunnanhallituksen alaisten tulosalueiden tilivelvolliset viran-/toimen haltijat

- tulosalue 130 keskushallinto
kunnanjohtaja Otto Koskela
- tulosalue 140 maaseututoimi
Haminan kaupunki vastaa
- tulosalue 160 elinkeino- ja matkailutoimi
kunnanjohtaja Otto Koskela
- tulosalue 170 museotoimi
matkailupäällikkö Anu-Leena Lintunen
- tulosalue 200 Taloushallinto
hallintojohtaja Sanna Lahti
- tulosalue 220 henkilöstöhallinto
hallintojohtaja Sanna Lahti
- tulosalue 300 Sosiaalitoimi ja hallinto
kunnanjohtaja Otto Koskela

10 Keskusvaalilautakunta

Tehtävä

Suomen perustuslain 14 § ja kuntalain 410/2015 4 luvun sekä vaalilain 714/1998 mukaiset viranomaistehtävät kunnassa. Perustuslaki velvoittaa julkisen vallan edistämään yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon.

Tavoitteet

Eduskuntavaalit toimitetaan 2.4.2023. Keskusvaalilautakunta valmistelelee syksystä 2023 alkaen tulevia Presidentinvaaleja (28.1.2024) ja Europarlamenttivaaleja (9.6.2024).

Kriittiset menestystekijät

Kuntalaisten äänestysaktiivisuuden mahdollistaminen vakaila äänestyspaikkajärjestelyillä ja vaalibussin käytöllä.

Toteutuma

Suomessa toimitettiin eduskuntavaalit 2.4.2023. Vaalibussi kiersi jälleen yhtenä päivänä ennakoäänestyksen aikana ja siellä äänesti 107 äänestäjää. Vaalibussin reitti ja aikataulu on hyvin vakiintunut ja osalle luontevin tapa äänestää vaaleissa. Äänestysaktiivisuus toteutui kriittisen menestystekijän tavoitteiden mukaisesti. Virolahdella äänestysaktiivisuus oli 70,9 % ja Kaakkois-Suomen vaalipiirissä äänestysprosentti oli 67,4%.

Luottamuselimen kokoonpano	1.1.2023 - 31.12.2023	Osallistuminen kokouksiin 2023 (2)
puheenjohtaja	Vilkki Mikko	1
varapuheenjohtaja	Takala Jaana	-
jäsenet	Kouki Marja-Leena Hartikainen Natalia Jokisalo Jari	2 2 2
varajäsenet jäsenten sijaan	Hellä Marjaana Ikonen Lea	1 2
esittelijä/pöytäkirjanpitäjä	Anita Takasuo Arja Salmi	1 1

Toimielin. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
10 Keskusvaalilautakunta							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	7 017	0	0	0	5 906,40	-5 906,40	0,00
Tuet ja avustukset	0	3 000	0	3 000	0,00	3 000,00	0,00
Toimintatuotot yhteensä	7 017	3 000	0	3 000	5 906,40	-2 906,40	196,90
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-6 979	-5 900	0	-5 900	-6 236,64	336,64	105,70
Eläkekulut	-412	-400	0	-400	-422,65	22,65	105,70
Muut henkilösivukulut	-77	0	0	0	-86,81	86,81	0,00
Palvelujen ostot	-1 890	-5 600	0	-5 600	-4 423,38	-1 176,62	79,00
Ostot tilikauden aikana	-841	-2 300	0	-2 300	-966,56	-1 333,44	42,00
Muut toimintakulut	-487	0	0	0	-769,38	769,38	0,00
Toimintakulut yhteensä	-10 686	-14 200	0	-14 200	-12 905,42	-1 294,58	90,90
TOIMINTAKATE	-3 668	-11 200	0	-11 200	-6 999,02	-4 200,98	62,50

12 Tarkastuslautakunta

Tehtävä

Tarkastuslautakunta hoitaa tilintarkastuslain 1141/2015 mukaiset hallinnon ja talouden tarkastustehtävät.

Tavoitteet

Toteutetaan tarkastuslautakunnan työohjelman 2022 - 2023 mukaiset talouden ja hallinnon tarkastukset (tarkastuspäivät 10 kpl) ja tarkastuslautakunnan kokoukset (5 kokousta). Tilintarkastusyhteisönä toimii BDO Auditor Oy ja vastuullisena tilintarkastajana Ulla-Maija Tuomela. Lautakunnan sihteeripalvelut tuottavat Minna Back-Helvasto BDO:lta.

Mittarit

Työohjelmien toteutuminen 100 % ja arviointikertomuksessa mainittujen toimialakohtaisten kriittisten kehittämisalueiden toimenpide-esitykset valtuustolle

Kriittiset menestystekijät

Ulkoisen tarkastustoimen suunnitelmallisuus ja arvioinnin ohjaava vaikutus toiminnassa.

Toteutuma

Vastuullisena tilintarkastajana toimi arviointikaudella 2021-2022 Ulla-Maija Tuomela ja tilintarkastajana Minna Back-Helvasto BDO:lta. Tarkastuslautakunta kokoontui 7 kertaa ja käsitteli 56 asiaa. Ulkoisen tarkastustoimen suunnitelmallisuus toteutui laaditun työohjelman mukaisena. Toimialat ovat antaneet vastineensa tarkastuslautakunnan

arviointikertomuksessa 2022 annettuihin lausuntoihin ja ne on annettu tiedoksi valtuustolle 13.11.2023.

- Tarkastuslautakunnan arviointityön painopistealueina tarkastelujaksolla olivat:
- koko kunta ja konsernin strateginen toteutuminen
- teknisen toimen katsaus, investointihankkeiden toteutuminen ja henkilöstö
- kuntatekniikasta ja rakennusvalvonta sekä maankäyttö ja investoinnit
- vuoden 2022 toimialakatsaukset ja tavoitteiden toteutuminen
- omistajaohjaus, sisäinen valvonta ja konsernivalvonta, kaakon kaksikon tilannekatsaus
- sosiaali- ja terveystaloudet - hyvinvointialueen vaikutus kunnan palveluihin ja talouteen
- keskeisten konserniyhtiöiden talous, asuntokannan kunto ja vuokraustilanne
- sivistys- hyvinvointipalvelut sekä perusopetus ja lukio

Toteutuma esitellään tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa 2023.

Lakisääteistä tilintarkastusta suorittavalle tilintarkastusyhteisölle maksettavat palkkiot on esitelty tasekirjan liiteosassa.

Tarkastustoimen toimintakate oli 36,70 %, joka vähemmän kuin edellisenä vuonna (77,10 %).

Luottamuselimen kokoonpano	1.1.2023 - 31.12.2023	Osallistuminen kokouksiin 2023 (7)
puheenjohtaja	Mikko Jokimies	7
varapuheenjohtaja	Aki Hurtta	6
jäsenet	Anu Koskela Aira Paavola	6 7
varajäsenet	Meriläinen Ahti	1
muut osallistujat	Ulla-Maija Tuomela, JHT -tilintarkastaja Back-Helvasto Minna, tilintark. pk-pitäjä Pulli Veli-Matti, kunnanjohtaja Vi Koskela Otto, hallintojohtaja Koskela Otto, kunnanjohtaja Vi Hyttinen Auli, sivistys- ja hyvinvointijohtaja Uski Markku, kuntatekniikan johtaja Rahkonen Outi, isännöitsijä Kuokka Vappu, kunnanhallituksen pj Ukkola-Paronen Sisko, kunnanvaltuuston pj Silander Outi, varhaiskasvatusjohtaja, vt. kunnanjohtajan sijainen	2 7 1 1 2 2 2 2 1 1 1 2

Toimielin. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
12 Tarkastuslautakunta							
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-3 560	-4 000	0	-4 000	-3 440,00	-560,00	86,00
Eläkekulut	0	0	0	0	-12,68	12,68	0,00
Muut henkilösivukulut	0	0	0	0	-2,73	2,73	0,00
Palvelujen ostot	-10 719	-14 600	0	-14 600	-3 289,80	-11 310,20	22,50
Ostot tilikauden aikana	-63	0	0	0	-75,60	75,60	0,00
Toimintakulut yhteensä	-14 342	-18 600	0	-18 600	-6 820,81	-11 779,19	36,70
TOIMINTAKATE	-14 342	-18 600	0	-18 600	-6 820,81	-11 779,19	36,70

14 Kunnanvaltuusto

Tehtävä

Kuntalain 410/2015 4. luvun mukaisesti valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa lain 14 §:ssä säädettyihin tehtäviin.

Kuntalaki painottaa kunnanvaltuuston roolia kunnan strategisena johtajana, jossa on tärkeää tulevaisuuteen suuntautunut, kunnan toiminnan pitkäjähtäimen tavoitteiden ja päämäärien hahmottaminen ja linjaaminen.

Kunnanvaltuuston puheenjohtajana on toiminut Sisko Ukkola-Paronen. I varapuheenjohtajalle, Jari Harjulle myönnettiin ero kunnanvaltuutetun luottamustehtävästä ja samalla varapuheenjohtajuudesta 15.8.2023 alkaen. Hänen tilalleen I varapuheenjohtajaksi valittiin Jani Henelius. Valtuustokauden alussa oli päätetty, että Seppo Pirttimäki on valtuuston III varapuheenjohtaja 31.5.2024 asti ja sen jälkeen tehtävää hoitaa valtuustokauden loppuun asti Virpi Rökman-Pakkanen. Jari Harjun tilalle kunnanvaltuustoon kutsuttiin Jaakko Palm.

Päätösvalan delegoinnit on määritelty Kaakon kaksikon hallintosäännössä. Valtuuston työjärjestys on osa hallintosääntöä. Kunnan johtamisjärjestelmä perustuu hallintosäännön 2 §:n mukaisesti kuntastrategiaan, Kaakon kaksikon yhteistoiminta-sopimukseen, taloussuunnitelmaan, talousarvioon sekä muihin valtuuston päätöksiin. Kunnanvaltuuston toimivalta on määritelty hallintosäännön 23 §:ssä ja valtuuston puheenjohtajan tehtävät säännön 5 §:ssä.

Tavoitteet

- Kuntastrategian tavoitteiden asettaminen kuntalaisten hyvinvoinnin, elinkeinojen toimintamahdollisuuksien sekä toimivien kuntapalveluiden turvaamiseksi.
- Kuntalain velvoitteisiin vastaaminen hyvän hallintotavan mukaisesti.
- Valtuusto kokoontui seitsemän kertaa vuonna 2023 ja valtuustoseminaareja pidetään kolme kertaa, joista yksi on yhteinen Miehikkälän kunnanvaltuuston kanssa.
- Mittarit: Päätäjien osallistumisaktiivisuus kokouksiin 100 % ja kuntastrategian osatavoitteiden toteutumisen odotusten mukaisesti vuonna 2023.

Kriittiset menestystekijät

- Selkeä yhteinen visio
- Kuntastrategian mukaiset ja johdonmukaiset päätökset.

Toteutuma

Päätöksenteko ja johtaminen hoidettiin kuntalain ja hallintosäännön mukaisesti. Valtuusto kokoontui vuoden aikana 7 kertaa ja piti vapaamuotoisia seminaareja/iltakouluja vuoden aikana neljä kertaa.

Päätäjien osallistumisaktiivisuus kokouksiin oli 98,6 %, joka kertoo, että kunnanvaltuustolla oli isoja päätöksiä tarkastelu vuoden 2023 aikana. Varavaltuutetut paikkasivat tarvittaessa varsinaisen valtuutetun poissaoloa.

Luottamuselimen kokoonpano	1.1.2023 - 31.12.2023	Osallistuminen kokouksiin 2023 (7)
puheenjohtaja	Sisko Ukkola-Paronen, KESK	7
varapuheenjohtajat	I Jari Harju, PS	3
	II Henelius Jani, PS (1. vpj 2, jäsen 5)	7
	II Uski Leo, KESK	6
	III Pirttimäki Seppo, SDP (2 vpj 3, jäsen 4)	7
	III Rökman-Pakkanen Virpi, KOK(3. vpj 4, jäsen 3)	7
jäsenet	Havuaho Osmo, KESK	7
	Henelius Jani, PS	7
	Hukkanen Jukka-Pekka, KESK	6
	Hurtta Aki, PS	7
	Jokimies Mikko, KESK	7
	Kivelä Anja, PS	7
	Kokkola Tomi, KESK	5
	Kouki Risto, SDP	7
	Kuokka Vappu, KESK	7
	Lappi Jukka, KESK	7
	Lintunen Nita, KOK	7
	Palm Jaakko, PS (varavaltuutettu 2)	4
	Tolvanen Janne, SDP	7
	Varjakoski Heli, KESK	6
	Vartiala Juhani, KESK	7
	Vuorela Juha, KESK	7
Yrjönen Anton, KESK	6	
muut läsnäolijat	Hollanti Heli, varavaltuutettu	1
	Niemelä Jouni, varavaltuutettu	4
	Vilkki Mikko, varavaltuutettu	1
	Lahti Sanna, hallintojohtaja	2
	Pulli Veli-Matti, kunnanjoht. pk-pitäjä	1
	Silander Outi, varhaiskasv.joht.	2
	Nivuslammi Sami, vt tekninen johtaja	1
	Koskela Otto. esittelijä. pk-pitäjä	6
	Lintunen Anu-Leena, matkailupäällikkö	1
	Rasi Sari, vapaa-aikapäällikkö, henkilöstön edustaja	1

Toimielin. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
14 Kunnanvaltuusto							
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-19 121	-16 500	0	-16 500	-25 665,30	9 165,30	155,50
Eläkekulut	-702	0	0	0	-634,76	634,76	0,00
Muut henkilösivukulut	-91	0	0	0	-81,29	81,29	0,00
Palvelujen ostot	-16 275	-15 100	0	-15 100	-17 981,38	2 881,38	119,10
Ostot tilikauden aikana	-1 962	-1 700	0	-1 700	-1 857,34	157,34	109,30
Toimintakulut yhteensä	-38 151	-33 300	0	-33 300	-46 220,07	12 920,07	138,80
TOIMINTAKATE	-38 151	-33 300	0	-33 300	-46 220,07	12 920,07	138,80

PAINOPISTEET JA TAVOITTEET 2023

Elinkeino edellä

- Kymenlaakson yrittäjäystävällisin kunta - palvelu ja vuoropuhelu pelaavat
- Uusi suunta: Vaalimaan ostosmatkailualue
- Klamilan satamasta matkailu- ja tapahtumakeskus
- Rekry-yhteistyö kuntaan sijoittuvien yritysten kanssa

Toimivat palvelut

- Kehitetään yhteistyömalli hyvinvointialueen kanssa
- Kehitetään Kaakon kaksikon sote-keskusta (Virojoen terveysasema) yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa
- Virolahden lukion ja kilparatsastuslukio
- Nykyisentasoiset varhaiskasvatuksen palvelut

Terve talous

- Laaditaan talouden tasapainottamisohjelma

Laadukas asuinympäristö

- Merellistä asumista Virolahdella - uusitaan merenranta-alueiden rantayleiskaava
- Tietoliikenneyhteydet
- Yleinen siisteys + kunnan rakennukset, joille ei ole käyttöä ja ovat elinkaarensa päässä - puretaan.
- Virkistysalueet ja harrastamismahdollisuudet

Markkinointi

- Kunta-, yritys-, asukas- ja matkailumarkkinointi
- Asiakaspalvelutilanteet hoidetaan hyvin
- Hyödynnetään some-markkinointia
- Yksi iso kuntamarkkinointikampanja

VIROLAHTI

STRATEGIA

VISIO 2025: Kasvava Virolahti

ARVOT Asukas- ja asiakaslähtöisyys, suvaitsevaisuus, inhimillisyys ja tasa-arvo, tuloksellisuus ja vaikuttavuus ja kestävä kehitys

Visio ja arvot

Suomen kuntaliiton suosituksen mukaan kuntien tulisi laatia linjaukset palvelujen järjestämisestä noin kymmeneksi vuodeksi eteenpäin. Virolahti -strategian päivityksessä normaali aikarajaus on ollut kolmesta viiteen vuotta, sillä normaalista käytännöstä poiketen siinä pyritään mahdollisimman suureen konkreettisuuteen.

Syksyn valtuustoseminaarissa käsiteltiin Virolahti -strategian toimenpideosiota, joiden pohjalta vuoden 2023 painopisteet ja tavoitteet:

Arvot

Asukas- ja asiakaslähtöisyys, suvaitsevaisuus, inhimillisyys ja tasa-arvo, tuloksellisuus ja vaikuttavuus ja kestävä kehitys

Virolahden visio 2025: Kasvava Virolahti

Strategian visio on Kasvava Virolahti. Tämä voi tarkoittaa elinkeinotoimen kasvua tai väestön kasvua, mutta ennen kaikkea se kertoo meidän asenteesta. Asetamme tavoitteet korkealle ja ryhdymme toimeen.

Virolahden strategian vuoden 2020-2022 painopisteitä ovat: Elinkeino edellä, laadukas asuinympäristö, toimivat palvelut, markkinointi ja terve talous.

Uuden strategian ja sen toimeenpano-ohjelman voisi tiivistää siten, että Vaalimaan ostosmatkailualueella on edelleenkin keskeinen asema, mutta painopistettä annetaan myös laadukkaalle asuinympäristölle, toimiville palveluille ja kotimaan matkailun edistämiseksi.

Virolahden kunnanvaltuusto hyväksyi päivitetyn kuntastrategian vuodelle 2024 kunnanvaltuustossa 13.11.2023.

Toteuma 2023

Valtuuston toimintakulut vuonna 2023 ylittyivät noin 12 900 euroa (38,8 %) talousarvioon nähden ja toteutuivat noin 21,2 % edellisvuotta suurempina.

Elinkeino edellä

Vaalimaan ostosmatkailualueen kehittäminen

Vaalimaan ostosmatkailualue masterplanin päivitys yhteistyössä Vaalimaan keskeisten toimijoiden kanssa valmistui maaliskuun 2022 alussa.

Uudistuva ja vetovoimainen Vaalimaa -hanke (React EU EAKR), jonka toimenpiteillä aktivoitiin ja edistettiin sekä Vaalimaan että koko Virolahden yritystoimintaa päättyi 31.8.2023.

Klamilan sataman tunnettuus kasvanut edelleen vuonna 2023, jossa suurin vaikutus on sataman yksityisellä ravintoloitsijalla. Satama tunnetaan laajalti hyvästä ruoasta. Klamilan sataman masterplan valmistui huhtikuussa 2023.

Kesäkuussa 2023 julkistettiin Fortumin 80 MW teollisen mittakaavan aurinkovoimalahanke Virolahden Yläpään ja Uusitalon alueelle. Hankealue on noin 160 ha. Hanke on Fortumin ensimmäinen aurinkovoiman kehityshanke Suomessa.

Toimivat palvelut ja laadukas asuinympäristö

Vuoden 2023 investointiohjelman mukaisesti päällystettiin kaavateitä. Haukitiellä uusittiin vesijohto. Virojoen yläkouluun purunpoistojärjestelmä uusittiin.

Huolehdettiin yleisten alueiden siisteydestä ja viihtyvyydestä. Pidettiin kunnossa ulkoilureittejä, latuja ja liikunta- paikkoja.

Kymenlaakson hyvinvointialueen uusi perhekeskus avautuu palvelemaan Virolahden asukkaita marraskuussa. Keskus toimii Virolahden terveysaseman yhteydessä

Terve talous

Kunnan talous ei ole tasapainossa, vaan rakenteellisesti alijäämäinen. Tilikauden tulos emokunnalla vuodelta 2023 oli yli -1,8 miljoonaa euroa ja konsernitulos yli -2,1 miljoonaa euroa. Talouden tervehtyttämiseksi Virolahden valtuusto päätti 13.1.2023 sekä tuloverotuksen että kiinteistöverotuksen kiristyksistä vuodelle 2024. Verotuksen lisäksi kunnan toiminta vaatii mittavaa sopeuttamista lähivuosina ja sopeuttamistyö on aloitettava viipymättä. Toiminnan sopeuttaminen tehdään joko itsenäisenä kuntana tai osana Haminan kaupunkia, mikä vaikuttaa käytettävissä olevaan keinovalikoimaan.

Markkinointi

Kuntamarkkinoinnissa on siirrytty laajamittaiseen sosiaalisen median hyödyntämiseen. Kuntamarkkinointia on tehty substanssien kautta ja yhteydessä.

Kesä-elokuussa TILAA PYSÄHTYÄ JA OLLA OMA ITSESI markkinointikampanja toteutettiin Filmbutik Oy:n kanssa yhteistyössä. Markkinointikampanjaan tehtiin 3 markkinointivideota sosiaalisen median eri kanaviin.

Virolahti osallistui yhteisosastolla Haminan kaupungin kanssa Loviisan asuntomessuille 7.7.-6.8.2023.

Lisäksi jokainen tapahtumamarkkinointi luo myös mielikuvaa Virolahdesta ja niillä on iso imagollinen merkitys.

16 Kunnanhallitus

Toimielimen vastuullinen viranhaltija on kunnanjohtaja Otto Koskela

Virolahden kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta kunnanjohtajan johdolla. Kunnanhallituksen puheenjohtaja johtaa poliittista yhteistyötä, jota kunnanhallituksen tehtävien hoitaminen edellyttää.

Kunnanhallituksen tulosalueet ovat

130 Keskushallinto,
140 Maaseutupalvelut,
160 Elinkeino- ja matkailutoimi,
170 Museot,
200 Taloushallinto,
220 Henkilöstöhallinto ja
300 Sosiaali- ja terveyspalvelut

Kriittiset menestystekijät

Hallintomenettelyjen lainmukaisuus ja asiakaspalvelujen saavutettavuus.

Toteutuma

Kunnanhallitus kokoontui 20 kertaa vuonna 2023. Päätöspöytäkirjää tehtiin vuoden aikana 234 kpl.

Keskeisimmät asiakokonaisuudet olivat:

- kaavoitus mm. aurinkovoimala
- poikkeusluvan myöntäminen
- virkojen täyttäminen
- luottamustehtävien edustajavalinnat
- TE-palveluiden järjestäminen
- talouden suunnittelu ja ohjaus sekä edunvalvonta
- kotouttaminen
- hankinnat (koulutuskuljetukset, ICT-laitteet ja palvelut)
- Ritva Ahokkaan perinnön käyttö/aloitteet
- avustukset ja takaukset yhteisöille
- Kaakon kaksikko –yhteistoiminnan purkaminen
- kuntaliitosselvityksen käynnistäminen Haminan ja Virolahden välillä
- maan myynti
- liikunnan harrastamisen tukiseteli

Ritva Ahokkaan rahastosta käytettiin rahaa liikunnan harrastamisen tukiseteleihin, nuorten kesätyöllistymiseen, lukion stipendeihin sekä flyygelin hankintaan.

Toimielin. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Tot %
16 Kunnanhallitus							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	550 583	560 600	0	560 600	557 708,84	2 891,16	99,50
Tuet ja avustukset	108 481	112 700	0	112 700	123 148,24	-10 448,24	109,30
Muut toimintatuotot	17 756	14 000	0	14 000	20 689,66	-6 689,66	147,80
Toimintatuotot yhteensä	676 820	687 300	0	687 300	701 546,74	-14 246,74	102,10
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-595 848	-692 400	-44 000	-736 400	-680 155,06	-56 244,94	92,40
Henkilöstökorvaukset	2 489	0	0	0	10 453,64	-10 453,64	0,00
Eläkekulut	-457 747	-297 100	0	-297 100	-308 260,15	11 160,15	103,80
Muut henkilösivukulut	-16 762	-21 900	0	-21 900	-21 658,46	-241,54	98,90
Palvelujen ostot	-14 832 529	-863 400	-45 000	-908 400	-915 764,18	7 364,18	100,81
Ostot tilikauden aikana	-42 012	-47 500	0	-47 500	-50 315,60	2 815,60	105,93
Avustukset	-28 000	-342 000	0	-342 000	-270 281,83	-71 718,17	79,00
Muut toimintakulut	-137 844	-149 700	-6 500	-156 200	-141 282,49	-14 917,51	90,40
Toimintakulut yhteensä	-16 108 253	-2 414 000	-95 500	-2 509 500	-2 377 264,13	-132 137,80	94,60
TOIMINTAKATE	-15 431 433	-1 726 700	-95 500	-1 822 200	-1 675 717	-146 385	91,80

Luottamuselimen kokoonpano	1.8.2021 - 31.5.2025	Osallistuminen kokouksiin 2023 (20)
puheenjohtaja	Vappu Kuokka	20
varapuheenjohtajat	I Anja Kivelä II Tomi Kokkola	20 13
jäsenet	Osmo Havuaho Risto Kouki Juha Vuorela Nita Lintunen	19 19 20 17
henkilökohtaiset varajäsenet	Heli Varjakoski Anna Hannolainen Anton Yrjönen Jukka Lappi Roope Rantala Jouni Niemelä Sanna Krouvi	- - - 1 1 - -
muut kokouksiin osallistuneet	Sisko Ukkola-Paronen, kvalt. pj. Jari Harju, kvalt. I vpj. Jani Henelius, kvalt I vpj. Leo Uski, kvalt. II vpj. Seppo Pirttimäki, kvalt. III vpj. Markku Uski, tekninen johtaja Sami Nivuslammi, vt. tekninen johtaja Veli-Matti Pulli, kunnanjohtaja/pk.pitäjä Otto Koskela, hallintojohtaja Sanna Lahti, hallintojohtaja Auli Hyttinen, sivistys- ja hyvinvointij. Outi Silander, varhaiskasvatusjohtaja Outi Rahkonen, isännöitsijä Jari Metso, rakennustarkastaja Tapio Glumoff, Haminan ympäristöpäällikkö	20 12 7 18 9 9 3 1 3 18 6 6 4 1 2 1

130 Keskushallinto

Tulosalueen esimies on kunnanjohtaja Otto Koskela

Keskushallinnon kustannuspaikat

- kunnanhallitus
- yleishallinto
- hankintatoimi
- vanhusneuvosto
- palveluohjaustyöryhmä
- löytöeläintoiminta
- kotouttamispalvelut

Tavoitteet

- Asiakaspalvelutilanteet hoidetaan hyvin (kuntastrategian tavoite)
- Kunnanhallituksen - ja valtuuston päätöksenteon hyvän hallinnontavan mukaisuus ja laillisuus
- Asianhallinnan tekniset ratkaisut palvelevat asioiden sujuvaa hoitamista

Mittarit

- Kunnanhallituksen päätösten määrä €/kpl/vuosi
  - tavoitteena 180 kpl v. 2023
- Kunnanvaltuuston päätösten määrä €/kpl/vuosi
  - tavoitteena 50 kpl v. 2023
- Valituksia ja oikaisuvaatimuksia hallituksen/valtuuston päätösasioissa 0 kpl/vuosi
- Valituksia asiakaspalvelusta 0 kpl/vuosi

Kriittiset menestystekijät

Kuntaorganisaation hallittu johtaminen ja lainmukaiset hallintomenettelyt.

Keskushallinnon talous

Suurin menoerä yleishallinnon kustannuspaikalla oli yhteistoimintamenot eli palkanmaksun henkilösivukulujen Eläkemenoperusteisten KuEL maksujen tilittäminen. Määrärahaa oli budjetoitu 216 400 € ja menot toteutuivat 105,90 %:n mukaan eli 229 214,05 €.

Yleishallinnon kate oli positiivinen jätteen 93 %.

Toteutuma

Hallintotoiminta	Mittarit	Tav. 2023	Tot. 2023
Toiminnalliset	Hallituksen kokoukset/kpl/v	20	20
	Päätökset €/kpl/v	180	234
	Valituksia ja oikaisuvaatimuksia hallintoasioissa	0	2
	Asiakasmäärät hlöä/v	1700	1860
Taloudelliset	Päätöksenteon hinta €/kokous	1500,00	1777,00

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
130 Keskushallinto							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	13 739	1 000	0	1 000	3 425,84	-2 425,84	342,60
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	40,80	-40,80	0,00
Toimintatuotot yhteensä	13 739	1 000	0	1 000	3 466,64	-2 466,64	346,70
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-205 333	-216 800	-44 000	-260 800	-232 401,63	-28 398,37	89,10
Henkilöstökorvaukset	0	0	0	0	2 982,39	-2 982,39	0,00
Eläkekulut	-392 854	-216 400	0	-216 400	-229 214,05	12 814,05	105,90
Muut henkilösivukulut	-4 696	-6 200	0	-6 200	-7 305,48	1 105,48	117,80
Palvelujen ostot	-234 926	-221 600	0	-221 600	-209 594,75	-12 005,25	94,60
Ostot tilikauden aikana	-7 846	-8 800	0	-8 800	-10 110,50	1 310,50	114,90
Avustukset	-28 000	-22 000	0	-22 000	-30 750,00	8 750,00	139,80
Muut toimintakulut	-58 717	-84 500	-6 500	-91 000	-54 702,82	-36 297,18	60,10
Toimintakulut yhteensä	-932 372	-776 300	-50 500	-826 800	-771 096,84	-55 703,16	93,30
TOIMINTAKATE	-918 634	-775 300	-50 500	-825 800	-767 630,20	-58 169,80	93,00

1320 Hankintatoimi

Hankintatoimeen oli varattu 20 000 €:n määräraha hankintapalvelujen ostoon Sarastia Oy:ltä. Palvelujen ostoon käytettiin vuonna 2023 yhteensä 17 419,40 €. Toimintakate toteutui 87,09 %:n suuruisena.

1335 Virolahden vanhusneuvosto

Virolahden vanhusneuvosto kokoontui 6 kertaa. Vanhusneuvoston edustajaksi liikenneturvallisuustyöryhmään valittiin Ahti Meriläinen. Vanhusneuvosto järjesti kesätapahtuman Villinrannassa 29.6.2023 ja osallistui "Ite ja yhdessä" toiminnan järjestämiin tapahtumiin alkukesällä. Satu Suni kävi myös esittelemässä Ite ja yhdessä syksyn toimintaa ja Aki Ruuskanen kävi esittelemässä Digitukioimintaa neuvoston syksyn kokouksissa. Vanhusneuvoston puheenjohtajana toimi Aira Paavola ja uutena sihteerinä aloitti 1.3.2023 Arja Salmi. Toimintabudjetti oli 4 200 € ja se toteutui talousarvion mukaisesti.

1350 Palveluohjausryhmä

Kaakon kaksikon Palveluohjaustyöryhmä valmistelee kunnanhallituksille Kaakon kaksikko -yhteistyön (Miehikkälän kunta ja Virolahden kunta) yhteisten toimialojen asiat.

Tavoitteet

Kaakon kaksikon palveluohjaustyöryhmä kokoontuu ajankohtaisten asioiden äärelle hallintosäännössä määrättyllä tavalla. Talousarviossa 2023 sille oli asetettu 3 900 €:n määräraha.

Toteutuma

Palveluohjaustyöryhmä kokoontui vuoden aikana yhdeksän (9) kertaa. Työryhmän sihteerinä toimi hallintojohtaja Sanna Lahti.

Palveluohjaustyöryhmä linjasi palvelutoiminnan kehittämisasiota seuraavasti:

- Kaakon kaksikon yhteistoiminnan purkaminen/valmistelevat toimet
- Kaakon kaksikon yhteistyön jälkeinen yhteistyö
- Palkanlaskennan ulkoistaminen
- Rakennusvalvonnan ulkoistamisen selvittäminen

Palveluohjausryhmätyöhön oli varattu 3 900 €:n budjetti ja se toteutui 4 775,03 €:n suuruisena.

Löytöeläintointimintaan (kp. 1356) oli varattu 3 200 € ja rahaa kului kertomusvuonna 1 037,88 €.

Kotouttamispalvelujen (kp. 1357) kustannukset kuuluvat sivistys- ja hyvinvointipalvelujen toimialalle.

135 Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalvelujen kustannuspaikat ovat

- 1365 Työllisyyspalvelut ja
- 1366 Työmarkkinatuen kuntaosuus.

Pitkäaikaistyöttömien palkkausmääräraha on kaikkien toimialojen kohdalta keskitetty yleishallinnolle. Valtio korvaa pitkäaikaistyöttömien palkkauksesta 50 %, joka näkyy avustustulona.

Työmarkkinatuen kuntaosuus on aiemmin sisältynyt sote-menoihin. Arvioitu ns. sakkomaksu palkkaamatta jäävistä pitkäaikaistyöttömistä (yli 400 päivää työttömänä olleet) on vuodessa 320 000 €.

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
135 Työllisyyspalvelut							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	0	0	0	0	11 080,00	-11 080,00	0,00
Tuet ja avustukset	0	66 500	0	66 500	74 264,43	-7 764,43	111,70
Toimintatuotot yhteensä	0	66 500	0	66 500	85 344,43	-18 844,43	128,30
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	0	-132 500	0	-132 500	-145 137,98	12 637,98	109,50
Henkilöstökorvaukset	0	0	0	0	266,40	-266,40	0,00
Eläkekulut	0	-22 700	0	-22 700	-22 948,47	248,47	101,10
Muut henkilösivukulut	0	-4 600	0	-4 600	-4 751,10	151,10	103,30
Palvelujen ostot	0	0	0	0	-6 374,84	6 374,84	0,00
Avustukset	0	-320 000	0	-320 000	-239 531,83	-80 468,17	74,90
Muut toimintakulut	0	0	0	0	-288,02	288,02	0,00
Toimintakulut yhteensä	0	-479 800	0	-479 800	-418 765,84	-61 034,16	87,30
TOIMINTAKATE	0	-413 300	0	-413 300	-333 421,41	-79 878,59	80,70

140 Maaseutupalvelut

Tulosalueesta vastaa Haminan kaupunki.

Laki maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa (L 210/2010) velvoittaa jokaisen kunnan vastaamaan alueellaan maaseutuhallinnon järjestämisestä siten, että maaseutuhallinnon tehtävät tulevat hoidetuksi Euroopan unionin ja kansallisen lainsäädännön kannalta asianmukaisella tavalla.

Toimintakertomus 2023

Haminan maaseutupalvelut (Virolahti)

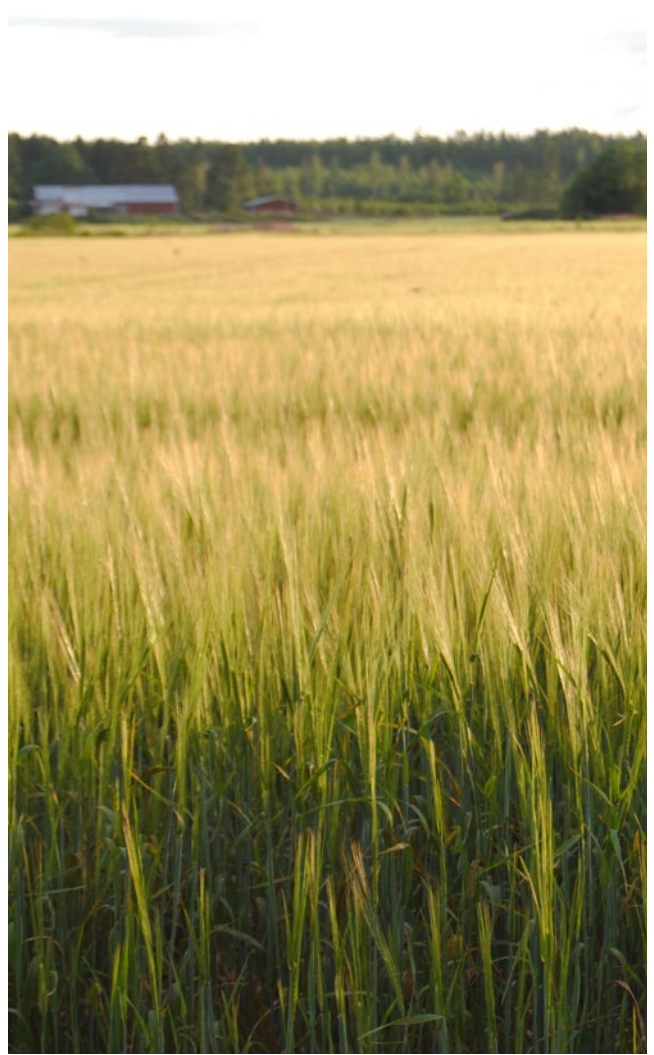
Lakisääteinen maatalouden viljelijätukihallinnon toimeenpano on ollut 1.1.2013 alkaen Haminan kaupungin maaseutupalvelujen vastuulla viiden kunnan, Pyhtää, Kotka, Hamina, Virolahti ja Miehikkälä, osalta.

Tavoitteet

Yhteistoimintasopimuksen mukaiset palvelut ja niiden kustannuksiin osallistuminen. Virolahden maksuosuus on ensi vuonna 60 000 €. Koko alueen kustannukset ovat 237 000 €.

Toteutuma

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen lopulliset kustannukset 2023:

Kunta	Tukihaun peruslohkojen pinta-ala v. 2023 (ha)	Maksuosuus	Ennakko	Lisäper.-/palautus+
Hamina	7 221	95 042,74 €		
Kotka	2 613	34 392,28 €	33 000 €	- 1 392,28 €
Pyhtää	4 460	58 702,48 €	57 000 €	- 1 702,48 €
Virolahti	6 109	80 406,61 €	74 000 €	- 6 406,61 €
Miehikkälä	4 454	58 623,51 €	52 000 €	- 6 623,51 €
YHTEENSÄ	24 857	327 167,63 €	216 000 €	- 16 124,88€

Maksuosuus yhteistoimintasopimuksen mukaan:

Toimintamenot 294 267,59 €

Vyörytetyt kustannukset 32 900,04 €

Kuntien kesken jaettavat kustannukset 327 167,63 €

Maaseutuhallinnon yhteistoimintaosuuksiin on varattu vuodelle 2023 yhteensä 81 100 € ja menot olivat 80 474,41 €. Toteutumaprosentti 99,20 %.

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
140 Maaseutupalvelut							
TOIMINTAKULUT							
Palvelujen ostot	-76 809	-81 100	0	-81 100	-80 474,41	-625,59	99,20
Toimintakulut yhteensä	-76 809	-81 100	0	-81 100	-80 474,41	-625,59	99,20
TOIMINTAKATE	-76 809	-81 100	0	-81 100	-80 474,41	-625,59	99,20

160 Elinkeino- ja matkailutoimi

Tulosalueen esimies on kunnanjohtaja Veli-Matti Pulli. Matkailupalveluista vastaa matkailupäällikkö Anu-Leena Lintunen.

1. Elinkeino- ja matkailutoimi

Elinkeino- ja matkailutoimen tehtävänä on kunnan yritystoiminnan edistäminen ja työpaikkojen lisääminen alueella sekä yritysneuvonnan järjestäminen.

Elinkeino- ja matkailutoimen tavoitteet

- Virolahti on Kymenlaakson yrittäjäystävällisin kunta - palvelu pelaa
- Strategiatyössä uusi suunta: Vaalimaan ostosmatkailualue
- Klamilan satamasta matkailu- ja tapahtumakeskus
- Rekry-yhteistyö kuntaan sijoittuvien yritysten kanssa

Elinkeino- ja matkailutoimen keskeisimmät yhteistoimintaosuudet (4460) vuodelle 2023

- Elinkeinopalvelut Cursor Oy 90 000 €
- Hankevaraukset 10 000 €
- Kaakon Golf 2 000 €
- Klamilan sataman masterplanin laatiminen yhteensä 15 000 €
- Kymenlaakson liiton jäsenmaksuosuus 33 600 €
- Sepra ry:n maaseudun kehittäminen 12 000 €

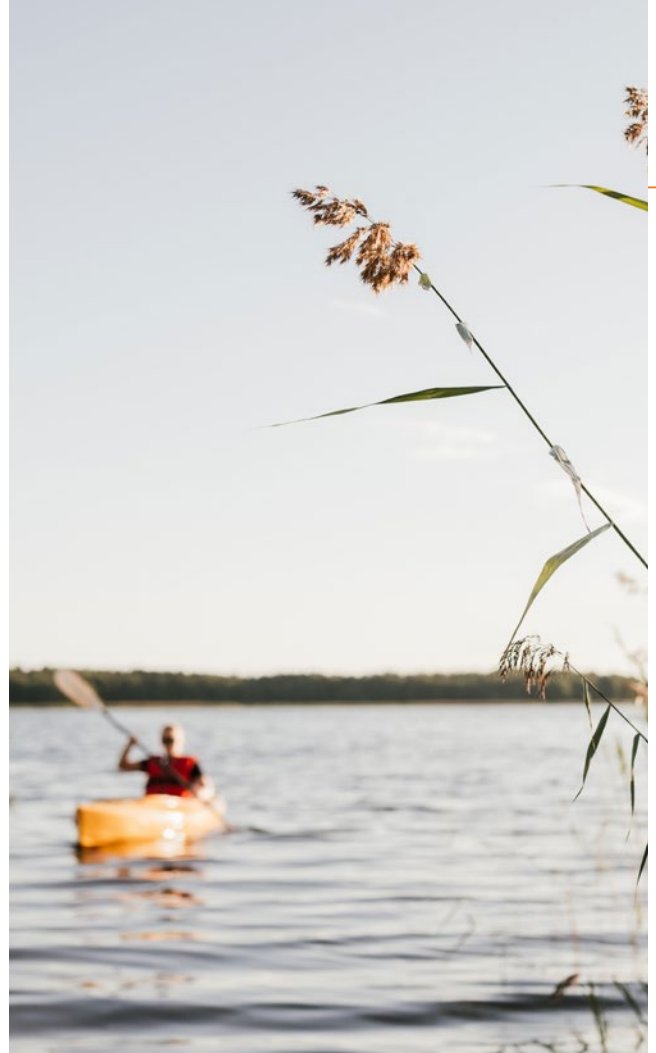
Toteutuma

Venäjän 24.2.2022 aloittama hyökkäyssota Ukrainaan on vaikuttanut kunnassa toimiviin palveluyrityksiin ja niiden toimintaan merkittävästi. Suomen valtioneuvoston tekemän päätöksen mukaisesti Vaalimaan rajanylityspaikka suljettiin 18.11.2023.

Vaalimaan ostosmatkailualueen kehittäminen

Kehitysyhtiö Cursor ja Virolahden kunta valmistelivat *Uudistuva ja vetovoimainen Vaalimaa* -hankkeesta hankemuksen. Alkuvuodesta 2022 hankkeelle myönnettiin React EU EAKR-hankerahoitusta. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 225 000 euron luokkaa. Hanke päättyi 2023 elokuussa.

Hankkeessa tuettiin koronapandemiasta sekä itärajan haastavasta nykytilanteesta kärsineiden Virolahden ja Vaalimaan alueen matkailu- ja palveluyritysten uudistumista ja kehittymistä alueellisen digitaalisen kauppapaikan käyttöönoton myötä sekä pilotoimalla uusia ja parannettuja matkailu- ja kaupallisia palveluita uusille kohderyhmille. Jo hankkeen alkuvaiheessa päätettiin suunnata toimenpiteet alkuperäisessä hankesuunnitelmassa esitetyn Vaalimaan alueen ostosmatkailun kehittämisen lisäksi kattamaan koko Virolahden matkailualueen seudun palveluiden ja vetovoimaisuuden kehittämiseksi. Tämän katsottiin osaltaan myös tukevan rajaseudun kaupallisia palveluita haastavassa nykytilanteessa.

Klamilan satama

Sataman kävijämäärät ja tunnettuus kasvoivat vielä edellisestäkin vuodesta, jossa suurin vaikutus on sataman yksityisellä ravintoloitsijalla.

Ramboll Oy:ltä tilattu Klamilan sataman masterplan valmistui huhtikuussa 2023. Työssä on laadittu Klamilan alueen kehittämiseen tähtäävä masterplan-suunnitelma. Suunnitelma sisältää alueen maankäytöllisen vision laatimisen sekä kuvauksen alueen kehittämistä tukevista toimenpide-ehdotuksista ja niiden alustavan vaiheistuksen. Suunnitelman toteutuksen yhteydessä sidosryhmiä osallistettiin ja sitoutettiin alueen kehittämiseen.

Muut toimet

Cursor Oy on antanut hyvää yritysneuvontapalvelua Virolahdella toimiville yrityksille sekä ollut kiitettävästi tukena Vaalimaan liittyvissä toimissa. Virolahden kunta yhteistyössä Cursorin kanssa järjesti helmikuussa yrittäjäillan, jossa keskusteltiin yhteistyöstä sekä yrittäjien esille nostamista asioista.

2. Matkailutoimi

Matkailu- ja museopalvelut

Matkailutoimen tarkoituksena on edistää kunnan matkailuelinkeinon kehittämistä ja tukea alueen palvelujen markkinointia yhteistyössä kuntalaisten ja seudun toimijoiden kanssa. Virolahden kunnanvaltuusto hyväksyi 19.12.2016 päivitetyn matkailu- ja toimenpidestrategian, jossa määritellään matkailun kehittämisen painopistealueet.

Virolahden matkailun visio:

Virolahti on hyvin saavutettava, kiehtova ja nouseva matkailukohde kaakossa. Rajan vilkas ilmapiiri houkuttelee Virolahdelle sekä matkailijoita että kasvuhaluista matkailuyrityksiä ja tarjoaa paikallisille asukkaille uusia työmahdollisuuksia. Monimuotoinen puhdas luonto ja rikas historia ovat alati uudistuvien palvelujen ja tuotteiden lähde ja ne saavat matkailijan palaamaan Virolahdelle yhä uudelleen.

Virolahden matkailun slogan:

Virolahti - aitoja luonnon elämyksiä, historian havinaa ja rajan sykettä.

Tulosalueen vastuuhenkilö on matkailupäällikkö. Lisäksi matkailu- ja museotoimessa työskenteli osa-aikaisesti museo-opas 12 kk ja tapahtuma-avustaja 12kk sekä lisäksi 4 kesätyöntekijää.

Laajempi matkailumarkkinointi hoidettiin seudullisen matkailuorganisaation toimesta yhteistyössä kunnan matkailutoimen kanssa. Päätoiminnot Cursorin matkailun perusyksikössä ovat markkinointi, neuvontapisteet, edunvalvonta ja tilastointi. Matkailumarkkinoinnin palveluntuotanto kilpailutettiin osana koko elinkeinopalveluiden tuottamista seudullisena hankintarenkaana ja uusi sopimus Cursorin kanssa astui voimaan 2021. Matkailumarkkinoinnin rahoitus koostui uuden sopimuksen mukaan kunnan maksamasta 40e/ asukas, jolla Cursor tuottaa kunnalle kaikki palvelunsa. Lisäksi matkailuorganisaatio sai yksityistä rahoitusta

seudun yrityksiltä, jotka osallistuivat seudulliseen matkailumarkkinointiin.

Virolahden kunnan matkailua ja tapahtumia esitellään seuraavilla nettisivuilla ja sosiaalisen median kanavilla: www.visitvirolahti.fi, www.arctikavirolahti.fi, www.bunkkerimuseo.fi www.kaakkofestival.fi www.visitkotkahamina.fi, www.virolahti.fi

Facebook: Visitvirolahti, Virolahden kunta, Virolahden Bunkkerimuseo, Arctikavirolahti, Kaakon Kamarimusiikki, Visitkotkahamina.

Instagram: visitvirolahti, kaakonkamarimusiikki, visitkotkahamina

Vuonna 2023 Virolahden kunnan matkailutoimi oli mukana useassa seudullisessa matkailun kehittämishankkeessa. Uudistuva ja vetovoimainen Vaalimaa hankkeessa järjestettiin mm. uusien matkailupalveluiden tuotteistamiseen liittyvät koulutuksia matkailu ja kaupallisille yrityksille, Vaalimaa23 tapahtuma 8.3.2023, jonka tavoitteena oli kiinnittää päättäjien ja median huomio rajaseudunhaastavaa tilannetta kohtaan. Keväällä rakennettiin ja avattiin Visitvirolahti verkkokauppa, kesän aikana järjestettiin myös mediamatkoja sekä toimittaja- ja matkanjärjestäjä vierailuja. Visitvirolahti oli myös mukana seudullisella osastolla Loviisan asuntomessuilla 7.7.-6.8.

Virolahden ja koko seudun matkailullisia kohteita ja yrityksiä esiteltiin vuoden aikana eri sähköisissä kanavissa sekä SUOMA ry:n myyntipäivillä keväällä ja syksyllä seudullisena toimintana. Arktika-päivät pidettiin toukokuussa 2023. Arktika-päivät sai jälleen runsaasti mediahuomiota eri valtakunnan medioissa. Kävijämäärä vuonna 2023 arvioitiin olevan noin 5000.

Matkailullisesti Virolahden tärkeimpiä tapahtumia vuonna 2023 olivat:

Arktika – päivät	13.-28.5.2023
Kaakon Kamarimusiikki	4.-8.7.2023
Syyslintupäivät	22.-24.9.2023
Silakkamarkkinat Klamilassa	24.9.2023

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
160 Elinkeino- ja matkailutoimi							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	591	3 500	0	3 500	17 734,31	-14 234,31	506,70
Tuet ja avustukset	41 149	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Muut toimintatuotot	3 318	0	0	0	5 210,00	-5 210,00	0,00
Toimintatuotot yhteensä	45 058	3 500	0	3 500	22 944,31	-19 444,31	655,60
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkki	-120 222	-48 900	0	-48 900	-51 849,40	2 949,40	106,00
Eläkekulut	-20 618	-8 400	0	-8 400	-12 404,88	4 004,88	147,70
Muut henkilösivukulut	-3 854	-1 600	0	-1 600	-1 506,90	-93,10	94,20
Palvelujen ostot	-261 195	-247 700	0	-247 700	-252 605,60	4 905,60	102,00
Ostot tilikauden aikana	-11 467	-14 900	0	-14 900	-12 943,49	-1 956,51	86,90
Muut toimintakulut	-977	-200	0	-200	-5 079,29	4 879,29	2 539,60
Toimintakulut yhteensä	-418 334	-321 700	0	-321 700	-336 389,56	14 689,56	104,60
TOIMINTAKATE	-373 276	-318 200	0	-318 200	-313 445,25	-4 754,75	98,50

170 Museotoimi

Vuoden 2009 alusta alkaen Virolahti on hoitanut museot kunnallisena työnä irtisanouduttuaan 31.12.2008 valtiosuuseumuseojärjestelmästä Miehikkälän kunnan kanssa. Kunta on jäsenenä Kymenlaakson museon museo-toimikunnassa.

Virolahden Bunkkerimuseo

Kaudella 2023 Virolahden Bunkkerimuseo oli yleisesti auki 13.5-31.8 päivittäin klo 10-18. Syyskuussa museo oli auki perjantaisin klo 10-18 ja lauantaisin klo 10-16, viimeinen aukiolopäivä 16.9. Normaalien aukioloaikojen ulkopuolella museo otti vastaan ryhmiä ja seurueita etukäteisvarauksella.

Kahvilatilassa oli esillä 3 näyttelyä, Vuoden luontokuva-kilpailun satoa, Jaakko Liukkosen muistonäyttely ja Sirkka Savukarin luontokuvia salppapolun varrelta. Ulkonäyttelyn kenttälinoitteita kunnostettiin rauhanturvaajien linnoitustalkoissa. Alueen polkuja kunnostettiin ja lapsille tehtiin uusi peikkopolku, polun suunnittelusta vastasi Satu Ristola.

Museon kesätoimintaa koordinoi tapahtuma-avustaja ja museo-opas. Vuoden 2023 kokonaiskävijämäärä oli 10 200 henkilöä (sis. 689 museokorttikävijää).

Bunkkerimuseota on esitelty seudullisessa matkailuyhteistyössä: myyntipäivillä, seudullisissa matkailuesitteissä, toimittaja- ja vaikuttajavierailuilla, esitejakelupisteissä sekä suoramarkkinoinnilla yrityksille.

Green Belt -keskus

Green Belt (Vihreä Vyöhyke) kulkee läpi Euroopan seuraten entisen rautaesiripun reittiä ja yhdistäen kansallispuistot, luontopuistot, biosfäärialueet, rajat ylittävät suojelualueet sekä muut arvokkaat elinympäristöt yli valtioiden rajojen. Virolahti sijaitsee aivan Vihreän Vyöhykkeen ytimessä ja on mukana tässä laajassa kansainvälisessä Green Belt -yhteistyöverkostossa.

Green Belt -keskus tarjoaa mahdollisuuksia kaikille kiinnostuneille luonto- ja ympäristöaiheiseen oppimiseen, koulutukseen ja muihin aktiviteetteihin modernin teknologian välityksellä. Virolahden Bunkkerimuseon yhteydessä oleva Green Belt -keskukseen on vapaa pääsy ja se on avoinna Bunkkerimuseon aukioloaikoina.

Virolahden kotiseutumuseo pidettiin suljettuna toimintakauden ajan.

Käyttömenot

Käyttömenot (netto)/asukas/€	2021	2022	2023
Matkailutoimi	21,20	20,00	30,30
Bunkkerimuseo	33,60	31,60	23,80

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
170 Museotoimi							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	17 146	13 500	0	13 500	20 581,86	-7 081,86	152,50
Tuet ja avustukset	4 437	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Muut toimintatuotot	14 479	14 000	0	14 000	15 438,86	-1 438,86	110,30
Toimintatuotot yhteensä	36 062	27 500	0	27 500	36 020,72	-8 520,72	131,00
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkki	-57 461	-61 600	0	-61 600	-51 908,24	-9 691,76	84,30
Eläkekulut	-8 905	-10 600	0	-10 600	-10 370,96	-229,04	97,80
Muut henkilösivukulut	-1 698	-2 000	0	-2 000	-2 046,08	46,08	102,30
Palvelujen ostot	-23 065	-23 500	0	-23 500	-22 043,44	-1 456,56	93,80
Ostot tilikauden aikana	-20 360	-20 000	0	-20 000	-23 408,64	3 408,64	117,00
Muut toimintakulut	-58 800	-48 600	0	-48 600	-62 087,55	13 487,55	127,80
Toimintakulut yhteensä	-170 290	-166 300	0	-166 300	-171 864,91	5 564,91	103,30
TOIMINTAKATE	-134 228	-138 800	0	-138 800	-135 844,19	-2 955,81	97,90

200 Taloushallinto

Tulosalueen esihenkilönä toimi hallintojohtaja Otto Koskela 20.2.2023 asti ja Sanna Lahti 1.8.2023 alkaen.

Taloushallinto sisältää kustannuspaikat Taloushallinto 2000 ja Tietohallinto 2020. Kustannukset jaetaan Kaakon kaksikon viimeisimmän vahvistetun asukasluvun suhteessa lukuun ottamatta ICT-palveluiden kustannuksia, jotka jaetaan kuntien kesken puoliksi.

Tehtävä

Huolehtia Kaakon kaksikon kuntien taloussuunnittelusta, laskentatoimesta, maksuliikenteestä. Taloushallinto tuottaa kirjanpidon vaatimat oikeat ja riittävät tiedot sekä taloussuunnittelun ja laskentatoimen järjestelmien avulla päättäjien ja johdon käyttöön ajantasaista informaatiota taloudellisesta tilanteesta. Saatua informaatiota voidaan osaltaan käyttää kuntien toimintojen ohjaukseen.

Vastaa Kaakon kaksikon toimialariippumattomien ICT-asioiden koordinoinnista sekä sopimuksista. Perustietotekniikan palvelutuotanto on Kaakkois-Suomen Tieto Oy:n vastuulla.

Tavoitteet

Virolahden kuntastrategian yksi painopiste on toimivat palvelut. Talous- ja tietohallinnon tehtävä on onnistua tuottamaan toimivat taloushallinnon palvelut Kaakon kaksikon kunnille. Onnistumisen edellytyksenä ovat toimivat järjestelmät sekä osaava henkilöstö.

Mittarit

- Ajantasaisten raporttien ja informaation tuottaminen
- Onnistunut järjestelmien käyttöönotto/päivittäminen o Vuonna 2023 ainakin Accuna Budjetointi
- Henkilöstön osaamisen kehittäminen o Vähintään 3 koulutuspäivää /työntekijä

Kriittiset menestystekijät

- Henkilöstön saatavuus ja osaamisen kehittäminen
- Ajantasaiset ja tarkoituksenmukaiset taloushallinnon työkalut ja järjestelmät

Toteutuma

Taloushallinnon menot muodostuvat hallintojohtajan, taloussuunnittelijan ja laskentasihteerin henkilöstömenoista, taloushallinnon järjestelmäkustannuksista sekä muista taloushallinnon palveluiden tuottamiseen liittyvistä kuluista. Tietohallinnon kustannukset muodostuvat Kaakon kaksikon yhteisten palvelinten kustannuksista, sekä Kaakkois-Suomen Tieto Oy:n tuottamista työasematuen ja –ylläpidon sekä verkkopalveluiden kustannuksista.

Taloushallinnon budjetoitujen tuottojen ja kulujen toteutumisaste oli Virolahden kirjanpidossa 105 %. Tuet ja avustukset eivät toteutuneet lainkaan (2023 toteuma 0 euroa, 2023 talousavio 2 500 euroa). Taloushallinnon budjettiylitykseen vaikuttivat ennakoitua suuremmat hinnankorotukset ICT-palveluissa. Miehikkälän maksuosuudet ylittyivät talousarvioon nähden noin 5 200 eurolla.

Taloushallinnon toimialan toiminnalliset tavoitteet toteutuivat melko odotetusti. Uuden budjetoitijärjestelmän käyttöönotto sujui suunnitellusti ja uutta budjetoitijärjestelmää hyödynnettiin vuoden 2024 talousarvioiden ja vuosien 2024-2026 taloussuunnitelmien laatimisessa. Vakituisten laskentasihteerin perhevapaan sijaisjärjestelyissä onnistuttiin hyvin. Otto Koskelan siirryttyä hallintojohtajasta kunnanjohtajaksi maaliskuussa 2023, oli toimiala käytännössä viisi kuukautta vailla erillistä esihenkilöä, mutta tällä ei ollut vaikutusta palvelun laatuun tai saatavuuteen. Henkilöstön osaamisen kehittämisen mittariksi asetettu vähintään 3 koulutuspäivää / työntekijä ei täysin toteutunut. Laskennallisesti talous- ja henkilöstöhallinnon vakituinen henkilöstö koulututtui noin 2,5 päivää/hlö vuoden 2023 aikana.

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
200 Taloushallinto							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	271 310	255 600	0	255 600	265 977,29	-10 377,29	104,10
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	2 500,00	-2 500,00	0,00
Muut toimintatuotot	-28	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Toimintatuotot yhteensä	271 283	255 600	0	255 600	268 477,29	-12 877,29	105,00
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkki	-105 384	-103 600	0	-103 600	-105 203,38	1 603,38	101,50
Henkilöstökorvaukset	2 489	0	0	0	7 204,85	-7 204,85	0,00
Eläkekulut	-17 454	-17 800	0	-17 800	-17 137,33	-662,67	96,30
Muut henkilösivukulut	-3 184	-3 400	0	-3 400	-3 063,12	-336,88	90,10
Palvelujen ostot	-135 131	-118 900	0	-118 900	-136 637,73	17 737,73	114,90
Ostot tilikauden aikana	-512	-1 400	0	-1 400	-1 339,46	-60,54	95,70
Muut toimintakulut	-12 107	-10 500	0	-10 500	-12 301,12	1 801,12	117,20
Toimintakulut yhteensä	-271 283	-255 600	0	-255 600	-268 477,29	12 877,29	105,00
TOIMINTAKATE	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00

220 Henkilöstöhallinto

Tulosalueen esihenkilö oli 20.2.2023 asti hallintojohtaja Otto Koskela ja 1.8.2023 alkaen Sanna Lahti.

Henkilöstöhallinto sisältää kustannuspaikat 2200 henkilöstöhallinto, 2300 henkilöstöpalvelut ja 2201 henkilöstöjaosto.

Kustannukset jaetaan Kaakon kaksikon kuntien viimeisimmän vahvistetun asukasluvun suhteessa lukuun ottamatta ICT-palveluiden kustannuksia, jotka jaetaan kuntien kesken puoliksi. Henkilöstöhallinto sisältää myös kustannuspaikan Henkilöstöjaosto 2201, jolle kirjataan luottamushenkilöiden kokouspalkkiot, ja jotka jaetaan kuntien kesken puoliksi.

Tehtävä

Henkilöstöhallinnon tehtävinä ovat henkilöstön ja luottamushenkilöiden henkilöstöasioiden hoitaminen, henkilöstöpolitiikan linjausten valmistelu ja toteuttaminen. Tuloksellisuuden edistämiseen pyritään työtyytyväisyyden ja -hyvinvoinnin kehittämällä sekä oikeudenmukaisella palkitsemisella. Henkilöstöhallinnon tehtävänä tukea omilla toimillaan positiivista kehitystä em. asioissa, mutta ratkaisevaa on toiminta omissa työyksiköissä.

Henkilöstöhallinnon tehtäväkenttä:

- Palkkahallinnon ja palvelusuhdeasioiden hoitaminen ja neuvonta
- Valmistelee kuntien yhteisen henkilöstöjaoston käsiteltävät asiat
- Kaakon kaksikon yhteisten koulutusten valmistelut
- Työnantajan ja henkilöstön väliset yhteistoiminta-asiat ja virka- ja työehtosopimukseen liittyvät neuvottelut
- Työpaikan ja työterveyshuollon välinen yhteistyö
- Henkilöstön tyhy- ja tyky-toiminnan koordinointi

Tavoitteet

Virolahden kuntastrategian yksi painopiste on toimivat palvelut. Henkilöstöhallinnon ja henkilöstöpalveluiden tehtävä on onnistua tuottamaan toimivat henkilöstöhallinnon palvelut, jotka ovat eriteltynä yllä. Onnistumisen edellytyksenä ovat toimivat järjestelmät sekä osaava henkilöstö. Tehtäväkenttä on henkilöstömitoitukseen suhteutettuna hyvin laaja ja haastava.

Tulevat henkilövaihdokset aiheuttavat olennaisen toiminnallisen muutoksen vuodelle 2023. Tiedon siirtäminen, onnistunut perehdytys ja rekrytointi korostuvat vuonna 2023.

Mittarit

- Henkilöstövaihdoksissa ja perehdytyksessä onnistuminen.
- Paikallisneuvotteluihin liittyvissä järjestelyissä ja informaation tuottamisessa onnistuminen vuonna 2023.
- Työterveyshuollon toimintasuunnitelman toteutuminen ja toiminnan kehittäminen.

Kriittiset menestystekijät

- Henkilöstön osaaminen sekä oikea henkilöstömitoitus.
- Ajantasaiset ja tarkoituksenmukaiset henkilöstöhallinnon työkalut ja järjestelmät.

Toteutuma

Henkilöstöhallinnon menot muodostuvat hallintojohtajan, henkilöstösihteereiden ja palkkasihteerin henkilöstömenoista, työterveyshuollon kustannuksista, henkilöstöhallinnon tietojärjestelmäkustannuksista, tyky- ja virkistystoiminnan kustannuksista ja muista henkilöstöhallinnon palveluiden tuottamiseen liittyvistä kuluista.

Henkilöstöhallinnon ja -palveluiden budjetoitujen tuottojen ja kulujen toteutumisaste oli Virolahden kirjanpidossa 85,6 %. Tuet ja avustukset toteutuivat talousarvion mukaisina. Henkilöstöhallinnon kustannussäästö vuonna 2023 syntyi henkilöstökustannuksista hallintojohtajan vaihdoksesta ja palkkasihteerin irtisanoutumisesta johtuen. Otto Koskelan siirryttyä hallintojohtajasta kunnanjohtajaksi maaliskuussa 2023, oli tulosalue viisi kuukautta vailla erillistä esihenkilöä, mutta tällä ei ollut vaikutusta palvelun laatuun tai saatavuuteen. Henkilöstösihteerin tiedossa olleeseen eläköitymiseen liittyvässä korvausrekrytoinnissa onnistuttiin hyvin ja perehdytykseen varattiin riittävän pitkä aika. Miehikkälän maksusuudet alittuivat talousarvioon nähden noin 19 200 eurolla.

Tulosalueen tehtäväkentän laajuus ja haastavuus sekä pienen organisaation haavoittuvuus tunnistettiin. Tulosalueelle kriittisenä toimintona pidettävää palkkahallinnon toimintavarmuutta parannettiin vuonna 2023 neuvottelemalla yhteistyösopimus Haminan kaupungin kanssa palkanlaskennan kriittisissä osatoiminnoissa. Yhteistyösopimus turvaa Kaakon kaksikon henkilöstön palkanmaksun myös henkilöstösihteerin mahdollisen äkillisen poissaolon aikana.

Työterveyspalveluiden tuottajana toimi edelleen Suomen Terveystalo Oy. Yhteistyössä laadittu toimintasuunnitelma toteutui suunnitellusti vuonna 2023. Työterveyspalveluiden lisäksi yhteistyötä Terveystalon kanssa jatkettiin myös valmennuspalveluissa: vuonna 2023 toteutettiin keväällä henkilöstövalmennus muutostukena Kaakon kaksikko yhteistoiminnan purkautumiseen liittyen. Syksyllä jatkettiin vuonna 2022 aloitettua esihenkilövalmennusta. Vuoden 2023 teemana esihenkilövalmennuksessa oli muutosjohtaminen ja varhaisen tuen mallin kertaus.

Alkuvuodesta 2024 toteutetun asiakastytyväisyyskyselyn tulosten mukaan henkilöstön kokonaistyytyväisyys työterveyspalveluihin vuonna 2023 oli 3,1 (3,9 vuonna 2022) asteikolla 1-5.

Mittariksi asetettu paikallisneuvotteluihin liittyvissä järjestyksessä ja informaation tuottamisessa onnistuminen toteutui tavoitteiden mukaisena, ja yhteistyö pääluottamusmiesten ja työnantajien edustajien välillä sujui muutoinkin haastavasta toimintaympäristöstä huolimatta moitteettomasti vuonna 2023.

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
220 Henkilöstöhallinto							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	247 797	287 000	0	287 000	238 909,54	48 090,46	83,20
Tuet ja avustukset	62 895	46 200	0	46 200	46 383,81	-183,81	100,40
Muut toimintatuotot	-14	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Toimintatuotot yhteensä	310 678	333 200	0	333 200	285 293,35	47 906,65	85,60
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkki	-107 448	-129 000	0	-129 000	-93 654,43	-35 345,57	72,60
Eläkekulut	-17 915	-21 200	0	-21 200	-16 184,46	-5 015,54	76,30
Muut henkilösivukulut	-3 330	-4 100	0	-4 100	-2 985,78	-1 114,22	72,80
Palvelujen ostot	-172 916	-170 600	0	-170 600	-163 131,48	-7 468,52	95,60
Ostot tilikauden aikana	-1 827	-2 400	0	-2 400	-2 513,51	113,51	104,70
Muut toimintakulut	-7 242	-5 900	0	-5 900	-6 823,69	923,69	115,70
Toimintakulut yhteensä	-310 678	-333 200	0	-333 200	-285 293,35	-47 906,65	85,60
TOIMINTAKATE	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00

300 Sosiaali- ja terveystaloudet

Kymsote järjesti sosiaali- ja terveystaloudet 31.12.2022 asti. Tilinpäätöksen jälkeen tulleet menoterät jaettiin jäsenkunnille alijäämän kattamisen suhteessa. Virolahden osuus 44 901,93

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
300 Sosiaali- ja terveystaloudet							
TOIMINTAKULUT							
Palvelujen ostot	-13 928 487	0	-45 000	-45 000	-44 901,93	-98,07	99,80
Toimintakulut yhteensä	-13 928 487	0	-45 000	-45 000	-44 901,93	-98,07	99,80
TOIMINTAKATE	-13 928 487	0	-45 000	-45 000	-44 901,93	-98,07	99,80

Taloustarvion toteutuminen toimielimessä 16 Kunnanhallitus

Toimielin. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Tot %
16 Kunnanhallitus							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	550 583	560 600	0	560 600	557 708,84	2 891,16	99,50
Tuet ja avustukset	108 481	112 700	0	112 700	123 148,24	-10 448,24	109,30
Muut toimintatuotot	17 756	14 000	0	14 000	20 689,66	-6 689,66	147,80
Toimintatuotot yhteensä	676 820	687 300	0	687 300	701 546,74	-14 246,74	102,10
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-595 848	-692 400	-44 000	-736 400	-680 155,06	-56 244,94	92,40
Henkilöstökorvaukset	2 489	0	0	0	10 453,64	-10 453,64	0,00
Eläkekulut	-457 747	-297 100	0	-297 100	-308 260,15	11 160,15	103,80
Muut henkilösivukulut	-16 762	-21 900	0	-21 900	-21 658,46	-241,54	98,90
Palvelujen ostot	-14 832 529	-863 400	-45 000	-908 400	-915 764,18	7 364,18	100,81
Ostot tilikauden aikana	-42 012	-47 500	0	-47 500	-50 315,60	2 815,60	105,93
Avustukset	-28 000	-342 000	0	-342 000	-270 281,83	-71 718,17	79,00
Muut toimintakulut	-137 844	-149 700	-6 500	-156 200	-141 282,49	-14 917,51	90,40
Toimintakulut yhteensä	-16 108 253	-2 414 000	-95 500	-2 509 500	-2 377 264,13	-132 137,80	94,60
TOIMINTAKATE	-15 431 433	-1 726 700	-95 500	-1 822 200	-1 675 717	-146 385	91,80

2.2 SIVISTYS JA HYVINVOINTI

Tehtävä

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut vastaavat Suomen perustuslain 16 §:n sivistyksellisten oikeuksien toteuttamisesta kunnassa alan lakeja ja normeja noudattaen. Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan toimialue jakautuu varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen, koulutoimen, kirjaston sekä vapaa-aikatoimen tulosalueisiin. Lautakunta voi nimittää tarvittavan määrän toimikuntia toimialueensa valmistelutyön tueksi. Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden eri osa-alueiden toiminta ja sisällöt ylläpitävät ja edistävät kuntalaisten hyvinvointia. Hyvinvoinnin teema on läpäisyperiaatteella toiminnan ohjenuorana, kun kuntiin on jäänyt ennaltaehkäisevät terveyden- ja hyvinvoinnin toiminnot.

Hyvinvointipalveluissa edistetään laajasti alueellisen hyvinvointisuunnitelman eri tavoitteiden mukaisesti kuntalaisten hyvinvointia. Yhteistyö alueen kuntien ja 2023 aloittavan hyvinvointialueen välillä on hyvinvoinnin edistämässä keskeistä.

Kuntatekniikan rooli kuntalaisten hyvinvointiin liittyvissä teemoissa jäsenyytä maakunnallisen hyvinvointistrategian avulla. Kyse on turvallisesta elinympäristöstä, osallistumismahdollisuuksista ja onnettomuuksien ja vahinkojen ehkäisystä.

Tilinpäätöksissä kiinteistöjen ylläpitokustannukset kohdennetaan aiheuttamisperiaatteella eri toimialueille ja yksiköille ja ne otetaan huomioon sisäisinä vuokrina lopullisessa talousarviossa.

Hyvinvointipalveluissa edistetään laajasti alueellisen hyvinvointisuunnitelman eri tavoitteiden mukaisesti kuntalaisten hyvinvointia. Yhteistyö alueen kuntien ja 2023 aloittavan hyvinvointialueen välillä on hyvinvoinnin edistämässä keskeistä.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut

Toimialajohtaja on sivistys- ja hyvinvointijohtaja
Auli Hyttinen

40 Sivistyslautakunta

Toimielimen esihenkilöt eri tulosalueilla ovat

400	Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen hallinto varhaiskasvatusjohtaja
401	Varhaiskasvatus ja esiopetus varhaiskasvatusjohtaja
409	Koulu- ja vapaa-aikatoimen hallinto (sis. vammaisneuvoston) sivistys- ja hyvinvointijohtaja
411	Perusopetus sivistys- ja hyvinvointijohtaja
420	Lukio sivistys- ja hyvinvointijohtaja
425	Oppilashuolto sivistys- ja hyvinvointijohtaja
430-440	Vapaa sivistystyö ja joukkoliikenne sivistys- ja hyvinvointijohtaja
450	Kirjastot sivistys- ja hyvinvointijohtaja
460-480	Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotyö vapaa-aikapalvelupäällikkö
490	Hyvinvointi sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Luottamuselimen kokoonpano	1.1.-31.12.2023	Osallistuminen kokouksiin 2023 (9)
Puheenjohtaja 1.1.-31.5.2023 Varapuheenjohtaja 1.6.-31.12.2023	Yrjönen Anton (Vi)	3
Varapuheenjohtaja 1.1.-31.5.2023, Puheenjohtaja 1.6.-31.12.2023	Korpela Jani (Mi)	8
Jäsenet	Eriksson Helena (Vi) Mäkelä Piia (Mi) Niemelä Jouni (Vi) Oikarinen Petri (Mi) Palm Jaakko (Vi) Piispa Sanna (Mi) Taina Kati (Mi) Yläkäs Minna (Vi)	7 7 9 6 8 8 9 9
Henkilökohtaiset varajäsenet	Hukkanen Jukka-Pekka (Vi) Hurtta Tarmo (Mi) Kouki Marja-Leena (Vi) Astola Tiia-Riina (Mi) Vilkki Mikko (Vi) Kumpulainen Aleksei (Mi) Henelius Jani (Vi) Tylli Sonja (Mi) Roine Tonja (Mi) Hollanti Heli (Vi)	1 - - - - - - 1 - -
Muut kokouksiin osallistuneet	Alastalo Tarja khall.pj. (Mi) Kuokka Vappu, khall.pj (Vi) Rikkola Riitta, khall.ed. (Mi) Havuaho Osmo, khall.ed. (Vi) Hyttinen Auli, pöytäk.pitäjä Ukkonen Anne, kunnanjoht. (Mi) Salmela Jesse, nuor.valt. ed.(Mi) Salmela Juuso, nuor.valt. ed.(Mi) Rahkonen Titta, nuor.valt.ed. (Vi) Rasi Sari, asiantuntija Silander Outi, asiantuntija Pousi Varpu, esittelijä, asiantuntija Ruuskanen Aki, asiantuntija Kärki Petri, asiantuntija Tylli Veikko, asiantuntija	9 6 9 7 6 1 1 5 4 7 8 2 2 1 1

400 Varhaiskasvatus ja esiopetus, hallinto

Tulosalueen esimiehenä toimi varhaiskasvatusjohtaja Outi Silander.

Varhaiskasvatus on lapsen oikeus ja se on osa suomalaista koulutusjärjestelmää. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toiminta perustuu varhaiskasvatus- ja perusopetuslakiin. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuslaki korostaa lapsen edun ensisijaisuutta, myös siitä päätettäessä. Esiopetus on osa varhaiskasvatusta.

Tavoitteet

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen järjestäminen alueen lapsille ennen perusopetuksen alkamista

Mittarit

Päätökset lapsille varhaiskasvatus- ja perusopetuslain mukaisesti

Kriittiset menestystekijät

Lapsimäärän yllättävät muutokset

Toteutuma

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelut on myönnetty kaikille lapsille lain mukaisesti

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
400 Varhais- ja esiop.hallinto							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	42 992	45 200	0	45 200	48 584,92	-3 384,92	107,50
Toimintatuotot yhteensä	42 992	45 200	0	45 200	48 584,92	-3 384,92	107,50
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-85 551	-85 700	0	-85 700	-95 080,01	9 380,01	110,90
Henkilöstökorvaukset	1 046	0	0	0	258,14	-258,14	0,00
Eläkekulut	-13 651	-14 700	0	-14 700	-15 272,02	572,02	103,90
Muut henkilösivukulut	-2 540	-2 900	0	-2 900	-2 926,61	26,61	100,90
Palvelujen ostot	-14 090	-18 900	0	-18 900	-17 970,73	-929,27	95,10
Ostot tilikauden aikana	-2 090	-1 400	0	-1 400	-1 635,89	235,89	116,80
Muut toimintakulut	-9 290	-7 100	0	-7 100	-9 028,95	1 928,95	127,20
Toimintakulut yhteensä	-126 167	-130 700	0	-130 700	-141 656,07	10 956,07	108,40
TOIMINTAKATE	-83 175	-85 500	0	-85 500	-93 071,15	7 571,15	108,90

401 Varhaiskasvatus ja esiopetus, palvelut

Tulosalueen esihenkilö on varhaiskasvatusjohtaja Outi Silander

Varhaiskasvatusta järjestetään kolmessa päiväkodissa Kaacon kaksikon alueella: Klamilan, Miehikkälän ja Virojoen päiväkodeissa. Jokaisessa päiväkodissa on yksi kuusivuotiaiden esiopetusryhmä. Esiopetusta järjestetään pääsääntöisesti oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna ja sen tavoitteena on osana varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen jatkumoa vahvistaa lapsen oppimisen ja kehityksen edellytyksiä.

Tavoitteet

1. Varmistetaan laadukas varhaiskasvatus
2. Terveellinen ja turvallinen kasvuympäristö
3. Ehkäistään aktiivisesti hyvinvointi- ja terveyseroja

Mittarit

4. Lapsen oma varhaiskasvatussuunnitelma ja esiopetuksen oppimissuunnitelma tehdään yhdessä huoltajien kanssa, kelpoinen varhaiskasvatus- ja esiopetushenkilöstö, varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen tyytyväiset perheet ja tarjotaan viisivuotiaille 20-viikotuntia maksutonta varhaiskasvatusta
5. Klamilan ja Virojoen päiväkodit toiminnassa Miehikkälän päiväkodin läntisen alueen päiväkotihanke
6. Varhaiskasvatus ja esiopetus toimivat yhdessä huoltajien kanssa siten, että lapsi liikkuu kolme (3) tuntia päivässä, josta tunti (1) hengästyttävää

Kriittiset menestystekijät

Kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön pysyminen

Toteutuma

1) Laadukkaan varhaiskasvatuksen varmistaminen

Lapsia varhaiskasvatuksessa oli 31.12.2023 yhteensä 128 (v. 2022 131). Koko viisivuotiain ikäluokka (Mi 6, Vi 18) osallistui kuluvana toimintavuonna viisivuotiain maksutomaan varhaiskasvatukseen. Esiopetukseen osallistui kertomusvuoden aikana yhteensä 54 lasta. Miehikkälässä esiopetukseen osallistui vuoden aikana yhteensä 16 lasta (v. 2022 19), kevätlukukaudella yhdeksän (9) ja syyslukukaudella seitsemän (7) lasta. Virolahdella esiopetukseen osallistuvien määrä oli yhteensä 38 (v. 2022 45) lasta, kevätlukukaudella 20 lasta ja syyslukukaudella 18 lasta. Virojoen päiväkodin esiopetukseen osallistui 32 lasta (v. 2022 32), Klamilan päiväkodin 6 (v. 2022 13). Esiopetuksen toiminta-aika on kaikissa yksiköissä klo 9-13.

Lapsen oma varhaiskasvatussuunnitelma ja esiopetuksen oppimissuunnitelma LEOPS on laadittu huoltajien kanssa kaikille lapsille.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi Virolahden kunnalle erityisavustuksen turvattomista oloista tulleiden lasten varhaiskasvatuksen järjestämiseen vuonna 2023, yhteensä 79 514€. Virojoen päiväkodin osuus avustuksesta on 44 056€ (5 lasta), Miehikkälän päiväkodin 35 458€ (3 lasta).

Varhaiskasvatuksen henkilöstömäärä kertomusvuoden lopussa oli 30 (v. 2022 33). Varhaiskasvatuksessa työskenteli vuoden aikana avustavissa tehtävissä palkkatuella yksi ryhmäavustaja. Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä erityisavustus varhaiskasvatuslain mukaisen tuen uudistamisen edistämiseksi vuosille 2022-2023 päättyi 31.12.2023. Avustuksella päiväkodeissa työskenteli osa-aikaiset varhais-erityiskasvatuksen lastenhoitajat. Lisäksi yksi työntekijä työskenteli päiväkodeissa lasten ja oppilaiden oppimisen tuen ja hyvinvoinnin tukeminen -erityisavustuksen varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen koronaepidemian (COVID-19) vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2022-2024 määrärahoihin.

Varhaiskasvatuksen vakituinen henkilöstö täyttää lain edellyttämät kelpoisuusehdot. Määräaikaisissa tehtävissä työskentelevistä 50 % täyttää kelpoisuusehdon. Pula varhaiskasvatuksen opettajista on laajentunut myös lastenhoitajiin.

Asiakaskyselyyn keväällä 2023 vastasi 96 huoltajaa. Varhaiskasvatuksen kehittämisessä vuonna 2023 keskiössä oli inklusiivisuus: yhdenvertainen, syrjimätön ja kaikkia osallistava toimintatapa. Vanhempien mukaan inklusiivisuuden arvoista toteutuivat turvallisuus (80), ilo (71), yhteisöllisyys (70) ja luottamus (68). Kehitettäviä asioista olivat varhaiskasvatusaikojen ilmoittamiskäytännöt, lasten sairastamiseen ja varhaiskasvatukseen osallistumiseen liittyvät asiat, tiedottamisen haasteet sekä kohtaamisen, vuorovaikutuksen ja yhteistyön kehittäminen. Palautteet on huomioitu uuden toimintavuoden toimintasuunnitelmissa.

2) Terveellinen turvallinen kasvuympäristö

Klamilan ja Virojoen päiväkodit toiminnassa. Klamilan päiväkodissa on kolme lapsiryhmää, Virojoella 4. Miehikkälän päiväkodin Kalliokosken rakentaminen alkoi keväällä 2023. Päiväkoti valmistui syksyllä 2023. Varhaiskasvatuksen toiminta uudessa yksikössä alkoi 11.9.2023. Uuden yksikön avautumisen myötä Miehikkälän päiväkodissa toimi neljä lapsiryhmää.

3) Ehkäistään aktiivisesti hyvinvointi- ja terveyseroja

Päiväkotien tilat ovat liikkumaan houkuttelevat ja kaikissa päiväkodeissa työskentelee lasten liikunnan ammattitutkinnon suorittaneita työntekijöitä. Lasten liikkuminen suosituksen mukaan on perheen ja varhaiskasvatuksen yhteistyön tulos.

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
401 Varhaiskasvatus ja esiopetus							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	484 016	533 300	0	533 300	528 711,45	4 588,55	99,10
Maksutuotot	97 151	86 500	0	86 500	70 835,20	15 664,80	81,90
Tuet ja avustukset	31 731	0	0	0	81 014,00	-81 014,00	0,00
Muut toimintatuotot	169	0	0	0	225,25	-225,25	0,00
Toimintatuotot yhteensä	613 067	619 800	0	619 800	680 785,90	-60 985,90	109,80
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-1 004 386	-1 140 200	0	-1 140 200	-1 124 677,68	-15 522,32	98,60
Henkilöstökorvaukset	18 805	0	0	0	16 012,90	-16 012,90	0,00
Eläkekulut	-170 923	-195 400	0	-195 400	-189 816,65	-5 583,35	97,10
Muut henkilösivukulut	-32 370	-38 000	0	-38 000	-37 153,04	-846,96	97,80
Palvelujen ostot	-291 175	-341 100	-4 600	-345 700	-314 413,27	-31 286,73	90,90
Ostot tilikauden aikana	-27 630	-35 400	0	-35 400	-38 965,16	3 565,16	110,10
Avustukset	-120 790	-144 400	0	-144 400	-105 767,03	-38 632,97	73,20
Muut toimintakulut	-113 861	-141 100	0	-141 100	-142 328,84	1 228,84	100,90
Toimintakulut yhteensä	-1 742 330	-2 035 600	-4 600	-2 040 200	-1 937 108,77	-103 091,23	94,90
TOIMINTAKATE	-1 129 262	-1 415 800	-4 600	-1 420 400	-1 256 322,87	-164 077,13	88,40

405 Erityisavustus (varhaiskasvatus)

Tulosalueen esihenkilö on sivistys- ja hyvinvointijohtaja Auli Hyttinen

Valtion erityisavustus varhaiskasvatuslain mukaisen tuen uudistamisen edistämiseksi vuosille 2022-2023 -hankerahalla on järjestetty koulutussarja koko varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen henkilöstölle ja palkattu tuen järjestämiseen työntekijät.

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
405 Erityisavustus							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	1 121	0	0	0	8 085,89	-8 085,89	0,00
Tuet ja avustukset	38 823	0	0	0	59 049,72	-59 049,72	0,00
Toimintatuotot yhteensä	39 944	0	0	0	67 135,61	-67 135,61	0,00
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-34 689	0	0	0	-65 323,05	65 323,05	0,00
Henkilöstökorvaukset	293	0	0	0	729,82	-729,82	0,00
Eläkekulut	-5 884	0	0	0	-11 285,13	11 285,13	0,00
Muut henkilösivukulut	-1 141	0	0	0	-2 222,17	2 222,17	0,00
Palvelujen ostot	0	0	0	0	-789,66	789,66	0,00
Muut toimintakulut	-205	0	0	0	-346,29	346,29	0,00
Toimintakulut yhteensä	-41 626	0	0	0	-79 236,48	79 236,48	0,00
TOIMINTAKATE	-1 682	0	0	0	-12 100,87	12 100,87	0,00

409 Koulu ja vapaa-aikatoimen hallinto

Tulosalueen esimies on sivistys- ja hyvinvointijohtaja Auli Hyttinen

Kaakon kaksikon sivistys- ja hyvinvointipalvelut tuottavat ja järjestävät kuntien lakisääteiset ja kuntien kanssa erikseen sovitut varhaiskasvatus- ja esiopetus-, perusopetus-, lukio-, kirjasto-, nuoriso-, kulttuuri-, liikunta-, vapaa sivistys- ja joukkoliikennepalvelut Virolahden ja Miehikkälän kuntien asukkaille. Kuntalaisille pyritään järjestämään monipuoliset palvelut taloudellisesti ja laadukkaasti.

Tavoitteet

- Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden hallintoasioiden sujuva käsittely
- Sähköisten palveluiden kehittäminen

Mittarit

Osaava henkilöstö

Kriittiset menestystekijät

Pätevien sijaisten puute

Toteutuma

Koulu- ja vapaa-aikatoimen hallinnossa työnjakoa on selkeytetty ja asioiden käsittely on sujuvampaa. Palveluiden sähköistäminen on jatkunut ja sähköisiä lomakkeita ja prosesseja paperisien sijaan kehitetään edelleen.

Kaakon Kaksikon Vammaisneuvosto

Tehtävät

Virolahden ja Miehikkälän yhteinen vammaisneuvosto vaikuttaa toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin kannalta.

Tavoitteet

Edistää vammaisten henkilöiden ja heidän omaistensa, vammaisjärjestöjen, yksityisten palveluntuottajien sekä viranomaisten välistä yhteistoimintaa. Ympäristön suunnitteluun ja esteettömyyteen vaikuttaminen. Edistää vammaisuuteen ja vammaisten tarpeisiin ja palveluihin liittyvää tiedottamista.

Toteutuma

Vammaisneuvosto kokoontui vuoden 2023 aikana 4 kertaa. Huomiota on kiinnitetty mm. esteettömyyteen ja tak sien saatavuuteen.

Vammaisneuvosto	1.1.-31.12.2023	Osallistuminen kokouksiin 2023 (4)
Puheenjohtaja	Hanski Liisa, Virolahden kappeliseurakunta	3
Varapuheenjohtaja	Kataikko Leena, Miehkälän kappeliseurakunta	2
Jäsenet	Kormu Marja-Helena, Miehkälä - Virolahden Sydänyhdistys ry	2
	Kotola Eila, Tuuppari ry – Virolahden Mielenterveyden tuki ry	4
	Kiiski Kirsi, Kymenlaakson Hyvinvointialue	4
	Gustafsson Helli, Kaakkois-Suomen Diabetesyhdistys ry	4
	Vanhoja Raimo, Miehkälän Mielenterveysyhdistys ry	2
	Päkki Marianne, Haminan seudun ERKAT ry	2
	Yläkäs Minna, Sivistys- ja hyvinvointiltk. edustaja Virolahti	2
	Taina Kati, Sivistys- ja hyvinvointiltk. edustaja Miehkälä	2
	Heino Sari, khall. edustaja, Miehkälä	4
	Kivelä Anja, khall. edustaja, Virolahti	1
Varajäsenet	Pulkkinen Tuire, Kaakkois-Suomen Diabetesyhdistys ry	4
	Tanskanen Marjatta, Miehkälän Mielenterveysyhdistys ry	1
	Salmi Vappu, Miehkälä - Virolahden Sydänyhdistys	2
Muut kokouksiin osallistuneet	Ahonen Veli-Matti, sihteeri	4

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
409 Koulu- ja vp.toimen hallinto							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	59 847	62 600	0	62 600	64 034,95	-1 434,95	102,30
Toimintatuotot yhteensä	59 847	62 600	0	62 600	64 034,95	-1 434,95	102,30
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-119 092	-127 700	0	-127 700	-129 303,59	1 603,59	101,30
Henkilöstökorvaukset	544	0	0	0	1 032,58	-1 032,58	0,00
Eläkekulut	-16 865	-19 200	0	-19 200	-18 887,65	-312,35	98,40
Muut henkilösivukulut	-3 200	-3 700	0	-3 700	-3 694,15	-5,85	99,80
Palvelujen ostot	-16 626	-15 200	0	-15 200	-17 515,42	2 315,42	115,20
Ostot tilikauden aikana	-1 348	-600	0	-600	-1 392,54	792,54	232,10
Muut toimintakulut	-12 411	-9 900	0	-9 900	-12 471,45	2 571,45	126,00
Toimintakulut yhteensä	-168 998	-176 300	0	-176 300	-182 232,22	5 932,22	103,40
TOIMINTAKATE	-109 151	-113 700	0	-113 700	-118 197,27	4 497,27	104,00

411 Perusopetus

Tulosalueen esimies on sivistys- ja hyvinvointijohtaja Auli Hyttinen.

Oppilaiden palvelut tarjotaan lähikouluperiaatteiden mukaisesti. Huoltajat voivat hakea koulupaikkaa toissijaiseen koulun ja paikka myönnetään/ei myönnetä lautakunnassa hyväksytyjen kriteerien perusteella. Koulukuljetuksissa noudatetaan perusopetuslakia ja lautakunnan hyväksymiä koulukuljetusperiaatteita.

Tavoitteet ja toiminta

Kaakon kaksikon koululaitos (kevät/syyskuu ka oppilasmäärä v.2023):

- Klamilan koulu (56 opp)
- Virojoen koulu (108 opp)
- Virolahden yläkoulu (83 opp)
- Yhteensä 247 opp

Tavoitteet

Lähiopetus on hyvin toteutettu eri opetusmenetelmiä ja -välineitä käyttäen. Erityisopetuksen riittävä resurssi. Laajennetun oppivelvollisuuden huomioiminen opetuksessa ja ohjauksessa. S2-kielen opetuksen järjestäminen.

Mittarit

Ryhmäkoko maksimi 20 (+2). Opetus järjestetään yhdelle ikäluokalle tai yhdysluokkana. Luokkajärjestelyissä huomioidaan erikseen erityisopetuksen kriteerit ja siihen liittyen kulloinkin koulunkäyntiavustajien tarve. Yläkoulun kotitaloudessa ja teknisessä käsityössä valinnaisaineissa maksimi 16 (+1). Valinnaisaineiden minimi ryhmäkoko 7 oppilasta, kielissä 3.

Oppilaskohtaiset kertoimet:

- oppilastöiden työaineet yläkoulu 100 € /oppilas (aik. 70 €/opp) alakoulu 45 € /oppilas
- kirjallisuus yläkoulu/alakoulu 200 €/ oppilas + sähköinen materiaali 2000 €/koulu

Kriittiset menestystekijät

Toimivat opetustilat ja iltapäiväkerhotilat
Pätevien opettajien rekrytointi

Toteutuma

Virolahden kouluissa on opetusmenetelmiin liittyen edelleen käytössä oppikirjat, vaikka viime vuosina oppikirjojen ohella sähköiset oppilas- ja opettajamateriaalit ovat lisääntyneet. Koulujen tietoteknisistä välineistä on pyritty pitämään huolta ja niiden riittävyttä seurataan vuosittain. Erityisopetuksen resurssi on ollut hyvä. Avointen pienryhmien lisänä on ollut kiertävä erityisopettaja. Erityisen tuen tarpeeseen on vastattu myös avustajaresurssilla, jota on lisätty yläkoululle tarpeen mukaisesti. Laajennettuun oppivelvollisuuteen siirtyminen on edennyt sujuvasti; oppilaat ovat valinneet lukion tai ammatillisen oppilaitoksen kevään

yhteisvalinnassa. Opintojen keskeyttämisistä ja kuntavastaa- van ohjaukseen tuli vuonna 2023 yksi opiskelija. Virolahden yläkoulun ja lukion rehtori vaihtui keväällä 2023.

Tilapäisen suojelun asukkaiden saapuminen kuntaan lisäsi S2-opetuksen tarvetta ja Virolahden yläkoulun tiloissa on järjestetty edelleen valmistavan luokan opetusta molempien kuntien oppilaille.

Luokkakoko on pysynyt annettujen raamien sisällä. Virojoen koulun 6. luokan oppilasmäärä on suurin 22 oppilaalla. Ryhmäkoot ovat vaihdelleet 5 - 15 (muut aineet kuin kiellet), painottuen välille 7-14, kielissä ryhmäkoot ryhmän alkaessa 3/4.

Ns. pitkissä valinnoissa (8 lk+ 9lk) 2 vvt ryhmäkoko on vaihdellut mm. muuttoliikkeen ja terveyssyiden takia. Valinnaisuutta on pyritty ylläpitämään toteuttamalla vähintään kaksi vaihtoehtoa. Huomioitavaa on myös se, että esim. kotitalouden maksimi ryhmäkoko on 16 oppilasta.

Oppilastöiden työaineiden kallistumisen vuoksi oppilaskohtaisia kertoimia korotettiin lukuvuodelle 2023 - 2024. Myös kouluaterioiden osalta ruoantuottaja korotti aterioiden hintoja kesken vuoden.

Muodollisesti kelpoisten opettajien ja sijaisten rekrytointi on ollut haastavaa.

Aterian hinta TA

- Vi ala- ja yläk. 3,5 € (1.6.23 alk. 3,97 €)
- Mi yläk., KK 3,5 € (1.6.23 alk. 3,68 €)
- Kla 3,32 € (1.6.23 alk. 3,76 €)
- S-M 3,09 € (1.6.23 alk. 3,25 €)

välipala TA

- Kla, Vi ala- ja yläk. 2,15 € (1.6.23 alk.2,44 €)
- Mi yläk., KK 2,15 € (1.6.23 alk. 2,26 €)
- S-M 1,14 € (1.6.23 alk. 1,19 €)

ip-kerhon välipala TA

- Kla, Vi, KK 2,15 € (1.6.23 alk. 2,26 €)
- S-M 1,14 € (1.6.23 alk. 1,19 €)

Iltapäivätoiminta on resursoitu sekä Virojoen että Klamilan kouluille, koulunkäynninohjaajien palkkauskustannukset jaetaan koulun ja IP:n välille vuosittain tarpeen mukaan.

Koululaiskuljetukset on arvioitu tämän hetken toteuman perusteella. Syksyllä muodostetut ajoreitit toteutuvat keväällä ja osittain seuraavana syksynä.

Koululaiskuljetuskilpailutuksen vaikutukset kuljetuskustannuksiin heijastuivat syksystä 2023 alkaen. Vaikutus on ollut lähinnä kustannusnousuja hillitsevä, toteuma on pysynyt entisellä tasolla eikä merkittäviä säästöjä vielä toteutunut.

Koulujen oppilaat ja henkilökunta Virolahti

Alakoulut:	oppilaat			opettajat			avustajat		
	2021-22	2022-23	2023-24	2021-22	2022-23	2023-24	2021-22	2022-23	2023-24
Klamilan koulu	64	64	48	5	4	4	5	6	5
Virojoen koulu	109	108	107	7	7	6	6	6	6
Erityisopettajat				4	4	4			
Yhteensä	173	172	155	16	15	14	11	12	11
Yläkoulut:	oppilaat			opettajat			avustajat		
	2021-22	2022-23	2023-24	2021-22	2022-23	2023-24	2021-22	2022-23	2023-24
Virolahti	87	78	87	14	12	12	2	3	3
Erityisopettajat				1	1	1			
Yhteensä	87	78	87	15	13	13	2	3	3
PERUSOP. YHT.	260	250	242	30	28	27	14	14	14
Vamistava opetus		9	4		1	1			
Violahden lukio	56	57	43	7	7	7	0	0	0

Miehikkälä

Alakoulut:	oppilaat			opettajat			avustajat		
	2021-22	2022-23	2023-24	2021-22	2022-23	2023-24	2021-22	2022-23	2023-24
Kirkonk.koulu	54	49	46	5	4	4	3	3	3
Suur-Mieh. koulu	25	29	23	2	3	3	2	1	1
Erityisopettajat				1	1	1			
Yhteensä	79	78	69	8	8	8	5	4	4
Yläkoulut:	oppilaat			opettajat			avustajat		
	2021-22	2022-23	2023-24	2021-22	2022-23	2023-24	2021-22	2022-23	2023-24
Miehikkälä	56	59	51	6	5	5	2	1	1
Erityisopettajat				1	1	1			
Yhteensä	56	59	51	7	6	6	2	1	1
PERUSOP. YHT.	135	137	120	15	14	14	7	5	5

Iltapäiväkerhotoiminta - tavoite ja toiminta

Iltapäivätoimintaa on järjestetty Klamilan ja Virojoen kouluilla. Klamilan ip-kerhon osalta talousarvio ylittyi 3 600 €, Virojoen osalta toiminta toteutui talousarvion raameissa. Koulukuljetukset toteutuivat talousarvion mukaisesti. Koululaiskuljetuskilpailutus käynnistettiin vuoden 2022 aikana ja päätöksenteko siirtyi vuodelle 2023

Iltapäivätoiminta

Iltapäiväkerho	Toimintaan ilmoittautuneet 20.9.2022	Toimintaan ilmoittautuneet 20.9.2023	Todellinen osallistujamäärä 2023
Klamila	12	4	7
Virojoki	17	20	14
Kirkonkylä	6	3	3
Suur-Miehikkälä	3	3	3
Yhteensä	38	30	29

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
411 Perusopetus							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	1 842 331	1 815 000	0	1 815 000	1 765 083,60	49 916,40	97,20
Maksutuotot	15 975	20 400	0	20 400	14 715,00	5 685,00	72,10
Tuet ja avustukset	5 730	0	0	0	2 500,00	-2 500,00	0,00
Muut toimintatuotot	3 589	0	0	0	6 650,68	-6 650,68	0,00
Toimintatuotot yhteensä	1 867 625	1 835 400	0	1 835 400	1 788 949,28	46 450,72	97,50
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkki	-2 754 619	-2 814 500	0	-2 814 500	-2 762 544,63	-51 955,37	98,20
Henkilöstökorvaukset	21 959	0	0	0	32 811,23	-32 811,23	0,00
Eläkekulut	-464 500	-482 100	0	-482 100	-469 091,86	-13 008,14	97,30
Muut henkilösivukulut	-87 305	-95 200	0	-95 200	-91 378,11	-3 821,89	96,00
Palvelujen ostot	-1 279 662	-1 311 200	-8 300	-1 319 500	-1 373 452,13	53 952,13	104,10
Ostot tilikauden aikana	-143 777	-151 300	0	-151 300	-145 379,33	-5 920,67	96,10
Avustukset	-420	-400	0	-400	-1 090,00	690,00	272,50
Muut toimintakulut	-427 764	-451 600	0	-451 600	-427 769,12	-23 830,88	94,70
Toimintakulut yhteensä	-5 136 086	-5 306 300	-8 300	-5 314 600	-5 237 893,95	-76 706,05	98,60
TOIMINTAKATE	-3 268 462	-3 470 900	-8 300	-3 479 200	-3 448 944,67	-30 255,33	99,10

412 Erityisavustus (peruskoulu)

Tulosalueen esihenkilö on sivistys- ja hyvinvointijohtaja Auli Hyttinen

Perusopetuksessa erityisavustuksella ei ole hankittu lisää työntekijöitä, vaan avustusta on käytetty sekä ala- että yläkoululla järjestettyyn tukiopetukseen.

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
412 Erityisavustus							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	2 595	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Tuet ja avustukset	10 029	0	0	0	1 498,11	-1 498,11	0,00
Toimintatuotot yhteensä	12 624	0	0	0	1 498,11	-1 498,11	0,00
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkki	-21 076	0	0	0	-1 244,67	1 244,67	0,00
Eläkekulut	-3 527	0	0	0	-210,85	210,85	0,00
Muut henkilösivukulut	-689	0	0	0	-42,59	42,59	0,00
Toimintakulut yhteensä	-25 292	0	0	0	-1 498,11	1 498,11	0,00
TOIMINTAKATE	-12 669	0	0	0	0,00	0,00	0,00

420 Lukio

Tulosalueen esimies on sivistys- ja hyvinvointijohtaja
Auli Hyttinen

Tavoitteet

- Kilparatsastuslukion markkinointi
- Oppilasmäärän kasvattaminen

Mittarit

Oppilasmäärän kasvu

Kriittiset menestystekijät

Pätevien aineenopettajien saanti

Toteutuma

Virolahden lukion oppilasmäärä ei ole kasvanut. Lukioon on tullut omakustanteisia kansainvälisiä opiskelijoita, mutta heidän opiskeluaan on vaikeuttanut loppuvuoden 2023 rajatilanne. Lukion markkinointia on jatkettu. Sosiaalisen median käyttö markkinoinnissa on ollut aktiivista ja kohdennetulla markkinoinnilla on lähestytty opinto-ohjaajia. Ritva Ahokkaan rahaston tuella on lisätty opiskelijoiden hyvinvointia. Kilparatsastuslinja on jatkanut toimintaansa peruslinjan ohessa. Pätevien aineenopettajien rekrytointi on sujunut kohtuullisen hyvin. Opiskelija-asuntola toiminta on ollut vielä toiminnassa, toteutuneet kustannukset vuodelta 2023 on 19 400 €. merkittävin muutos kustannuksissa on sähkön hinnan nousu.

Kirjallisuus: 20 opiskelijaa x 25 kirjaa a' 35 €.

Opiskelutarvikkeet 50 € / opiskelija

sähköinen materiaali 2000 lukiolle.

Lukion majoituskustannukset noin 18.000 € / vuosi.

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
420 Lukio							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	4 689	0	0	0	6 794,24	-6 794,24	0,00
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	136,00	-136,00	0,00
Toimintatuotot yhteensä	4 689	0	0	0	6 930,24	-6 930,24	0,00
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkki	-484 190	-496 900	0	-496 900	-495 072,81	-1 827,19	99,60
Henkilöstökorvaukset	7 646	0	0	0	1 286,21	-1 286,21	0,00
Eläkekulut	-81 842	-85 200	0	-85 200	-84 873,86	-326,14	99,60
Muut henkilösivu	-15 299	-16 800	0	-16 800	-16 372,55	-427,45	97,50
Palvelujen ostot	-156 344	-156 200	-700	-156 900	-129 135,26	-27 764,74	82,30
Ostot tilikauden aikana	-36 589	-30 200	0	-30 200	-25 761,42	-4 438,58	85,30
Avustukset	-250	-200	0	-200	-500,00	300,00	250,00
Muut toimintakulut	-158 694	-149 400	0	-149 400	-160 764,98	11 364,98	107,60
Toimintakulut yhteensä	-925 562	-934 900	-700	-935 600	-911 194,67	-24 405,33	97,40
TOIMINTAKATE	-920 873	-934 900	-700	-935 600	-904 264,43	-31 335,57	96,70

425 Oppilas- ja opiskelijahuolto

Tulosalueen esimies on sivistys- ja hyvinvointijohtaja Auli Hyttinen. Vuonna 2023 opiskeluhoolto eli koulukuraattori- ja psykologipalvelut siirtyivät hyvinvointialueen hoidettaviksi.

Tavoitteet

Riittävät oppilashuollon palvelut
Yhteisöllisen oppilashuollon vahvistaminen

Mittarit

Kuraattori ja psykologiresurssi / oppilas

Kriittiset menestystekijät

Hyvinvointialueen palveluiden järjestäminen
Oman toiminnan yhteisöllinen kehittäminen

Toteutuma

Kymenlaakson alueellinen opiskeluhooltosuunnitelma on laadittu hyvinvointialueen koordinoimana ja paikallinen opiskeluhooltosuunnitelma on päivitetty. Hyvinvointialueen psykologiresurssi on ollut rekrytointiongelmien vuoksi vajaa ja palvelut on järjestetty konsultoivan psykologin avulla. Hyvinvointialueen mitoitus kuraattoripalveluille on yksi kuraattori Virolahden ja Miehikkälän kouluille.

Yhteisöllistä opiskeluhoiltoa on kehitetty tva:n avulla. Keskille opettajille maksetaan yhteisöllisen opiskeluhoillon sisältöinen palkanlisä. Opiskeluhoolto kuuluu kaikille.

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
425 Oppilashuolto							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	32 543	0	0	0	38,10	-38,10	0,00
Toimintatuotot yhteensä	32 543	0	0	0	38,10	-38,10	0,00
TOIMINTAKULUT							
Palvelujen ostot	-43 456	0	0	0	-1 444,01	1 444,01	0,00
Muut toimintakulut	-417	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Toimintakulut yhteensä	-137 653	0	0	0	-1 444,01	1 444,01	0,00
TOIMINTAKATE	-105 110	0	0	0	-1 405,91	1 405,91	0,00

430 Vapaa sivistys

Tulosalueen esimies on sivistys- ja hyvinvointijohtaja Auli Hyttinen

Virolahden kunnalla on sopimus Kotkan seudun musiikkiopiston sekä Haminan kansalaisopiston kanssa.

Tavoitteet

Yhteistyön jatkuminen aktiivisten harrastajien myötä.

Mittarit

Oppilasmäärät

Kriittiset menestystekijät

Kulkuyhteydet

Toiminta

Virolahdella Haminan kansalaisopiston ennakkolasku pohjautui 200 opiskelijan määrään. Vuoden aikana opiskelijoita on ollut yhteensä 284. Yhteensä kustannukset 18 227 €. Kotkan musiikkiopistossa oli Virolahden opiskelijoita keväällä 14 ja syksyllä 14. Yksikköhinta on 525 €.

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
430 Vapaa sivistys							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	19 709	32 300	0	32 300	23 979,26	8 320,74	74,20
Toimintatuotot yhteensä	19 709	32 300	0	32 300	23 979,26	8 320,74	74,20
TOIMINTAKULUT							
Palvelujen ostot	-49 685	-79 000	0	-79 000	-57 139,15	-21 860,85	72,30
Toimintakulut yhteensä	-49 685	-79 000	0	-79 000	-57 139,15	-21 860,85	72,30
TOIMINTAKATE	-29 976	-46 700	0	-46 700	-33 159,89	-13 540,11	71,00

440 Joukkoliikenne

Tulosalueen esimies on sivistys- ja hyvinvointijohtaja Auli Hyttinen

ELY:n ylläpitämässä joukkoliikenteen käyttöoikeusliikenteen sopimuksissa kunnan maksuosuus on 20% ja ELY:n 80%. Joukkoliikenteen osuudet on otettu talousarviossa huomioon ELY:n ilmoittamien laskelmien mukaisesti.

Tavoitteet

Perustason joukkoliikennehankinnat yhteistyössä ELY:n kanssa.

Palveluliikenteen vahvistaminen kaikkien kuntalaisten osalta.

Uudistuksista tiedottaminen.

Mittarit

Käyttäjämäärät

Kriittiset menestystekijät

Uuden palvelun löytäminen ja aktiivinen käyttäminen.

Toteutuma

Yhteistyössä ELY:n kanssa toteutetun peruspalveluasteen joukkoliikennekustannukset olivat Virolahdella 11.290 € v. 2023.

Palveluliikenne toteutui syksyyn asti entisellä mallilla. Kustannukset Virolahdella Väinön lenkistä oli 6.818 € ja kutsutaksiliikenteestä 1.990 €. Koulujen alkaessa palveluliikenne toteutui koululaiskuljetusten pikkubusseilla entisellä Väinön lenkin ja kutsutaksiliikenteen reiteillä. Lautakunta vahvisti matkan hinnaksi 2 €/suunta/ asiakas. Liikennöitsijä vähentää tulot kunnalle kohdistuvassa kuljetuslaskussa. Käyttäjämäärä on varsin pieni. Reiteistä ei synny kouluaikoina ylimääräisiä kustannuksia. Koulujen lomaviikkojen osalta asia vaatii erillisen päätöksen.

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
440 Joukkoliikenne							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	21 196	19 200	0	19 200	20 560,58	-1 360,58	107,10
Toimintatuotot yhteensä	21 196	19 200	0	19 200	20 560,58	-1 360,58	107,10
TOIMINTAKULUT							
Palvelujen ostot	-46 649	-44 100	0	-44 100	-44 360,36	260,36	100,60
Toimintakulut yhteensä	-46 649	-44 100	0	-44 100	-44 360,36	260,36	100,60
TOIMINTAKATE	-25 453	-24 900	0	-24 900	-23 799,78	-1 100,22	95,60

450 Kirjasto

Tulosalueen esimies on sivistys- ja hyvinvointijohtaja Auli Hyttinen

Kirjaston tulee olla kaikkien käytettävissä ja saavutettavissa. Kirjaston tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisäilytöihin; ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa; edistää lukemista ja kirjallisuutta; tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon; tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan; edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Tehtävien hoitamiseksi kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö

Kirjastolain tavoitteena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin; tiedon saatuutta ja käyttöä; lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa; mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen; aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurien moninaisuus.

Tavoitteet

- kirjasto on hyvinvointipalvelu, jonka tavoittaa kaikissa elämäntilanteissa
- kirjasto ruokkii kaiken ikäisten lukutottumuksia, mielikuvitusta ja tiedonhalua
- kirjasto on kuntapalvelu, joka vähentää eriarvoisuutta
- kirjasto antaa voimia ja sisältöä elämään
- kirjasto on elämyksiä, tapahtumia ja kohtaamisia
- kirjasto toimii ympäristön kannalta kestävästi ja jakamistaloutta tukien
- kirjasto toimii tehokkaasti kunnan osana ja tekee yhteistyötä paikallisten yhdistysten ja muiden yhteisötoimijoiden kanssa

Mittarit

Virolahden kirjasto:

- aineistomenot / asukas: 11 €
- henkilöstömenot / asukas: 27 €
- käynnit / asukas: 8
- lainaus / asukas: 14

Kaakon kaksikon kirjastot yhdessä:

- aineistomenot / asukas: 13 €
- henkilöstömenot / asukas: 29 €
- käynnit / asukas: 8
- lainaus / asukas: 14

Kriittiset menestystekijät

- jatketaan toimintaa kahdessa toimipisteessä neljällä kirjastovirkailijalla
- tarjotaan mahdollisimman monelle mahdollisuus käydä kirjastossa pitämällä Virolahden omatoimikirjaston aukioloajat laajoina
- pidetään kirjastoautopalvelun ostosopimus Haminan kaupungin kanssa voimassa ja turvataan kaukana kiinteistä kirjastoista olevien asiakkaiden kirjastopalvelut
- tarjotaan asiakaslähtöinen, monipuolinen, uudistuva ja laadukas kokoelma
- tuetaan asiakkaiden media- ja digitaitoja, annetaan valmiudet käyttää tietovarantoja ja autetaan tekniikan ja tiedonhaun kysymyksissä

Toteutuma

Virolahden kirjastolla on Miehikkälän kirjaston kanssa yhteiset neljä kirjastovirkailijaa (V 2,3 htv, M 1,7 htv). Kirjastoautopalveluja ja kirjastoautovirkailijan palveluja ostetaan Haminan kaupungilta. Kirjastoauto kiertää Virolahdella kolmella pysäkillä kaksi kertaa kuukaudessa koulujen lukuvouden ajan. Käyntejä oli vuonna 2023 yhteensä 17 kertaa, kirjastoauton lainoja 2365 kpl.

Kirjaston henkilökunta osallistui vuoden aikana erilaisiin lähi- ja etäkoulutuksiin yhteensä 5,5 työpäivän verran.

Virolahden kirjasto järjesti vuoden 2023 aikana 19 tapahtumaa, joihin osallistui yhteensä 346 henkilöä. Ulkopuolisten järjestämiä tapahtumia kirjastossa oli vuoden aikana 48 ja niihin osallistui yhteensä 304 henkilöä. Käyttäjäkoulutuksia ja kirjavinkkauksia järjestettiin seitsemän ja niihin osallistui yhteensä 143 henkilöä. Vuoden aikana kirjastossa oli 8 näyttelyä.

Vuonna 2023 Virolahden kirjaston kokonaislainaus oli 39099 lainaa, eli 13,3 lainaa asukasta kohden. Nousua edellisestä vuodesta 3,5 %. Fyysisiä kirjastokäyntejä oli 24822 eli 8,5 käyntiä asukasta kohden. Kävijämäärät nousivat 4,7 %. Kyyti-kirjastojen yhteisiä e-aineistoja lainattiin 7 % edellisvuotta enemmän. Virolahden osuus e-lainoista oli 4 372 lainaa, näissäkin nousua 7 % edellisvuodesta. Liikuntavälinelainoja oli 50 kpl.

Kirjaston toiminta pysyi annetun talousarvion puitteissa, määrälliset tavoitteet jäivät osin saavuttamatta.

Virolahden kirjasto	Tavoite	Toteuma
Aineistomenot / asukas	11 €	10 €
Henkilöstömenot / asukas	27 €	31 €
Käynnit / asukas	8	8
Lainaus / asukas	14	13
Kaakonkaksikon kirjastot	Tavoite	Toteuma
Aineistomenot / asukas	13 €	12 €
Henkilöstömenot / asukas	29 €	33 €
Käynnit / asukas	8	9
Lainaus / asukas	14	13

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
450 Kirjasto							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	107 196	120 800	0	120 800	110 597,80	10 202,20	91,60
Muut toimintatuotot	3 052	2 300	0	2 300	3 721,76	-1 421,76	161,80
Toimintatuotot yhteensä	110 247	123 100	0	123 100	114 319,56	8 780,44	92,90
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-124 055	-129 100	0	-129 100	-131 262,25	2 162,25	101,70
Eläkekulut	-21 287	-22 200	0	-22 200	-22 487,34	287,34	101,30
Muut henkilösivukulut	-3 902	-4 200	0	-4 200	-4 250,28	50,28	101,20
Palvelujen ostot	-38 854	-63 200	0	-63 200	-45 753,49	-17 446,51	72,40
Ostot tilikauden aikana	-66 554	-70 700	0	-70 700	-65 190,09	-5 509,91	92,20
Muut toimintakulut	-51 269	-52 100	0	-52 100	-51 411,02	-688,98	98,70
Toimintakulut yhteensä	-305 920	-341 500	0	-341 500	-320 354,47	-21 145,53	93,80
TOIMINTAKATE	-195 672	-218 400	0	-218 400	-206 034,91	-12 365,09	94,30

460 Kulttuuritoimi

Tulosalueen esimies on vapaa-aikapalvelupäällikkö Sari Rasi.

Kulttuuritoimi edistää kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua kulttuurin ja taiteen kokemiseen. Tällä vahvistetaan väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Kulttuuritoimen avulla luodaan edellytyksiä paikallisen ja alueellisen elinvoiman kehittymiselle ja tuetaan mahdollisuuksia toteuttaa kulttuuritoimintaa.

Tavoitteet

Kulttuuritoimi järjestää monipuolista ja yhdenvertaisesti saavutettavaa kulttuuritoimintaa kaiken ikäisille kuntalaisille.

Mittarit

Monipuolisella kulttuuritoiminnalla pyritään tavoittamaan jokainen kuntalainen vähintään kerran vuodessa. Toiminnassa seurataan valtakunnallisen kulttuurin Tea -viisarin tuloksia oman kunnan osalta.

Kriittiset menestystekijät

Kulttuuritoiminnan puitteissa järjestetään erilaisia tapahtumia ja toimintoja sekä omana että osaksi ostopalveluina eri kulttuurialojen asiantuntijoilta ja taidekasvattajilta sekä taiteilijoilta. Erilaisille toiminnoille pyritään luomaan tarpeiden mukaiset tilat ja olosuhteet kulttuuripalveluiden järjestämiseen.

Toteutuma

Kaakon kamarimusiikki järjestettiin 4. - 8.7.2023 ja esityksiä oli yhteensä 10, joista maksullisia 8 ja ilmaisia 2. Kävijämäärä konserteissa oli yhteensä 1 385 osallistujaa. Kesällä järjestettiin myös perinteinen Hapanvellijuhla Klamilan Satamassa ja paikalla oli n. 300 osallistujaa.

Lasten kulttuuritoiminta tavoitti kaikki alueen koululaiset ja varhaiskasvatuksen lapset keskimäärin kolme kertaa. Taide- ja musiikkiopintoja järjestetty yläkoululaisille 8. luokalle. Kotkan Seudun Musiikkiopiston toimesta järjestettiin varhaiskasvatuksen taiteen perusopetusta eli muskaritoimintaa Virolahdella 18 kertaa vuoden aikana ja osallistujia oli keskimäärin 9 lasta/ kerta.

Ikääntyvien kulttuuria toteutettiin säännöllisesti kevät ja syyskaudella Villinrannan palvelukeskuksessa. Viemällä palvelut asiakkaiden luo, olemme pystyneet toteuttamaan kulttuurielämyksiä kaikille kunnan asukkaille.

Virolahden kulttuuritoimen talousarviossa oli määräraha-varaus 84 500 euroa ja toimintamenot olivat 67 522 euroa. Rajasalin toimintaan oli varattu 20 500 euroa ja menot olivat 15 447 euroa. Lasten kulttuuritoimintaa oli varattu 22 500 euroa. Toimintamenot olivat 21 865 euroa.

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
460 Kulttuuritoimi							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	47 589	39 100	0	39 100	39 370,77	-270,77	100,70
Tuet ja avustukset	3 150	3 200	0	3 200	3 800,00	-600,00	118,80
Muut toimintatuotot	9 597	4 000	0	4 000	3 925,88	74,12	98,10
Toimintatuotot yhteensä	60 336	46 300	0	46 300	47 096,65	-796,65	101,70
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-27 577	-20 800	0	-20 800	-21 664,90	864,90	104,20
Eläkekulut	-4 534	-3 600	0	-3 600	-4 714,25	1 114,25	131,00
Muut henkilösivukulut	-826	-700	0	-700	-655,13	-44,87	93,60
Palvelujen ostot	-154 532	-94 000	0	-94 000	-100 524,17	6 524,17	106,90
Ostot tilikauden aikana	-3 982	-7 400	0	-7 400	-2 157,06	-5 242,94	29,10
Avustukset	-12 254	-9 500	0	-9 500	-8 250,00	-1 250,00	86,80
Muut toimintakulut	-31 189	-32 200	0	-32 200	-30 815,24	-1 384,76	95,70
Toimintakulut yhteensä	-234 894	-168 200	0	-168 200	-168 780,75	580,75	100,30
TOIMINTAKATE	-174 558	-121 900	0	-121 900	-121 684,10	-215,90	99,80

470 Liikuntatoimi

Tulosalueen esimies on vapaa-aikapalvelupäällikkö Sari Rasi.

Liikuntatoimi edistää kaiken ikäisen väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä fyysisen toimintakyvyn ylläpitämistä ja parantamista. Liikuntatoimi tukee lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä. Tärkeänä osana liikuntatoimea ovat liikunnan kansalaistoiminnan tukeminen, liikuntaneuvontapalveluiden tarjoaminen ja eriarvoisuuden vähentäminen liikunnassa tarjoamalla edullista, matalankynnyksen liikuntatoimintaa.

Tavoitteet

Liikuntatoimi edistää eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa liikuntaa.

Mittari

Kuntalaisten fyysinen terveys kohenee ja sitä seurataan erilaisilla mittareilla mm. terveystoimintastrategian toteutumien, liikunnan Tea -viisari ja Move - mittaukset

Kriittiset menestystekijät

Terveystoimintapalveluita järjestetään eri ikäisille kuntalaisille eri kylissä mm. ohjattuna sisä- ja ulkoliikuntana. Pysytään tarjoamaan kampanjoita ja tapahtumia kuntalaisten omatoimisen liikkumisen edistämiseksi erilaisia vapaasti käytettäviä luonnon kuntosaleja, kävely- ja pyöräilyreittejä yms. hyödyntäen. Lapsille tarjotaan vuosittain uimakoulu uimahalleissa ja uimarannoilla sekä toteutetaan eri lajien koululaiskilpailuja ja -turnauksia.

Tärkeä osa liikuntatoimea on liikuntaneuvonta, jota toteutetaan matalan kynnyksen periaatteella. Toiminnan kehittämisen painopisteet kohdistuvat tällä hetkellä palvelupolkujen rakentamiseen muuttuvassa sote -toimintaympäristössä sekä muiden eri yhteistyökumppaneiden kanssa tehtävään yhteistyöhön. Liikunnan ja elintapaohjauksen avulla pyritään lisäämään asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia.

Ohjaustoiminta (yhdistykset)

	määrä		krt	käynnit			
	ryhmät	seurat		2022			
Virolahti	25	8	787	0,62 €	6796	4755	0,66 €
Miehikkälä	10	3	302	0,80 €	2372	1886	0,82 €
Avustussummat	Ladut	Kelkka	Toiminta-/Kohdeav. Koul.		Ohjaus-toim.		
Virolahti	4 977,44		3 311,62		4 192,50		
Miehikkälä	6 247,84	8 500,00	6 159,32	129,00	1 891,00		

Kaikki avustukset yhteensä

	2023	2022
Virolahti	12 481,56	15 087,93
Miehikkälä	22 927,16	26 316,79

Toteutuma

Liikuntatoimen järjestämä ryhmätoiminta eri ikäisille ja eri tasoille liikkujille on palautunut ennen koronaa saavutetulle tasolle. Virolahdella kokoontuvissa liikuntaryhmissä osallistumisia kirjattiin vuoden aikana noin 2250 kpl. Ryhmätoiminnassa liikkui viikoittain kaikkiaan 112 henkilöä.

Liikuntatoimintaa on pyritty toteuttamaan maakunnallisen terveystoimintastrategian tavoitteiden mukaisesti muun muassa seurojen toimintaa ja kuntalaisten omatoimista liikkumista tukemalla sekä edistämällä elintapaneuvonnan palveluja yhteistyössä hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Erityisesti on painotettu liikkumisen mahdollisuuksien saavutettavuutta erilaisten kampanjojen (5), tapahtumien (5) ja lähiliikuntaan kannustavien viestinnällisten (Ladulle.fi, Timle.fi, Kaakonkaksikkoliikku.fi ja somekanava) keinojen kautta. Liikuntaneuvonnassa otettiin käyttöön Walmu - liikuntalähete, joka mahdollistaa asiakkaan suoran ohjautumisen Kymen hyvinvointialueen terveystoimintajärjestelmän kautta kunnan liikuntaneuvontaan.

Liikuntatoimen järjestämä ryhmätoiminta eri ikäisille ja eri tasoille kuntoutujille on ollut laaja-alaista ja saavutettavaa.

Kymenlaakson laajuisen Kunta kuntoon kortin kautta pysytään seuraamaan parhaiten käytännössä kuntalaisten fyysisen hyvinvoinnin tilaa.

Paikallisten yhdistysten avustamisen kautta on tarjottu asukkaille lisää liikunnallisia palveluita.

Palvelupolkujen kehittämistä muiden sosiaali- ja terveyspalveluja tuottavien tahojen kanssa täytyy tulevaisuudessa kehittää edelleen.

Seuratoimijoiden tavoittamiseksi järjestettiin seuraparlamentti tammikuussa, lisäksi yhdistyksiä lähestyttiin seurapostilla kolme kertaa vuoden aikana.

Virolahden liikuntatoimen talousarviossa oli määrärahaavaraus 116 300 euroa. Toimintamenot olivat 83 861 euroa. Liikuntaneuvonnan määrärahaavaraus oli 23 900 euroa. Toimintamenot olivat ja 19 750 euroa.

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
470 Liikuntatoimi							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	90 510	98 000	0	98 000	88 761,74	9 238,26	90,60
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	2 500,00	-2 500,00	0,00
Muut toimintatuotot	12 764	8 000	0	8 000	11 410,13	-3 410,13	142,60
Toimintatuotot yhteensä	103 273	106 000	0	106 000	102 671,87	3 328,13	96,90
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkki	-90 196	-92 300	0	-92 300	-105 061,88	12 761,88	113,80
Henkilöstökorvaukset	2 281	0	0	0	7 610,58	-7 610,58	0,00
Eläkekulut	-14 912	-15 900	0	-15 900	-16 660,24	760,24	104,80
Muut henkilösivukulut	-2 820	-3 100	0	-3 100	-3 179,35	79,35	102,60
Palvelujen ostot	-36 562	-46 900	0	-46 900	-37 242,69	-9 657,31	79,40
Ostot tilikauden aikana	-19 687	-24 700	0	-24 700	-17 223,63	-7 476,37	69,70
Avustukset	-45 305	-43 000	0	-43 000	-35 558,72	-7 441,28	82,70
Muut toimintakulut	-29 528	-14 300	0	-14 300	-30 065,69	15 765,69	210,20
Toimintakulut yhteensä	-236 728	-240 200	0	-240 200	-237 381,62	-2 818,38	98,80
TOIMINTAKATE	-133 454	-134 200	0	-134 200	-134 709,75	509,75	100,40

480 Nuorisotoimi

Tulosalueen esimies on vapaa-aikapalvelupäällikkö Sari Rasi.

Nuorisotoimi edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia yhteiskunnassa. Nuorisotoimi tukee nuorten itsenäistymistä ja yhteisöllisyyttä eri tietojen ja taitojen oppimisen kautta. Nuorille tarjotaan erilaisia harrastusmahdollisuuksia. Nuorisotoimi edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa ja pyrkii parantamaan nuorten kasvu- ja elinoloja.

Tavoitteet

Nuorisotyö tukee nuorten kokonaisvaltaista kasvua, itenäistymistä ja osallisuuden toteutumista yhteiskunnassa.

Mittarit

Jokaiselle nuorelle työ- tai opiskelupaikka sekä yksi hyvä harrastus. Näitä tuloksia seurataan mm. työllisyystilanteen, koulupudokkaiden määrän ja harrastustoiminnan puitteissa.

Kriittiset menestystekijät

Nuorisotilatoiminta pystytään järjestämään omassa kunnassa, työllistymisen edellytyksiä pystytään parantamaan Etelä-Kymenlaakson Ammattiopiston Ekamin kautta oman kunnan alueella ja kunnassa toteutetaan ohjaamotointia, koulunuorisotyötä ja mahdollistetaan nuorisovaltuuston toiminta.

Toteutuma

Nuorten työllistämisen ja koulutuksen eri muotoja on otettu käyttöön laaja-alaisesti toimimalla sopimusperusteisesti yhteistyössä Etelä-Kymenlaakson koulutuskuntayh-

tymän Rannikkopajojen sekä paikallisen Rajapajan kanssa. Lisäksi yhteistyökumppaneita ovat eri koulut, te -palvelut ja yrittäjät.

Nuoria kesätyönhakijoita oli yhteensä 47 ja heistä työllistyi kunnan eri hallintokuntiin 17 nuorta. Lisäksi jaettiin nuorten kesätyöseteleitä 9 kappaletta ja ohjaamotoinnin kautta on autettu mm. opiskeluun liittyvissä asioissa.

Kaakon kaksikon ohjaamotoinnin puitteissa nuoret alle 30 -vuotiaat asiakkaat ovat käyneet asioimassa ohjaamossa 52 kertaa ja lisäksi jalkautuen kohdatut 48 nuorta, puhelinoasioinnin kautta 68 ja 47 on kohdattu eri viestimien kautta.

Nuorten työpajatoiminnan kautta nuorisotoimi huolehtii omalta osaltaan myös nuorten koulupudokkaiden sijoittumisesta koulutukseen tai työelämään erilaisten toimenpiteiden avulla. Vuonna 2023 työllistyi pajalle 18 valmennettavaa nuorta henkilöä, joista 7 oli palkkatuella. Etsivien asiakkaita oli 8 (joista 4 nuorisolain velvoittamien ilmoituksen kautta). Yhteensä 26 nuorta.

Harrastamisen Suomen mallin mukaista toimintaa on toteutettu ennen tai jälkeen koulupäivän. Harrastuskyselyt toteutetaan vuosittain valtakunnallisesti ja lisäksi omia tarkentavia kyselyitä on tehty koulukohtaisesti. Tavoitteena on löytää jokaiselle koululaiselle edes yksi harrastus. Virolahden kouluilla on järjestetty 10 eri harrastusta. Kokoon-tumisia on ollut 265 kertaa ja käyntikertoja on ollut 2 020.

Nuorisotila Pleissi on ollut vuoden aikana avoinna nuorille 99 kertaa ja käyntimäärä on yhteensä ollut 1 301 nuorta.

Virolahden nuoristoimen talousarviossa on määräraha-vaara 348 200 euroa. Toimintamenot olivat 262 540 euroa.

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
480 Nuorisotoimi							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	122 496	152 500	0	152 500	122 698,35	29 801,65	80,50
Maksutuotot	0	0	0	0	400,00	-400,00	0,00
Tuet ja avustukset	25 962	20 000	0	20 000	31 808,49	-11 808,49	159,00
Muut toimintatuotot	24	0	0	0	96,77	-96,77	0,00
Toimintatuotot yhteensä	148 482	172 500	0	172 500	155 003,61	17 496,39	89,90
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-144 933	-156 800	0	-156 800	-152 762,73	-4 037,27	97,40
Henkilöstökorvaukset	2 832	0	0	0	253,72	-253,72	0,00
Eläkekulut	-23 242	-26 900	0	-26 900	-23 434,61	-3 465,39	87,10
Muut henkilösivukulut	-4 580	-4 200	0	-4 200	-4 704,21	504,21	112,00
Palvelujen ostot	-171 202	-285 100	0	-285 100	-227 740,63	-57 359,37	79,90
Ostot tilikauden aikana	-6 465	-21 200	0	-21 200	-7 976,97	-13 223,03	37,60
Avustukset	-16 688	-24 000	0	-24 000	-15 143,10	-8 856,90	63,10
Muut toimintakulut	-32 511	-32 800	0	-32 800	-35 429,07	2 629,07	108,00
Toimintakulut yhteensä	-396 788	-551 000	0	-551 000	-466 937,60	-84 062,40	84,70
TOIMINTAKATE	-248 306	-378 500	0	-378 500	-311 933,99	-66 566,01	82,40

490 Hyvinvointi

Tulosalueen esimies on sivistys- ja hyvinvointijohtaja Auli Hyttinen

Hyvinvointipalveluissa edistetään laajasti alueellisen hyvinvointisuunnitelman eri tavoitteiden mukaisesti kuntalaisten hyvinvointia. Yhteistyö alueen kuntien ja hyvinvointialueen toimintojen välillä on hyvinvoinnin edistämiseksi keskeistä.

Kuntatekniikan rooli kuntalaisten hyvinvointiin liittyvissä teemoissa jäsenyyden maakunnallisen hyvinvointistrategian avulla. Kyse on turvallisesta elinympäristöstä, osallistumismahdollisuuksista ja onnettomuuksien ja vahinkojen ehkäisystä.

Hyvinvoinnin kustannukset muodostuvat digitukitoimintojen järjestelyistä ja kuntaan muuttaneiden ukrainalaisten kotouttamisesta (oma kustannuspaikka) yhteistyössä Haminan VOK:n ja Migrin kanssa.

Tavoitteet

Alueellisen hyvinvointistrategian, kuntakortin, tavoitteiden pohjalta asetetut tavoitteet.

Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman pohjalta asetetut tavoitteet.

Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelman pohjalta asetetut tavoitteet.

Mittarit

Strategioiden eri indikaattorit.

Kriittiset menestystekijät

Alueellisen yhteistyön saumaton jatkuminen hyvinvointiuudistuksen jälkeen.

Riittävä henkilöstöresurssi.

Toteutuma

Kuntien rooli hyvinvoinnin toteuttamisessa on ensisijaisesti ennaltaehkäisevän toiminnan koordinointi ja sen lisäksi eri strategioiden avulla yhteistyö hyvinvointialueen eri palveluiden kanssa. Paikallinen kuntien yhteinen HYTE-ryhmä on kokoontunut neljä kertaa vuoden aikana ja paikallinen HYTE-suunnitelma on hyväksytty keväällä. HYTE-kokouksiin on kutsuttu tarpeen mukaan asiantuntijavieraita. Lisäksi työryhmässä on seurattu eri strategioiden ja suunnitelmien toteutumista ja arviointia alueellisten suunnitelmien toimenpidetaulukoiden avulla.

Lasten- ja nuorten sekä ikäihmisten alueellisten hyvinvointisuunnitelmien toteutuminen on arvioitu vuoden 2023 aikana. Vuoden 2023 aikana kuntien rooli tilapäisen suojelun asukkaiden kotouttamisessa jatkui. Valtakunnallinen kuntamalli oli voimassa koko vuoden ja tapahtumat näkyvät kunnan taloudessa sekä tuloina että menoina (Virolahden v.2023 kotoutumispalvelujen tulot: 97.363 €, menot: 142.672 €, kate 45.309 €). Kuntamallin jatkuminen vuoden loppuun asti selvisi kunnille keväällä, silloin tehtiin esitys lisätalousarviosta loppu vuodelle. Yhteistyössä ELY:n ja EKAMIN kanssa toteutettiin suomen kielen kurssi aikuisille.

Hyvinvointipalveluihin on sisällytetty digituki-palvelut, jotka etenevät valtakunnallisesti DVV:n ohjauksessa. Palveluita on jalkautettu mm. moniammatillisiin kylätapahtumiin keväällä 2023. Saadut kokemukset kannustavat jatkamaan yhdyspintakokouksia kylillä.

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
490 Hyvinvointi							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	95 548	91 500	101 000	192 500	248 046,08	-55 546,08	128,90
Toimintatuotot yhteensä	95 548	91 500	101 000	192 500	248 046,08	-55 546,08	128,90
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-30 097	-36 600	-53 600	-90 200	-102 184,50	11 984,50	113,30
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-3 028	-6 200	-6 000	-12 200	-11 462,97	-737,03	94,00
Muut henkilösivukulut	-630	-1 000	-1 400	-2 400	-2 440,32	40,32	101,70
Palvelujen ostot	-14 413	-5 400	-7 200	-12 600	-24 000,46	11 400,46	190,50
Ostot tilikauden aikana	-15 443	-5 800	-18 800	-24 600	-28 689,13	4 089,13	116,60
Avustukset	-3 500	-5 000	0	-5 000	-6 150,00	1 150,00	123,00
Muut toimintakulut	-45 814	-48 700	-68 000	-116 700	-123 262,14	6 562,14	105,60
Toimintakulut yhteensä	-112 925	-108 700	-155 000	-263 700	-298 189,52	34 489,52	113,10
TOIMINTAKATE	-17 377	-17 200	-54 000	-71 200	-50 143,44	-21 056,56	70,40

40 Sivistystoimi yhteensä

Toimielin. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
40 Sivistys- ja hyvinvointilautakunta							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	2 979 502	3 009 500	101 000	3 110 500	3 075 347,73	35 152,27	98,90
Maksutuotot	113 126	106 900	0	106 900	85 950,20	20 949,80	80,40
Tuet ja avustukset	140 425	23 200	0	23 200	182 170,32	-158 970,32	785,20
Muut toimintatuotot	29 195	14 300	0	14 300	26 166,47	-11 866,47	183,00
Toimintatuotot yhteensä	3 262 247	3 153 900	101 000	3 254 900	3 369 634,72	-114 734,72	103,50
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-5 025 985	-5 100 600	-53 600	-5 154 200	-5 186 182,70	31 982,70	100,60
Henkilöstökorvaukset	55 733	0	0	0	59 995,18	-59 995,18	0,00
Eläkekulut	-842 440	-871 400	-6 000	-877 400	-868 197,43	-9 202,57	99,00
Muut henkilösivukulut	-158 876	-169 800	-1 400	-171 200	-169 018,51	-2 181,49	98,70
Palvelujen ostot	-2 315 184	-2 460 300	-20 800	-2 481 100	-2 391 481,43	-89 618,57	96,40
Ostot tilikauden aikana	-323 588	-348 700	-18 800	-367 500	-334 371,22	-33 128,78	91,00
Avustukset	-199 206	-226 500	0	-226 500	-172 458,85	-54 041,15	76,10
Muut toimintakulut	-913 006	-939 200	-68 000	-1 007 200	-1 023 692,79	16 492,79	101,60
Toimintakulut yhteensä	-9 722 552	-10 116 500	-168 600	-10 285 100	-10 085 407,75	-199 692,25	98,10
TOIMINTAKATE	-6 460 306	-6 962 600	-67 600	-7 030 200	-6 715 773,03	-314 426,97	95,50

2.3 KUNTATEKNIikka

Toimialajohtaja on vt. tekninen johtaja Sami Nivuslammi

50 Tekninen lautakunta

Tekninen toimi vastaa kunnan maankäytön suunnittelusta, tonttimarkkinoinnista ja tuottaa kunnan eri toimintojen kiinteistöpalvelut sekä kuntalaisille lakisääteiset kunnallistekniikan, ympäristöterveydenhuollon, eläinlääkintähuollon ja pelastustoimen palvelut.

Teknisen lautakunnan tulosalueet ja niiden esimiehet:

500	Hallinto- ja talouspalvelut vt. tekninen johtaja Sami Nivuslammi
510	Maankäyttö vt. tekninen johtaja Sami Nivuslammi
520	Tilapalvelu Tilapalvelupäällikkö Veikko Tylli
530	Yhdyskuntatekniikka Kunnaninsinööri Sami Nivuslammi
535	Jätehuolto Kunnaninsinööri Sami Nivuslammi
540	Liikelaitokset Kunnaninsinööri Sami Nivuslammi
560	Yksityistietoimi vt. tekninen johtaja Sami Nivuslammi
570	Ympäristötoimi vt. tekninen johtaja Sami Nivuslammi
590	Lupajaosto Rakennustarkastaja Jari Metso

Luottamuselimen kokoonpano	1.1.-31.12.2023	Osallistuminen kokouksiin 2023 (11)
puheenjohtaja	Pakkanen Raimo (Mi) pj/vpj	6/5
varapuheenjohtaja	Lappi Jukka (Vi) vpj/pj	5/6
jäsenet	Hollanti Heli Kirkkopelto Wilma Korpela Marko Mäkelä Piia Tolvanen Janne Varjakoski Heli Vartiala Juhani Ylä-Kotola Juho	9 11 7 9 10 8 8 10
henkilökohtaiset varajäsenet	Tylli Markus Altynbaev Ilya Yläkäs Minna Harju Katja Myllymäki Tenho Suomalainen Tuula Meriläinen Ahti Kallio Kirsi-Marja Harju Jari Valjus Tuomo	- - 2 - 1 - - - - 1
muut kokouksiin osallistuneet	Kuokka Vappu, khall.pj. Vi Alastalo Tarja, khall.pj. Mi Kokkola Tomi, khall.ed. Vi Hallikainen Jukka, khall.ed. Mi Vuorela Juha khall.ed. vara Heino Sari khall.ed. vara Kiviharju Panu, nuorisovalt.ed Iivanainen Susanna nuorisovalt.ed Ylönen Arto, kunnanjohtaja, Mi Pulli Veli-Matti, kunnanjohtaja, Vi Ukkonen Anne, kunnanjohtaja, Mi Koskela Otto, kunnanjohtaja, Vi Uski Markku, esittelijä/sihteeri Uski Markku, vt. kunnanjohtaja, Mi Nivuslammi Sami, esittelijä/sihteeri Tylli Veikko, esittelijä/sihteeri	6 11 4 7 5 3 5 6 - - 1 - 4 1 5 2

500 Keskitetyt hallinto- ja talouspalvelut

Teknisen hallinto- ja talouspalveluista vastaa tekninen johtaja

Miehikkälän kuntatekniikka tuottaa Kaakon Kaksikon toimitiloihin liittyvät tila- ja siivouspalvelut sekä kuntalaisille lakisääteiset maankäytön, kunnallistekniikan, rakennusvalvonnan, ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollonpalvelut sekä yksityisteiden avustusten jakamisen ja niiden käytön valvonnan.

Tekninen johtaja vastaa kuntatekniikan toimialueesta.

Kaakon kaksikko -yhteistyö on päätetty lopettaa kuntatekniikan osalta 31.7.2024.

Hallinnon kustannukset on jaettu Miehkälän ja Virolahden kesken asukasmäärän mukaisessa suhteessa 37,5/62,5.

Hallinto

Toiminnallinen tavoite

Hallinnon tulosityksiköstä vastaa tekninen johtaja Sami Nivuslammi.

Maa- ja ympäristöministeriön tilanne vaikuttaa merkittävästi koko valtakunnan tasolla rakentamiseen. Hintojen nousu oli voimakasta ja epävarmuus näkyy edelleen varovaisuutena rakentamisen suhteen.

Taloudelliset tavoitteet

Hallinnon menot jäivät merkittävästi alle talousarvion. Tämä alitus johtuu suurelta osin siitä, että teknisen johtajan virkaa ei laitettu hakuun vaan täytettiin sisäisin järjestyin.

Sisäinen valvonta

Laskutuksen sisäinen valvonta toteutetaan tarkastamalla ja hyväksymällä laskutuslistat. Laskutettavat tarkastetaan satunnaisesti.

Tilajavastuulain mukaista valvontaa varten on laadittu erillinen lomake, joka vaaditaan työn suorittajalta. Aliura-koitsijat hyväksytään työmaakokouksessa, kun tilajavastuuselitykset on esitetty ja ne ovat hyväksyttävät.

Riskiarvio tehdään osavuotiskatsauksen ja tilinpäätöksen yhteydessä. Myös rakennushankkeiden käynnistyessä arvioidaan riskit varsinkin urakamuotoa valittaessa.

Palkkojen oikeellisuus tarkistetaan talousarvion laadinnan yhteydessä. Omaisuuden turvariski arvioidaan vakuutuspalaverissa.

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
500 Keskitetyt hall. ja talouspalvelut							
TOIMINTAKULUT							
Palvelujen ostot	-275 501	-324 900	0	-324 900	-259 530,09	-65 369,91	79,90
Ostot tilikauden aikana	0	0	0	0	-60,80	60,80	0,00
Toimintakulut yhteensä	-275 501	-324 900	0	-324 900	-259 590,89	-65 309,11	79,90
TOIMINTAKATE	-275 501	-324 900	0	-324 900	-259 578,79	-65 321,21	79,90

Hallinnon menot jäivät merkittävästi alle talousarvion. Tämä alitus johtuu suurelta osin siitä, että teknisen johtajan virkaa ei laitettu hakuun vaan täytettiin sisäisin järjestyin.

510 Maankäyttö

Maankäytöstä vastaa tekninen johtaja

Toiminnalliset tavoitteet

Violahden kuntastrategiasta johdettu visio: Houkuttelevat ja viihtyisät asuin-, loma- ja työpaikka-alueet

Strategiset tavoitteet

Tontit sähköisessä muodossa. Omakoti- ja teollisuusitontit ovat sähköisessä muodossa seutukartassa

Mittarit

- Myydyt tontit; tonttimyynti ei toteutunut
- Violahden merenranta-alueiden osayleiskaavan ajantasaistus 6/2022 valmis. Kaavan muutos käynnissä, valmis vuonna 2024. Kaava viivästyy maakuntamuseon vaadittua kaikilta rakentamattomilta rakennuspaikoilta arkeologisen arvioinnin. Syksyllä 2022 kelit eivät mahdollistaneet kaikkia maastokäyntejä mm. saarissa, ja osa tutkimuksista siirtyi kevääseen 2023.

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
510 Maankäyttö							
TOIMINTATUOTOT							
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	390,34	-390,34	0,00
Toimintatuotot yhteensä	0	0	0	0	390,34	-390,34	0,00
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	0	0	0	0	-1 200,00	1 200,00	0,00
Eläkekulut	0	0	0	0	-190,20	190,20	0,00
Palvelujen ostot	-19 568	-57 300	0	-57 300	-24 792,10	-32 507,90	43,30
Ostot tilikauden aikana	-26	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Toimintakulut yhteensä	-19 593	-57 300	0	-57 300	-26 182,30	-31 117,70	45,70
TOIMINTAKATE	-19 593	-57 300	0	-57 300	-25 791,96	-31 508,04	45,00

520 Tilapalvelu

Tulosyksiköstä vastaa tilapalvelupäällikkö.

Toiminnallinen tavoite

Visio: Terveelliset, turvalliset, viihtyisät ja tehokkaat tilat.
Kriittiset menestystekijät:

Kiinteistönhoidosta vastaa kiinteistörakennusmestari Kari Rasa.

Puhtauspalvelusta vastaa siivoustyönjohtaja Minna Likander.

Kriittiset menestystekijät

1. Tilankäytön minimointi ja luopuminen tarpeettomista kiinteistöistä.
2. Käyttökustannusten kattaminen.
3. Ennaltaehkäisevä rakenteiden ja teknisten järjestelmien tarkkailu ja huolto.
4. Energiankulutuksen pienentäminen kannattavilla investoinneilla ja korjauksilla.
5. Tapaturma- ja vahinkoriskien tiedostaminen ja kontrollointi.

Tilapalvelut

Virojen uudessa päiväkodissa suoritettiin 1-vuotistakuutarkastus. Taloudellisesta tilanteesta johtuen kiinteistöjen tarpeellisia investointeja siirrettiin myöhemmäksi.

Virojen koulun purunpoistojärjestelmä uudistettiin investointiohjelman mukaisesti. Purunpoistojärjestelmän urakoi Ourex Oy.

Jokitormän ja Mäntyrinteen asuntojen kunnostamista jatkettiin kiinteistöjen kunnossapidon ohella.

Toiminnalliset tavoitteet

1) Terveet tilat

- a. Sisäilmaongelmien syntyminen estäminen kiinteistöjen kunnossapitoon panostamalla; ei tiedossa sisäilmaongelmia.
- b. Uusien tilahankkeiden materiaalivalinnat ja työtavat kestäviksi ja terveiksi
- c. Ajantasainen ja tarkka puhtauspalvelu

2) Viihtyisyyden parantaminen

- a. Pihojen kunnostaminen.
- b. Materiaalivalintoihin panostaminen.

3) Huoltokirjan käyttöönoton kehittäminen; käyttöönotto kolmella suurimmalla kiinteistöllä

- a. Resursoinnin järjeistäminen.
- b. Ongelmanratkaisusta ennakoivaan toimintatapaan.

4) Tapaturmaton kiinteistöhoito

- a. Kiinteistöillä ei tapahdu tapaturmia.
- b. Työturvallisuusriskien tunnistaminen.
- c. Turvallisten työtapojen kartoittaminen.

Toiminnallisista tavoitteista viihtyisyyden parantamiseen ei ollut taloudellisia resursseja. Sisäilmaongelmia ei havaittu. Huoltokirjaa ei pystytty ottamaan tehokkaasti käyttöön. Keskityttiin perustoimintojen mahdollistamiseen. Tyhjiä, kiinteistöjä on useita odottamassa purkamista tai myymistä purkukuntoisena. Rajapoliittinen tilanne vaikutti suoraan vuokratulokehitykseen.

Työntekijöille järjestettiin Allasvesityökortti- koulutusta (Villinranta) sekä Paloilmoitin ja Sprinkleri- järjestelmien käyttökoulutus.

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
520 Tilapalvelu							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	325 889	170 000	0	170 000	280 539,06	-110 539,06	165,00
Muut toimintatuotot	3 166 956	3 204 200	0	3 204 200	3 658 049,26	-453 849,26	114,20
Toimintatuotot yhteensä	3 492 845	3 374 200	0	3 374 200	3 938 588,32	-564 388,32	116,70
TOIMINTAKULUT							
Palvelujen ostot	-1 381 836	-1 059 100	0	-1 059 100	-1 522 478,94	463 378,94	143,80
Ostot tilikauden aikana	-1 264 855	-882 800	0	-882 800	-1 058 988,77	176 188,77	120,00
Muut toimintakulut	-1 557 414	-1 524 600	-126 800	-1 651 400	-1 679 629,10	28 229,10	101,70
Toimintakulut yhteensä	-4 223 490	-3 466 500	-126 800	-3 593 300	-4 261 096,81	667 796,81	118,60
TOIMINTAKATE	-730 645	-92 300	-126 800	-219 100	-322 508,49	103 408,49	147,20

Toimitilat

Toimitilat tulosityksikkö sisältää Miehikkälän ja Virolahden kuntien kiinteistönhoidon, puhtauspalvelun ja ravintopalvelun.

Taloudessa menot ylittyivät huomattavasti. Ylityksen aiheutti vuodelle 2023 siirtynyt kaasulasku, joka aiheutui öljylämmitysmuutoksen siirtymisestä koulun lämpökeskuksen osalta (tammikuu 2023, asentajapula).

Aurauskustannusten nousu (esim. lumenajo) 25 % yli budjetoidun, oli merkittävä lopputulokseen vaikuttava tekijä (sääolosuhteet).

Koulun lämpökeskuksen vaakaputkien uusiminen ja öljypolttimien tehokapasiteetin lisääminen (tehovaje) aiheutti lisäkuluja. Kohonneet polttoaineiden hinnat ja sääolosuhteet (pakkaset) lisäsivät arvioitua enemmän polttoainekuluja.

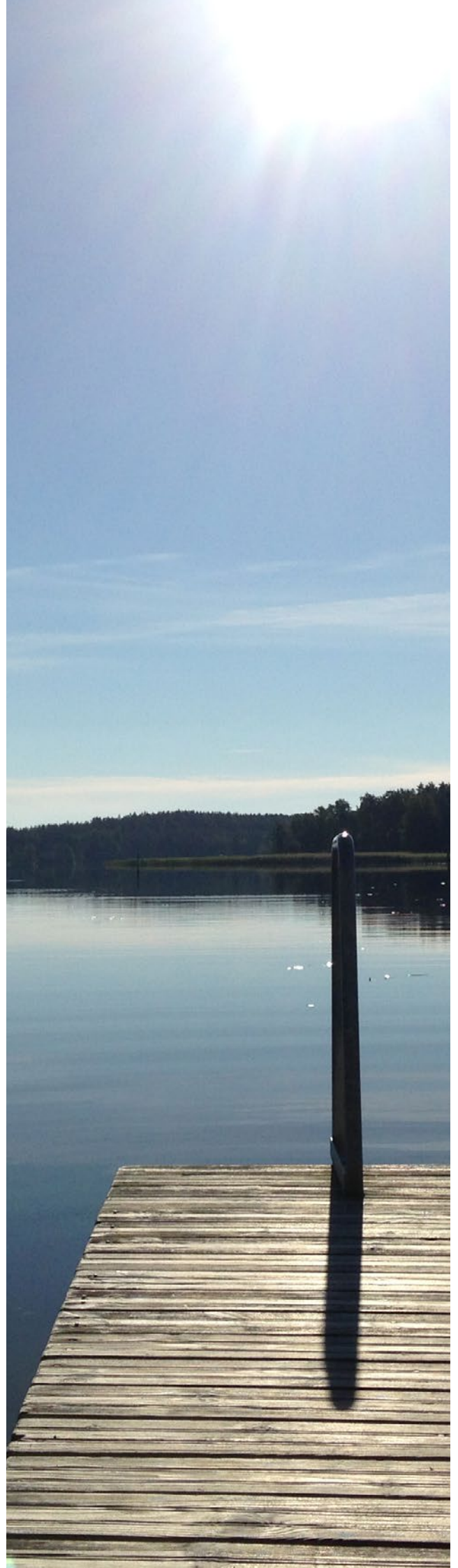
Asuntojen vuokrausaste laski, (2022: 86 %, 2023: 83 %), johtuen ZSAR- ostoskeskuksen loppumisesta, ja näin ollen vuokratulot pienenevät. Kohonneiden kustannusten vuoksi vuokra-asuntojen vuokria korotettiin vuoden 2023 aikana.

Koulukeskuksen lämmityskustannukset on vyörytetty sisäisenä lämmityskustannuksena alakoulun, päiväkodin ja yläasteen/lukion kiinteistöille.

Arvioitua enemmän kohonneet ICT-kulut lisäsivät menoja. Hyvinvointialueelle ja Kymijoen ravintopalveluille vuokratujen kiinteistöjen osalta ei muutoksia (indeksikorotukset).

Sähkön hintakehitys oli ennakoitavissa (kiinnitykset).

Yleisesti ottaen: Nykyisen maailmanpoliittisen tilanteen muuttuminen ja sen myötä vaikutukset talousarvion toteutumiseen, oli erittäin vaikea ennakoida.

530 Yhdyskuntatekniikka

Yhdyskuntatekniikasta vastaa kunnaninsinööri Sami Nivuslammi

Toiminnallinen tavoite

Virolahden kuntastrategiasta johdettu visio: Viihtyisä ja turvallisen ympäristö asuin ja työpaikka-alueilla

Strategiset tavoitteet

- Turvallinen taajama
- Viihtyisä ja virikkeellinen ympäristö
- Harrastuspaikat käyttökunnossa
- Metsien kasvu sitoo hiiltä

Mittarit

- Ei loukkaantuneita taajamien liikenneympäristössä
- Liikuntapaikkojen käyttöaika
- Kasvun sitoma hiilimäärä
- Kuntalaispalaute

Katuverkolla ei sattunut tiedossa olevia onnettomuuksia.

Talvet suosivat luistelualueiden ylläpitoa, alkuvuodesta talvi oli normaalimittainen, mutta loppuvuodesta luistelualueet saatiin käyttöön viimeaikaista normaalia aikaisemmin. Kesäaikaisten liikunta-alueiden käyttö oli normaalia.

Virojoen kevyenliikenteen sillan molemmat päät saivat asfalttipinnoitteen. Hauktien loppupään peruskorjaus valmistui loppuvuodesta.

Toteutuma

Tulos toteutui talousarviota paremmin. Toteutunut positiivinen tulos johtuu ainakin osittain siitä, että henkilöstöressurssipulasta johtuen asioita jäi tekemättä.

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
530 Yhdyskuntatekniikka							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	23 203	15 300	0	15 300	200 263,73	-184 963,73	1 308,90
Muut toimintatuotot	203 577	295 000	0	295 000	213 444,11	81 555,89	72,40
Toimintatuotot yhteensä	226 780	310 300	0	310 300	413 707,84	-103 407,84	133,30
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	0	-38 200	0	-38 200	0,00	-38 200,00	0,00
Eläkekulut	0	-6 500	0	-6 500	0,00	-6 500,00	0,00
Muut henkilösivukulut	0	-1 300	0	-1 300	0,00	-1 300,00	0,00
Palvelujen ostot	-333 091	-371 300	0	-371 300	-361 493,13	-9 806,87	97,40
Ostot tilikauden aikana	-61 261	-98 400	0	-98 400	-64 921,03	-33 478,97	66,00
Avustukset	-14 377	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Muut toimintakulut	-278 604	-15 100	0	-15 100	-11 495,72	-3 604,28	76,10
Toimintakulut yhteensä	-687 333	-530 800	0	-530 800	-437 909,88	-92 890,12	82,50
TOIMINTAKATE	-460 553	-220 500	0	-220 500	-24 202,04	-196 297,96	11,00

535 Jätehuolto

Jätehuollosta vastasi vt. tekninen johtaja Sami Nivuslammi
Jätehuollon palvelutehtävät siirtyivät 1.1.2019 Kymenlaakson Jäte Oy:lle.

Jätehuollossa on vanhojen kaatopaikkojen tarkkailukustannukset ja kylillä olevien jätepiesteiden aurauskulut.

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
535 Jätehuolto							
TOIMINTAKULUT							
Palvelujen ostot	-3 642	-3 400	0	-3 400	-4 224,27	824,27	124,20
Muut toimintakulut	-125	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Toimintakulut yhteensä	-3 766	-3 400	0	-3 400	-4 224,27	824,27	124,20
TOIMINTAKATE	-3 642	-3 400	0	-3 400	-4 224,27	824,27	124,20

540 Liikelaitokset

Liikelaitoksista on eriytetty vesi- ja viemärlaitos omaksi taseyhtiöksi, ja sille tehdään oma tilinpäätös vesihuoltolain muutoksen mukaisesti.

Liikelaitoksissa on mukana Kalasatama ja Länsikeskus Klamilan sataman ykköslaiturin ankkurointi petti, kiinnitysketjut ja sakkelit olivat ruostuneet ja pettäneet. Vuodelle 2025 on investointiohjelmassa varattu rahaa laitureihin.

Toteutuma

Tulos toteutui talousarviota paremmin. Toteutunut positiivinen tulos johtuu ainakin osittain siitä, että henkilöstöressurssipulasta johtuen asioita jäi tekemättä.

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
540 Liikelaitokset							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	630 174	590 200	0	590 200	617 233,58	-27 033,58	104,60
Muut toimintatuotot	106 803	21 100	0	21 100	115 526,03	-94 426,03	547,50
Toimintatuotot yhteensä	736 978	611 300	0	611 300	732 759,61	-121 459,61	119,90
TOIMINTAKULUT							
Palvelujen ostot	-180 359	-189 100	0	-189 100	-223 918,84	34 818,84	118,40
Ostot tilikauden aikana	-404 077	-230 100	0	-230 100	-311 396,14	81 296,14	135,30
Muut toimintakulut	-78 630	-1 400	0	-1 400	-31 670,03	30 270,03	2 262,10
Toimintakulut yhteensä	-663 066	-420 600	0	-420 600	-566 985,01	146 385,01	134,80
TOIMINTAKATE	73 912	190 700	0	190 700	165 774,60	24 925,40	86,90

560 Yksityistiet

Yksityistieasioista vastaa vt. tekninen johtaja Sami Nivuslammi.

Virolahden kuntastrategiasta johdettu visio: Haja-asutuksen tieverkon kunnossapitäminen tukee haja-asutusalueen asutusta.

Strategiset tavoitteet

Haja-asutusalueen tieverkko kunnossa

Strategiset mittarit

Avustusmäärärahat nykytasolla

Toteutuma

Menot hieman yli talousarvion. Ylitys johtui vuodelta 2022 siirtyneestä perusparannusavustuksesta.

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
560 Yksityistietoimi							
TOIMINTAKULUT							
Palvelujen ostot	-648	-600	0	-600	-644,50	44,50	107,40
Avustukset	-77 279	-84 000	-2 200	-86 200	-90 123,89	3 923,89	104,60
Toimintakulut yhteensä	-77 927	-84 600	-2 200	-86 800	-90 768,39	3 968,39	104,60
TOIMINTAKATE	-77 927	-84 600	-2 200	-86 800	-90 768,39	3 968,39	104,60

570 Ympäristötoimi

Terveysvalvonta ja ympäristönsuojelu toteutetaan yhteistyössä Haminan kaupungin ja Miehikkälän kunnan kanssa olevan yhteislautakunnan toimesta.

Toteutuma

Ympäristötoimen talous toteutui suunnitellusti.

Tulosalue. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
570 Ympäristötoimi							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	0	8 000	0	8 000	0,00	8 000,00	0,00
Toimintatuotot yhteensä	0	8 000	0	8 000	0,00	8 000,00	0,00
TOIMINTAKULUT							
Palvelujen ostot	-152 649	-147 000	0	-147 000	-140 432,00	-6 568,00	95,50
Muut toimintakulut	-26 194	-21 000	0	-21 000	-27 355,00	6 355,00	130,30
Toimintakulut yhteensä	-178 843	-168 000	0	-168 000	-167 787,00	-213,00	99,90
TOIMINTAKATE	-178 843	-160 000	0	-160 000	-167 787,00	7 787,00	104,90

580 Pelastustoimi

Pelastuslaitos toimii Kotkan kaupungin alaisuudessa liikelaitoksena.

Operatiivinen pelastustoimi tapahtuu neljän paikallisen VPK:n toimesta. Näistä Virojoen VPK on I-valmiusasteen palokunta ja muut II-valmiusasteen palokuntia. I-valmiusasteen palokunnan lähtövalmius on 5 minuuttia hälytyksestä.

Pelastustoimi siirtyi 1.1.2023 alkaen osaksi Kymenlaakson hyvinvointialuetta.

Toteutuma

Talousarvio ylittyi 75.000 €. Kotkan kaupungin taseessa oleva Kymenlaakson pelastuslaitoksen ylijäämä palautetaan kunnille pelastuslaitoksen purkautuessa. Hyvinvointialueen järjestelyjen takia jouduttiin palautuva osuus laskuttamaan vuoden 2022 puolella ja palautukset tapahtuvat 2023 puolella.

Tulosalue ulk. sis	TP 2021	TA2022	Ta-muutos	Uusi TA 2022	Toteuma	Poikkeama	Tot%
580 Palo- ja pelastustoimi							
TOIMINTAKULUT							
Palvelujen ostot	-373 474	-376 000	0	-376 000	-451 009,07	75 009,07	119,90
Toimintakulut yhteensä	-373 474	-376 000	0	-376 000	-451 009,07	75 009,07	119,90
TOIMINTAKATE	-373 474	-376 000	0	-376 000	-451 009,07	75 009,07	119,90

590 Lupajaosto, tulosalue

Miehikkälän rakennusvalvonta tuottaa palvelut Miehkälän ja Virolahden kunnille vastuukuntamallin mukaisesti.

Rakennusvalvonnan lakisäätötehtävä on valvoa maankäyttö- ja rakennuslain ja -asetuksen sekä rakennusjärjestyksen ja kaavamääräysten noudattamista rakentamisessa.

Tilivelvollinen viranhaltija tulosalueella on rakennustarkastaja.

Toiminnalliset tavoitteet

- Hyvien asiakaslähtöisten palvelujen ylläpitäminen sekä kehittäminen; jatkuva toimintaa.
- Hyvän ja laadukkaan ympäristön aikaansaaminen sekä valvonta; jatkuva toimintaa, lisäksi lupajaoksen kiinteistökatselemus kierros tehty.
- Osoiterekisterin päivittäminen ja ylläpito; jatkuva toimintaa.
- Alueellisten rakennusvalvontaviranomaisten yhteistyöhön osallistuminen; jatkuva toimintaa.
- Henkilöstön kouluttaminen; jatkuva toimintaa

Virolahdella oli vuonna 2023 yksi työntekijä skannaamassa vanhoja paperilupia sähköiseen muotoon. Määräaikainen palvelussuhde päättyi marraskuussa. Henkilöstöä on osallistunut mm. seuraaviin koulutuksiin: rakennusvalvontakurssi, arkistointikoulutus, hallintopakkeinojen käyttö rakennusvalvonnassa ja rakennuslain muutoksen valmistautuminen. Henkilöstö on osallistunut kahteen Etelä-Kyminlaakson rakennusvalvontojen kokoontumispäivään ja yhteen Kymenlaakson pelastuslaitoksen järjestämään tapahtumaan. Rakennusvalvonta on kiertänyt ympäristösuojelutoimen kanssa ja hoitanut yhteistyössä rakennetun ympäristön valvontaa.

Toteutuma

Lupajaosto toteutui alle talousarvion. Lupamäärät jäivät vähäisiksi ja lupamaksutuotto jäi arvioitua pienemmäksi. Menot jäivät myös arvioitua pienemmiksi ohjelmistomenojen jäätyä alle talousarvion.

Viranhaltijapäätökset	2021			2022			2023		
	Mi	Vi	yht.	Mi	Vi	yht.	Mi	Vi	yht.
Rakennusluvut	16	44	60	13	30	43	14	33	47
Toimenpideluvat	3	12	15	13	33	46	11	23	34
Toimenpideilmoitukset	4	9	13	2	6	8	6	9	15
Vakuudet (rak.luvat)	0	2	2	0	0	0	0	0	0
Purkuluvat/-ilmoitukset	2	10	12	2	3	5	3	5	8
Puunkaatomat as.kaava-alueella	8	15	23	0 ¹	0 ²	0	0	0	0
Maisematyöluvut	3	4	7	2	2	4	2	0	2
Yhteensä	36	96	132	32	74	106	36	70	106

Rakentamisen luvat / suunnittelutarve	2021			2022			2023		
	Mi	Vi	yht.	Mi	Vi	yht.	Mi	Vi	yht.
Rakennus- ja toimenpideluvat									
- uudet omakotitalot	2	2	4	0	1	1	0	1	1
- uudet rivitalot	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- uudet vapaa-ajanasunnot	4	7	11	2	2	4	1	7	8
- muut uudet rakennukset	13	34	47	9	16	25	12	22	34
- laajennukset	0	11	11	3	6	9	3	7	10
- muutos/uud.rak. verr. muutos	0	0	0	4	18	22	4	10	14
- muut	5	19	24	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	24	73	97	18	43	61	20	47	67

¹⁾ Rakennusjärjestys ennen 1.2.2022

²⁾ Rakennusjärjestys ennen 27.6.2022

59 Lupajaosto, toimielin

Toimielimestä vastaava viranhaltija on rakennustarkastaja Jari Metso.

Rakennuslautakunta toimii rakennusvalvontaviranomaisena.

Tehtävä

Rakennusvalvonta valvoo maankäytön- ja rakennuslain ja -asetuksen sekä rakennusjärjestyksen ja kaavamääräysten noudattamista rakentamisessa.

Kokoonpano ja osallistuminen kokouksiin

Lupajaosto kokoontui yhteensä 8 kertaa ja käsitteli 31 asiaa.

Luottamuselimen kokoonpano	1.1.2023 - 31.12.2023	Osallistuminen kokouksiin 2023 (8)
puheenjohtaja	Kirkkopelto Wilma (Mi) pj/vpj	5/2
varapuheenjohtaja	Lappi Jukka vpj/pj	5/3
jäsenet	Henelius Jani, jäsen Korpela Marko, jäsen	8 7
henkilökohtaiset varajäsenet	Varjakoski Heli, varaj. Lappi Harju Katja, varaj. Mi Kytö Sami, varaj. Henelius Myllymäki Tenho, varaj. Korpela	- 1 - -
muut kokouksiin osallistuneet	Metso Jari, esittelijä/ pk-pitäjä Rasa Kari, esittelijä/ pk-pitäjä Alastalo Tarja, khall.pj Mi Kuokka Vappu, khall.ed Vi Suoknuuti Kari, khall. ed Mi Kivelä Anja, khall. ed Vi Aho Johanna, nuorisovaltuutettu, Mi Ylönen Arto, kunnanjohtaja. Mi Ukkonen Anne, kunnanj. MI Koskela Otto, kunnanj. Vi Uski Markku, tekninen johtaja	7 1 8 - 7 8 2 - 1 - -

Toimielin. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
59 Lupajaosto							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	26 524	18 100	0	18 100	0,00	18 100,00	0,00
Toimintatuotot yhteensä	26 524	18 100	0	18 100	0,00	18 100,00	0,00
TOIMINTAKULUT							
Palvelujen ostot	-111 263	-116 900	0	-116 900	-85 997,80	-30 902,20	73,60
Toimintakulut yhteensä	-111 263	-116 900	0	-116 900	-85 997,80	-30 902,20	73,60
TOIMINTAKATE	-84 739	-98 800	0	-98 800	-85 997,80	-12 802,20	87,00

Talousarvion toteutuminen toimituksessa 50 Kuntatekniikan lautakunta

Toteutuma

Kuntatekniikan myyntituotot toteutuivat noin 315 000 euroa ja muut toimintatuotot noin 467 000 euroa talousarviota paremmin. Toimintakulut vastaavasti toteutuivat noin 629 000 alkuperäistä talousarviota suurempina. Vuonna 2023 toimintakate jäi kokonaisuudessaan noin 17,3 % alkuperäistä talousarviota paremmalle tasolle.

Investointien toteutuminen

Kertomusvuonna olivat seuraavat investoinnit:

- Yläaste/lukion purunpoisto
  - talousarvio 55.000,00
  - toteuma 54.118,52
- Kaavateiden päällystys
  - talousarvio 120.000,00
  - toteuma 119.941,74
- Haukitten vesij. uusiminen
  - talousarvio 80.000,00
  - toteuma 77.624,66
- Konehankinnat
  - talousarvio 40.000,00
  - toteuma 21.620,24

Toimielin. ulk. sis.	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA 2023	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
50 Kuntatekniikka							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	979 266	783 500	0	783 500	1 098 048,47	-314 548,47	140,10
Muut toimintatuotot	3 477 461	3 520 300	0	3 520 300	3 987 409,74	-467 109,74	113,30
Toimintatuotot yhteensä	4 456 728	4 303 800	0	4 303 800	5 085 458,21	-781 658,21	118,20
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-15 838	-38 200	0	-38 200	-1 200,00	-37 000,00	3,10
Eläkekulut	-2 981	-6 500	0	-6 500	-190,20	-6 309,80	2,90
Muut henkilösivukulut	-565	-1 300	0	-1 300	0,00	-1 300,00	0,00
Palvelujen ostot	-2 798 303	-2 152 700	0	-2 152 700	-2 537 513,87	384 813,87	117,90
Ostot tilikauden aikana	-1 730 219	-1 211 300	0	-1 211 300	-1 435 366,74	224 066,74	118,50
Avustukset	-91 656	-84 000	-2 200	-86 200	-90 123,89	3 923,89	104,60
Muut toimintakulut	-1 940 967	-1 562 100	-126 800	-1 688 900	-1 750 149,85	61 249,85	103,60
Toimintakulut yhteensä	-6 580 529	-5 056 100	-129 000	-5 185 100	-5 814 544,55	629 444,55	112,10
TOIMINTAKATE	-2 123 801	-752 300	-129 000	-881 300	-729 086,34	-152 213,66	82,70

2.4 KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN YHTEENSÄ

Käyttötaloudenosa	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA	Toteuma	Poikkeama	Tot %
Toteutuminen							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	4 542 892	4 371 700	101 000	4 472 700	4 737 011,44	-264 311,44	105,90
Maksutuotot	113 126	106 900	0	106 900	85 950,20	20 949,80	80,40
Tuet ja avustukset	248 906	138 900	0	138 900	305 318,56	-166 418,56	219,80
Muut toimintatuotot	3 524 412	3 548 600	0	3 548 600	4 034 265,87	-485 665,87	113,70
Toimintatuotot yhteensä	8 429 336	8 166 100	101 000	8 267 100	9 162 546,07	-895 446,07	110,80
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-5 667 332	-5 857 600	-97 600	-5 955 200	-5 902 879,70	-52 320,30	99,10
Henkilöstökorvaukset	58 222	0	0	0	70 448,82	-70 448,82	0,00
Eläkekulut	-1 304 282	-1 175 400	-6 000	-1 181 400	-1 177 717,87	-3 682,13	99,70
Muut henkilösivukulut	-176 370	-193 000	-1 400	-194 400	-190 847,80	-3 552,20	98,20
Palvelujen ostot	-20 086 164	-5 628 600	-65 800	-5 694 400	-5 956 451,84	262 051,84	104,60
Ostot tilikauden aikana	-2 098 683	-1 611 500	-18 800	-1 630 300	-1 822 953,06	192 653,06	111,80
Avustukset	-318 861	-652 500	-2 200	-654 700	-532 864,57	-121 835,43	81,40
Muut toimintakulut	-2 992 304	-2 651 000	-201 300	-2 852 300	-2 915 894,51	63 594,51	102,20
Toimintakulut yhteensä	-32 585 775	-17 769 600	-393 100	-18 162 700	-18 429 160,53	266 460,53	101,50
TOIMINTAKATE	-24 156 440	-9 603 500	-292 100	-9 895 600	-9 266 614,46	-628 985,54	93,60

2.5 TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN

TULOSLASKELMA	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA	Toteuma	Poikkeama	Tot %
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	4 542 892	4 371 700	101 000	4 472 700	4 737 011,44	-264 311,44	105,90
Maksutuotot	113 126	106 900	0	106 900	85 950,20	20 949,80	80,40
Tuet ja avustukset	248 906	138 900	0	138 900	305 318,56	-166 418,56	219,80
Muut toimintatuotot	3 524 412	3 548 600	0	3 548 600	4 034 265,87	-485 665,87	113,70
Toimintatuotot yhteensä	8 429 336	8 166 100	101 000	8 267 100	9 162 546,07	-895 446,07	110,80
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-5 667 332	-5 857 600	-97 600	-5 955 200	-5 902 879,70	-52 320,30	99,10
Henkilöstökorvaukset	58 222	0	0	0	70 448,82	-70 448,82	0,00
Eläkekulut	-1 304 282	-1 175 400	-6 000	-1 181 400	-1 177 717,87	-3 682,13	99,70
Muut henkilösivukulut	-176 370	-193 000	-1 400	-194 400	-190 847,80	-3 552,20	98,20
Palvelujen ostot	-20 086 164	-5 628 600	-65 800	-5 694 400	-5 956 451,84	262 051,84	104,60
Ostot tilikauden aikana	-2 098 683	-1 611 500	-18 800	-1 630 300	-1 822 953,06	192 653,06	111,80
Avustukset	-318 861	-652 500	-2 200	-654 700	-532 864,57	-121 835,43	81,40
Muut toimintakulut	-2 992 304	-2 651 000	-201 300	-2 852 300	-2 915 894,51	63 594,51	102,20
Toimintakulut yhteensä	-32 585 775	-17 769 600	-393 100	-18 162 700	-18 429 160,53	266 460,53	101,50
TOIMINTAKATE	-24 156 440	-9 603 500	-292 100	-9 895 600	-9 266 614,46	-628 985,54	93,60
Verotulot	11 952 671	7 146 000	0	7 146 000	7 185 933,11	-39 933,11	100,60
Valtionosuudet	10 898 268	2 181 900	39 500	2 221 400	2 227 847,00	-6 447,00	100,30
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot	24 090	100 000	0	100 000	89 993,12	10 006,88	90,00
Muut rahoitustuotot	90 474	200 000	-114 000	86 000	107 139,05	-21 139,05	124,60
Korkokulut	-171 053	-600 000	-35 000	-635 000	-633 046,83	-1 953,17	99,70
Muut rahoituskulut	-8 506	-3 000	0	-3 000	-3 368,28	368,28	112,30
VUOSIKATE	-1 370 495	-578 600	-401 600	-980 200	-292 117,29	-688 082,71	29,80
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunn.mukaiset poistot	-1 410 689	-1 534 300	0	-1 534 300	-1 511 875,97	-22 424,03	98,50
Satunnaiset erät							
TILIKAUDEN TULOS	-2 781 184	-2 112 900	-401 600	-2 514 500	-1 803 993,26	-710 506,74	71,70
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	-2 781 184	-2 112 900	-401 600	-2 514 500	-1 803 993,26	-710 506,74	71,70

Sisäisten erittely	TP 2022	TA 2023	Ta-muutos	Uusi TA	Toteuma	Poikkeama	Tot %
TOIMINTATUOTOT							
Sis.vesi- ja jätevesi	68 805	60 200	0	60 200	56 509,84	3 690,16	93,90
Sis.liiketoiminnan muut	266 967	165 000	0	165 000	246 763,68	-81 763,68	149,60
Sisäiset myyntituotot	1 785	0	0	0	1 430,64	-1 430,64	0,00
Sisäiset tukipalv.ku	311 510	326 100	0	326 100	302 305,74	23 794,26	92,70
Myyntituotot	649 067	551 300	0	551 300	607 009,90	-55 709,90	110,10
Sis. rakennusten vuokrat	1 053 121	1 000 600	0	1 000 600	1 062 058,91	-61 458,91	106,10
Sis.koneiden ja lait.vuokrat	39	0	0	0	40,32	-40,32	0,00
Sisäiset muut toimintat.	5 967	0	0	0	471 779,28	-471 779,28	0,00
Muut toimintatuotot	1 059 127	1 000 600	0	1 000 600	1 533 878,51	-533 278,51	153,30
Toimintatuotot yhteensä	1 708 194	1 551 900	0	1 551 900	2 140 888,41	-588 988,41	138,00
TOIMINTAKULUT							
Sis.toimistopalvelut	-1 357	0	0	0	-1 430,64	1 430,64	0,00
Sis.vesi- ja jätevesi	-68 805	-60 200	0	-60 200	-56 509,84	-3 690,16	93,90
Sis.henkilöstöpalvel	-141 929	-177 500	0	-177 500	-148 715,95	-28 784,05	83,80
Sis.talouspalvelut	-169 581	-148 600	0	-148 600	-153 589,79	4 989,79	103,40
Sisäiset muut palvelut	-5 967	0	0	0	-471 779,28	471 779,28	0,00
Palvelujen ostot	-387 639	-386 300	0	-386 300	-832 025,50	445 725,50	215,40
Sis. poltto- ja voit	-266 967	-165 000	0	-165 000	-246 763,68	81 763,68	149,60
Sisäinen muu materiaali	-428	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Ostot tilikauden aikana	-267 395	-165 000	0	-165 000	-246 763,68	81 763,68	149,60
Sis.rakennusten vuokrat	-1 053 121	-1 000 600	-32 000	-1 032 600	-1 062 058,91	29 458,91	102,90
Sis.koneiden ja lait.vuokrat	-39	0	0	0	-40,32	40,32	0,00
Muut toimintakulut	-1 053 160	-1 000 600	-32 000	-1 032 600	-1 062 099,23	29 499,23	102,90
Toimintakulut yhteensä	-1 708 194	-1 551 900	-32 000	-1 583 900	-2 140 888,41	556 988,41	135,20

VEROPROSENTIT 2023

Tuloveroprosentit 2018-2023

Vuosi	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo miljoonaa €	Muutos
2018	20,0 %	42,2	2,7 %
2019	20,5 %	42,9	1,7 %
2020	20,5 %	43,2	0,5 %
2021	20,5 %	44,2	2,1 %
2022	21,5 %	44,3	3,0 %
2023	8,86 %	50,3*	13,4 %

* Verotettava tulo vuodelle 2023 on arvio ja se perustuu VM:n ja Suomen kuntaliiton arvioihin tulojen kehityksestä koko maan tasolla sekä mm. kuntakohtaisiin toteutuneisiin vero- ja väestötietoihin. Lähde: Veroennuste 02 2024 / 2.2.2024

Kiinteistöveroprosentit vuosina 2018-2023

Vuosi	Yleinen	Vak.asuin-rakennukset	Muut asuin-rakennukset	Voimalaitokset	Yleishyödylliset yhteisöt
2018	1,25 %	0,50 %	1,15 %	2,80 %	0,00 %
2019	1,25 %	0,50 %	1,15 %	2,80 %	0,00 %
2020	1,25 %	0,50 %	1,15 %	2,80 %	0,00 %
2021	1,25 %	0,50 %	1,15 %	2,80 %	0,00 %
2022	1,25 %	0,50 %	1,15 %	2,80 %	0,00 %
2023	1,25 %	0,50 %	1,15 %	2,80 %	0,00 %

VEROTULOJEN ERITTELY

Verotulot	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Kunnan tulovero	4 870 800,52	9 160 924,41	4 870 800,52	9 160 924,41
Osuus yhteisöveron tuotosta	713 126,17	1 369 874,45	713 126,17	1 369 874,45
Kiinteistövero	1 602 006,42	1 421 872,05	1 602 006,42	1 421 872,05
Verotulot	7 185 933,11	11 952 670,91	7 185 933,11	11 952 670,91

VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY

Valtionosuuksien erittely	Virolahden kuntakonserni		Virolahden kunta	
	2023	2022	2023	2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	710 260,00	6 029 797,00	710 260,00	6 029 797,00
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	896 712,00	2 224 634,00	896 712,00	2 224 634,00
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	632 604,00	550 000,00	632 604,00	550 000,00
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	2 239 576,00	8 804 431,00	2 239 576,00	8 804 431,00
Koulutuskuntayhtymien valtionosuus	88 548,53	87 411,12		
Muu opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-11 729,00	23 812,00	-11 729,00	23 812,00
Valtionosuudet	2 316 395,53	10 985 679,12	2 227 847,00	10 898 268,00

2.6 INVESTOINTIEN TOTEUTUMAVERTAILU 2023

		Kust.arvio ja sen muutokset	Ed.vuosien	Talousarvio	Ta- muutokset	Uusi TA	Toteutunut	Poikkeama	Tot. %	Kustannusarv Käytetty 31.12.2023
700	Yleishallinnon investoinnit									
7140	Osakkeet ja osuudet									
6010	Osakkeet ja osuudet									
1208	Muut osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 090,00	-1 090,00	0,00	1 090,00
*	Hankinnat yht.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 090,00	-1 090,00	0,00	1 090,00
	Investoinnit netto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 090,00	-1 090,00	0,00	1 090,00
780	Teknisen toimen investoinnit									
7500	Kiinteistöt									
6201	Opintie 4, maalämpö									
1115	Hallinto- ja laitosrakenn	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	0,00
*	Hankinnat yht.	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	0,00
	Investoinnit netto	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	0,00
6220	Yläaste ja lukio									
1150	Muut kiinteät rak. ja lai	55 000,00	0,00	55 000,00	0,00	55 000,00	54 118,52	881,48	98,40	54 118,52
*	Hankinnat yht.	55 000,00	0,00	55 000,00	0,00	55 000,00	54 118,52	881,48	98,40	54 118,52
	Investoinnit netto	55 000,00	0,00	55 000,00	0,00	55 000,00	54 118,52	881,48	98,40	54 118,52
6229	Terveyskeskus, maalämpö									
1115	Hallinto- ja laitosrakenn	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	0,00
*	Hankinnat yht.	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	0,00
	Investoinnit netto	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	0,00
6260	Paloasema									
1115	Hallinto- ja laitosrakenn	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	0,00
*	Hankinnat yht.	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	0,00
	Investoinnit netto	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00	0,00
7501	Yhdyskuntatekniikka									

6310	Kaavateiden päällystys										
1130	Maa- ja vesirakenteet	120 000,00	0,00	120 000,00	0,00	120 000,00	119 941,74	58,26	99,95	119 941,74	
*	Hankinnat yht.	120 000,00	0,00	120 000,00	0,00	120 000,00	119 941,74	58,26	99,95	119 941,74	
	Investoinnit netto	120 000,00	0,00	120 000,00	0,00	120 000,00	119 941,74	58,26	99,95	119 941,74	
6330	Riihipelto-Illmanmäki ppt										
1195	Keskeneräiset hankinnat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-5 680,83	5 680,83	0,00	-5 680,83	
*	Hankinnat yht.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-5 680,83	5 680,83	0,00	-5 680,83	
	Investoinnit netto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-5 680,83	5 680,83	0,00	-5 680,83	
6655	Biolämpölaitos										
1123	Muut rakennukset	40 000,00	0,00	40 000,00	0,00	40 000,00	0,00	40 000,00	0,00	0,00	
*	Hankinnat yht.	40 000,00	0,00	40 000,00	0,00	40 000,00	0,00	40 000,00	0,00	0,00	
	Investoinnit netto	40 000,00	0,00	40 000,00	0,00	40 000,00	0,00	40 000,00	0,00	0,00	
7502	Vesihuoltolaitos										
6425	Kyöperikintien viemär. Uusinta										
1140	Johtoverkostot ja laitteet	35 000,00	0,00	35 000,00	0,00	35 000,00	0,00	35 000,00	0,00	0,00	
*	Hankinnat yht.	35 000,00	0,00	35 000,00	0,00	35 000,00	0,00	35 000,00	0,00	0,00	
	Investoinnit netto	35 000,00	0,00	35 000,00	0,00	35 000,00	0,00	35 000,00	0,00	0,00	
6426	Haukitien vesij uusiminen										
1140	Johtoverkostot ja laitteet	80 000,00	0,00	80 000,00	0,00	80 000,00	77 624,66	2 375,34	97,03	77 624,66	
*	Hankinnat yht.	80 000,00	0,00	80 000,00	0,00	80 000,00	77 624,66	2 375,34	97,03	77 624,66	
	Investoinnit netto	80 000,00	0,00	80 000,00	0,00	80 000,00	77 624,66	2 375,34	97,03	77 624,66	
6491	Vesilaitos, Sepänkorpi										
1195	Keskeneräiset hankinnat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-862,71	862,71	0,00	-862,71	
*	Hankinnat yht.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-862,71	862,71	0,00	-862,71	
	Investoinnit netto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-862,71	862,71	0,00	-862,71	
6492	Jvlaitos, Sepänkorpi										
1195	Keskeneräiset hankinnat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-862,70	862,70	0,00	-862,70	
*	Hankinnat yht.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-862,70	862,70	0,00	-862,70	
	Investoinnit netto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-862,70	862,70	0,00	-862,70	
6550	Opintien vesi										
1195	Keskeneräiset hankinnat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-2 065,00	2 065,00	0,00	-2 065,00	
*	Hankinnat yht.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-2 065,00	2 065,00	0,00	-2 065,00	
	Investoinnit netto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-2 065,00	2 065,00	0,00	-2 065,00	
6560	Opintien viemäri										
1195	Keskeneräiset hankinnat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-2 065,00	2 065,00	0,00	-2 065,00	
*	Hankinnat yht.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-2 065,00	2 065,00	0,00	-2 065,00	
	Investoinnit netto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-2 065,00	2 065,00	0,00	-2 065,00	
7700	Tekn.toimen konehankinnat										
6370	Teknisen toimen konehanki										
1170	Muut koneet ja kalusto	40 000,00	0,00	40 000,00	0,00	40 000,00	21 260,24	18 739,76	53,15	21 260,24	
*	Hankinnat yht.	40 000,00	0,00	40 000,00	0,00	40 000,00	21 260,24	18 739,76	53,15	21 260,24	
	Investoinnit netto	40 000,00	0,00	40 000,00	0,00	40 000,00	21 260,24	18 739,76	53,15	21 260,24	
780	Teknisen toimen investoinnit										
1115	Hallinto- ja laitosrakenn	30 000,00		30 000,00	0,00	30 000,00	0,00	30 000,00	0,00	0,00	
1123	Muut rakennukset	40 000,00	0,00	40 000,00	0,00	40 000,00	0,00	40 000,00	0,00	0,00	
1130	Maa- ja vesirakenteet	120 000,00	0,00	120 000,00	0,00	120 000,00	119 941,74	58,26	99,95	119 941,74	
1140	Johtoverkostot ja laitteet	115 000,00	0,00	115 000,00	0,00	115 000,00	77 624,66	37 375,34	67,50	77 624,66	
1150	Muut kiinteät rak. ja lai	55 000,00	0,00	55 000,00	0,00	55 000,00	54 118,52	881,48	98,40	54 118,52	
1170	Muut koneet ja kalusto	40 000,00	0,00	40 000,00	0,00	40 000,00	21 260,24	18 739,76	53,15	21 260,24	
1195	Keskeneräiset hankinnat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-11 536,24	11 536,24	0,00	-11 536,24	
*	Hankinnat yht.	400 000,00	0,00	400 000,00	0,00	400 000,00	261 408,92	138 591,08	65,35	261 408,92	
	Investoinnit netto	400 000,00	0,00	400 000,00	0,00	400 000,00	261 408,92	138 591,08	65,35	261 408,92	
	KAIKKI YHTEENSÄ										
1115	Hallinto- ja laitosrakenn	30 000,00		30 000,00	0,00	30 000,00	0,00	30 000,00	0,00	0,00	
1123	Muut rakennukset	40 000,00	0,00	40 000,00	0,00	40 000,00	0,00	40 000,00	0,00	0,00	
1130	Maa- ja vesirakenteet	120 000,00	0,00	120 000,00	0,00	120 000,00	119 941,74	58,26	99,95	119 941,74	
1140	Johtoverkostot ja laitteet	115 000,00	0,00	115 000,00	0,00	115 000,00	77 624,66	37 375,34	67,50	77 624,66	
1150	Muut kiinteät rak. ja lai	55 000,00	0,00	55 000,00	0,00	55 000,00	54 118,52	881,48	98,40	54 118,52	
1170	Muut koneet ja kalusto	40 000,00	0,00	40 000,00	0,00	40 000,00	21 260,24	18 739,76	53,15	21 260,24	
1195	Keskeneräiset hankinnat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-11 536,24	11 536,24	0,00	-11 536,24	
1208	Muut osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 090,00	-1 090,00	0,00	1 090,00	
*	Hankinnat yht.	400 000,00	0,00	400 000,00	0,00	400 000,00	262 498,92	137 501,08	65,62	262 498,92	
	Investoinnit netto	400 000,00	0,00	400 000,00	0,00	400 000,00	262 498,92	137 501,08	65,62	262 498,92	

2.7 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

Rahoitusosan toteutuminen	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkema
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	-578 500	-369 600	-948 100	-292 117,29	-655 982,71
Tulorahoituksen korjauserät				-4 920,00	4 920,00
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-400 000,00		-400 000,00	-262 498,02	-137 501,98
Rahoitusos. inv.menoihin					0
Pys vast huödykk luovutustulot				4 920,00	-4 920,00
Toiminnan ja investoinnit netto	-978 500	-369 600	-1 348 100	-554 615	-793 484,69
Rahoituksen rahavirta					
Antolainojen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset					
Antolainasaamisten vähennykset					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys					
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-400 000,00		-400 000,00	-400 000,00	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 600 000,00		1 600 000,00	1 000 000,00	600 000,00
Vaikutus maksuvalmiuteen	221 500,00	-369 600,00	-148 100,00	45 384,69	-193 484,69

2.8 YHTEENVETO TOTEUTUMISESTA

sis. laskennalliset erät	Sitovuus N/B	Määrärahat Ta	Ta muutokset	1000 € Ta muutosten jälk.	toteutuma	poikkeama	Tuloarviot Ta	Ta muutokset	1000 € Ta muutosten jälk.	toteutuma	poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA											
<i>Keskusvaalilautakunta</i>	B	14		14	13	1	3		3	6	3
Toimintakate	N	11		11	7	4					
<i>Tarkastuslautakunta</i>	B	19		19	7	12					
Toimintakate	N	19		19	7	12					
<i>Kunnanvaltuusto</i>	B	33		33	46	-13					
Toimintakate	N	33		33	46	-13					
<i>Kunnanhallitus</i>	B	2 414	95	2 509	2 377	132	687		687	701	14
Toimintakate	N	1 727	95	1 822	1 676	146					
<i>Sivistystoimi</i>	B	10 116	169	10 285	10 085	200	3 154	101	3 255	3 370	115
Toimintakate	N	6 963	67	7 030	6 716	314					
<i>Tekninen toimi</i>	B	5 056	129	5 185	5 814	-629	4 304		4 304	5 085	781
Toimintakate	N	752	129	881	729	152					
<i>Lupajaosto</i>	B	117		117	86	31	18		18	0	-18
Toimintakate	N	98		98	86	12					
TULOS LASKELMA OSA											
Verotulot	B						7 146		7 146	7 186	40
Valtionosuudet	B						2 182	40	2 222	2 228	6
Rah.tulot ja menot	B	603	35	638	637	1	300	-114	186	197	11
Rahastojen muutos											
Satunnaiset erät	B										
Varausten muutos	B										

Sitovuustaso käyttötaloulososassa on toimitelin siten, että toimintatulojen ja -menojen nettomäärä on sitova.

	Sitovuus N/B	Määrärahat					Tuloarviot				
		1 000 €		1 000 €			1 000 €		1 000 €		
		Ta	Ta muutokset	Ta muutosten jälk.	toteutuma	poikkeama	Ta	Ta- muutokset	Ta muu- tosten jälk.	toteutuma	Poikkeama
INVESTOINTIOSA											
<i>Kunnanhallitus</i>											
Maa-alueet	B									5	5
Osakkeet ja osuudet	B				1	-1					
Tekninen toimi											
Kiinteistöt											
Opintie 4 maalämpö	B	10		10	0	10					
Ylä-aste ja lukio	B	55		55	54	1					
Terveyskeskus maalämpö	B	10		10	0	10					
Paloasema	B	10		10	0	10					
Yhdyskuntateknikka											
Kaavateiden päällystys	B	120		120	120	0					
Biolämpölaitos	B	40		40	0	40					
Vesihuoltolaitos											
Kyöperikintien viemäri	B	35		35	0	35					
Haukitien vesi	B	80		80	78	2					
Teknisen toimen konehankinnat	B	40		40	21	19					
RAHOITUSOSA											
Antolainauksen muutokset											
Antolainasaam lisäys	B										
Antolainasaam vähenn	B										
Lainakannan muutokset											
Lyhytaikaisten lainojen muutos	B	1 600		1 600	1 000	600					
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	400		400	400	0					
Oman pääoman muutokset											
Yhteensä		20 772		428	21 200	20 739	461	1 7794	27	17 821	18 778

N = sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio B = bruttomääräraha/tuloarvio

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 TULOSLASKELMA VERTAILUTIETOINEEN

TULOSLASKELMA	2023	2022
Toimintatuotot		
Myyntituotot	4 130 001,54	3 893 825,22
Maksutuotot	85 950,20	113 125,90
Tuet ja avustukset	305 318,56	248 905,78
Muut toimintatuotot	2 500 387,36	2 465 284,80
Toimintatuotot	7 021 657,66	6 721 141,70
Valmisteverastojen muutos		
Valmistus omaan käyttöön		
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-5 832 430,88	-5 609 110,01
Eläkekulut	-1 177 717,87	-1 304 282,26
Muut henkilösivukulut	-190 847,80	-176 370,21
Henkilöstökulut	-7 200 996,55	-7 089 762,48
Palvelujen ostot	-5 124 426,34	-19 698 524,68
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-1 576 189,38	-1 831 288,11
Avustukset	-532 864,57	-318 861,44
Muut toimintakulut	-1 853 795,28	-1 939 144,64
Toimintakulut	-16 288 272,12	-30 877 581,35
TOIMINTAKATE	-9 266 614,46	-24 156 439,65
Verotulot	7 185 933,11	11 952 670,91
Valtionosuudet	2 227 847,00	10 898 268,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	89 993,12	24 090,42
Muut rahoitustuotot	107 139,05	90 473,50
Korkokulut	-633 046,83	-171 052,59
Muut rahoituskulut	-3 368,28	-8 505,75
Rahoitustuotot ja -kulut	-439 282,94	-64 994,42
VUOSIKATE	-292 117,29	-1 370 495,16
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 511 875,97	-1 410 689,04
Arvonalentumiset		
Poistot ja arvonalentumiset	-1 511 875,97	-1 410 689,04
TILIKAUDEN TULOS	-1 803 993,26	-2 781 184,20
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 803 993,26	-2 781 184,20

3.2 RAHOITUSLASKELMA VERTAILUTIETOINEEN

Kunnan rahoituslaskelma	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
VUOSIKATE	-292 117,29	-1 370 495,16
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot		
Tulorahoituksen korjaukset	-4 920,00	-371 022,22
Toiminnan rahavirta	-274 747,93	-1 741 517,38
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-262 498,92	-3 353 551,71
Rahoitusosuudet investointimenoihin		242 949,29
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 920,00	13 355,71
Investointien rahavirta	-279 868,28	-3 097 246,71
Toiminnan ja investointien rahavirta	-554 616,21	-4 838 764,09
Rahoituksen rahavirta		
<u>Antolainauksen muutokset</u>		
Antolainasaamisten lisäykset		-10 820,00
Antolainasaamisten vähennykset		
Antolainauksen muutokset		-10 820,00
<u>Lainakannan muutokset</u>		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-400 000,00	-400 000,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 000 000,00	4 500 000,00
Lainakannan muutokset	600 000,00	4 100 000,00
<u>Oman pääoman muutokset</u>		
<u>Muut maksuvalmiuden muutokset</u>		
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos	411 357,80	-11 786,71
Korottomien velkojen muutos	-974 533,57	327 946,31
Muut maksuvalmiuden muutokset	-563 175,77	316 159,60
Rahoituksen rahavirta	36 824,23	4 405 339,60
Rahavarojen muutos	-517 791,98	-433 424,49
Rahavarat 31.12.	869 442,80	1 387 234,78
Rahavarat 1.1.	1 387 234,78	1 820 659,27
Rahavarojen muutos	-517 791,98	-433 424,49

3.3 TASE VERTAILUTIETOINEEN

KUNNAN TASE	2023	2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	669 915,53	715 521,77
Muut pitkävaikutteiset menot	629 767,62	679 626,57
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet		
Aineettomat hyödykkeet	1 299 683,15	1 395 148,34
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	6 464 412,53	6 464 412,53
Rakennukset	13 534 710,35	14 344 790,99
Kiinteät rakenteet ja laitteet	7 392 399,50	7 742 520,72
Koneet ja kalusto	30 121,81	13 385,57
Muut aineelliset hyödykkeet		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0	11 536,24
Aineelliset hyödykkeet	27 421 644,19	28 576 646,05
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	3 047 256,73	3 047 256,73
Kuntayhtymäosuudet	67 613,29	1 206 589,13
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	196 868,59	196 868,59
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonorotukset	434 213,74	433 123,74
Joukkovelkakirjasaamiset		
Muut lainasaamiset	572 811,09	572 811,09
Muut saamiset	218 519,75	218 519,75
Sijoitukset	4 537 283,19	5 675 169,03
PYSYVÄT VASTAAVAT	33 258 610,53	35 646 963,42
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	624 812,69	645 376,19
Muut toimeksiantojen varat	8 174,60	6 775,20
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	632 987,29	652 151,39
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	330 100,85	435 787,43
Lainasaamiset	7 611,04	14 000,00
Laskennalliset verosaamiset		
Saamiset kunnalta		
Muut saamiset	54 595,96	82 464,82
Siirtosaamiset	490 530,98	761 944,38
Lyhytaikaiset saamiset	882 838,83	1 294 196,63
Saamiset	882 838,83	1 294 196,63

Rahoitusarvopaperit		
Rahat ja pankkisaamiset	869 442,80	1 387 234,78
VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 752 281,63	2 681 431,41
VASTAAVAA	35 643 879,45	38 980 546,22
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	5 497 431,34	6 625 445,56
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma		
Ylikurssirahasto		
Arvonkorotusrahasto		
Muut omat rahastot		
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	5 611 619,14	8 392 803,34
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 803 993,26	-2 781 184,20
OMA PÄÄOMA	9 305 057,22	12 237 064,70
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
PAKOLLISET VARAUKSET		
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot		
Lahjoitusrahastojen pääomat	630 281,90	650 845,40
Muut toimeksiantojen pääomat	8 174,60	6 775,20
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	638 456,50	657 620,60
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 600 000,00	2 000 000,00
Liittymismaksut ja muut velat	949 455,41	945 691,13
Siirtovelat		
Laskennalliset verovelat		
Pitkäaikainen vieras pääoma	2 549 455,41	2 945 691,13
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	21 000 000,00	20 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	400 000,00	400 000,00
Saadut ennakot	10 648,36	9 507,17
Ostovelat	806 427,06	1 747 622,69
Korottomat velat kunnalta		
Liittymismaksut ja muut velat	214 873,88	220 921,22
Siirtovelat	718 961,02	762 118,71
Lyhytaikainen vieras pääoma	23 150 910,32	23 140 169,79
VIERAS PÄÄOMA	25 700 365,73	26 085 860,92
VASTATTAVAA	35 643 879,45	38 980 546,22

3.4 KONSERNILASKELMAT VERTAILUTIETOINEEN

Konsernituloslaskelma

KONSERNITULOSLASKELMA/ 1 EUR	2023	2022
Toimintatuotot	7 094 800,57	20 370 706,39
Toimintakulut	-16 411 783,52	-44 403 712,22
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-2 850,12	686,36
TOIMINTAKATE	-9 319 833,07	-24 032 319,47
Verotulot	7 185 933,11	11 952 670,91
Valtionosuudet	2 316 395,53	10 985 679,12
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	90 153,57	27 781,33
Muut rahoitustuotot	108 060,87	92 146,13
Korkokulut	-940 515,79	-282 977,94
Muut rahoituskulut	593 659,84	468 655,23
Rahoitustuotot ja -kulut	-148 641,52	305 604,75
VUOSIKATE	33 854,05	-788 364,69
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 163 357,68	-2 290 452,66
Omistuksen eliminointierot		
Arvonalentumiset		-40 755,41
Poistot ja arvonalentumiset	-2 163 357,68	-2 331 208,07
Satunnaiset erät		
TILIKAUDEN TULOS	-2 129 503,62	-3 119 572,76
Tilinpäätössiirrot	0	0
Tilikauden verot		
Laskennalliset verot	11 510,40	36 053,60
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	14 949,20	7 963,57
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 103 044,03	-3 075 555,59

Konsernirahoituslaskelma

Konsernin rahoituslaskelma	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
VUOSIKATE	33 854,05	-788 364,69
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot		
Tulorahoituksen korjauserät	-2 136,69	-112 873,76
Toiminnan rahavirta	31 717,36	-901 238,45
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-533 660,18	-4 780 953,37
Rahoitusosuudet investointimenoihin		242 949,29
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	17 203,16	563 228,40
Investointien rahavirta	-516 457,02	-3 974 775,68
Toiminnan ja investointien rahavirta	-484 739,66	-4 876 014,13
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		-11 120,70
Antolainasaamisten vähennykset		
Antolainauksen muutokset		-11 120,70
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	160 500,00	1 230 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-499 836,63	-453 047,19
Lyhytaikaisten lainojen muutos	704 785,94	4 598 587,56
Lainakannan muutokset	365 449,31	5 375 540,37
Oman pääoman muutokset		
Oman pääoman muutokset	21 964,00	0,01
Muutokset vähemmistön osuudessa	6 601,58	
Oman pääoman muutokset	28 565,58	0,01
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	1 219,49	5 462,60
Vaihto-omaisuuden muutos		6 519,99
Saamisten muutos	462 368,81	-16 975,75
Korottomien velkojen muutos	-957 545,28	539 538,38
Muut maksuvalmiuden muutokset	-493 956,99	534 545,22
Rahoituksen rahavirta	-99 942,09	5 898 964,90
Rahavarojen muutos	-584 681,75	1 022 950,77
Rahavarat 31.12.	1 168 761,04	3 925 479,59
Rahavarat 1.1.	1 753 442,79	2 902 528,82
Rahavarojen muutos	-584 681,75	1 022 950,77

Konsernitase

KONSERNITASE	2023	2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>		
Aineettomat oikeudet	707 359,07	830 402,69
Konserniliikearvo		
Muut pitkävaikutteiset menot	629 945,67	689 278,33
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	0	59 288,69
Aineettomat hyödykkeet	1 337 304,74	1 578 969,71
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>		
Maa- ja vesialueet	6 777 524,54	6 855 911,60
Rakennukset	18 271 710,88	21 835 955,48
Kiinteät rakenteet ja laitteet	7 393 592,92	7 891 706,40
Koneet ja kalusto	72 424,52	399 027,03
Muut aineelliset hyödykkeet	55 392,27	56 773,86
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	3 561,63	858 259,46
Aineelliset hyödykkeet	32 574 206,76	37 897 633,82
<u>Sijoitukset</u>		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	247 655,52	269 654,70
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonkorotukset	435 148,58	439 880,67
Joukkovelkakirjasaamiset		
Muut lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	218 519,75	221 174,90
Sijoitukset	901 323,85	930 710,28
PYSYVÄT VASTAAVAT	34 812 835,35	40 407 313,80
<u>TOIMEKSIANTOJEN VARAT</u>		
Valtion toimeksiannot	133 100,90	59 157,07
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	624 816,81	651 029,36
Muut toimeksiantojen varat	8 174,60	52 055,64
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	766 092,31	762 242,07
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
<u>Vaihto-omaisuus</u>		
Saamiset		
<u>Pitkäaikaiset saamiset</u>		
Muut saamiset		23 857,23
Pitkäaikaiset saamiset		23 857,23
<u>Lyhytaikaiset saamiset</u>		
Myyntisaamiset	337 342,32	1 433 581,06
Lainasaamiset	22 687,62	44 041,25
Laskennalliset verosaamiset		
Muut saamiset	71 616,96	343 895,99
Siirtosaamiset	496 098,27	945 710,55
Lyhytaikaiset saamiset	927 745,17	2 767 228,85
Saamiset	927 745,17	2 791 086,08
<u>Rahoitusarvopaperit</u>		
Joukkovelkakirjalainasaamiset	3 791,39	3 829,69
Muut arvopaperit	10 748,33	16 772,69

Rahoitusarvopaperit	14 539,72	20 602,38
Rahat ja pankkisaamiset	1 154 221,33	3 904 877,21
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 096 506,21	6 716 565,67
VASTAAVAA	37 675 433,86	47 886 121,55
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	5 497 431,33	6 625 445,55
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma		
Ylikurssirahasto		
Muut omat rahastot	654 451,87	654 451,87
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-841 136,46	1 935 849,91
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 103 044,03	-3 075 555,59
OMA PÄÄOMA	3 207 702,71	6 140 191,74
VÄHEMMISTÖOSUUDET	36 917,93	45 265,55
KONSERNIRESERVI		
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset		
Muut pakolliset varaukset		113 870,10
PAKOLLISET VARAUKSET		113 870,10
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	133 100,90	69 342,44
Lahjoitusrahastojen pääomat	630 489,80	656 999,47
Muut toimeksiantojen pääomat	8 174,60	52 055,64
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	771 765,30	778 397,56
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 709 409,32	12 860 940,41
Liittymismaksut ja muut velat	949 455,41	945 691,13
Pitkäaikainen vieras pääoma	9 658 864,73	13 806 631,54
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	21 000 000,00	21 050 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	420 709,09	480 403,85
Pääomalainat		
Lainat julkisyhteisöiltä		
Lainat muilta luotonantajilta	413 791,18	414 712,93
Saadut ennakot	26 795,66	15 121,92
Ostovelat	825 706,76	2 636 528,14
Liittymismaksut ja muut velat	236 207,33	458 245,93
Siirtovelat	916 021,98	1 796 254,70
Laskennalliset verovelat	160 951,20	150 497,60
Lyhytaikainen vieras pääoma	24 000 183,20	27 001 765,07
VIERAS PÄÄOMA	33 659 047,93	40 808 396,61
VASTATTAVAA	37 675 433,87	47 886 121,55

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Vuoden 2023 taloudellisten tunnuslukujen laskennassa on asukaslukuna käytetty 31.12.2022 asukaslukua 2985 (lähde: Tilastokeskus).

Jaksotuseriaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poisto-suunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintameno vähennykseksi.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksen. Koronvaihtosopimus on tehty suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksella kiinteään korkoon. Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi. Kunnalla on konvertoitu sopimus, joka on tällä hetkellä voimassa vuoteen 2027 asti. Tämän jälkeen pankilla on optio uusia sopimus 10 vuodeksi.

Vesihuoltolaitoksen eriytetty tilinpäätös

Vesihuoltolaitoksen tilinpäätös on eriytetty tilikauden 2015 alusta lukien kirjanpidolliseksi taseyksiköksi. Aiemmin laskennallisesti eriytetyn taseyksikön avaava tase 1.1.2015 on laadittu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnon 112/9.3.2015 mukaisesti siten, että aiemmasta jäännöspääomasta on erotettu kertynyt alijäämä tilikaudesta 2010 lukien. Näin saadusta peruspääomasta ei ole eritelty lainaosuutta kunnalle eikä kunta peri peruspääomasta korkoa. Vesilaitoksen ja kunnan rahaliikennettä seurataan kirjanpidon yhdystilin avulla. Kunta ei peri yhdystilille korkoa.

4.2 KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä sekä kunnan tytäryhteisöt ja osakkuusyhteisöt.

Hyvinvointialueuudistuksesta johtuen Virolahden kunnan konsernirakenteessa on tapahtunut muutoksia 1.1.2023. Hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyi 21 uudelle hyvinvointialueelle 1.1.2023. Uudistuksen yhteydessä vapaaehtoiset sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen kuntayhtymät, kuten Kymsote purkautuivat. Voimaanpanolain nojalla hyvinvointialueelle siirtyvien kuntayhtymien jäsenkuntien oli katettava kuntayhtymän taseeseen kertynyt alijäämä kuntalain säännösten mukaisesti, mikä kirjattiin tulosvaikutteisesti vuodelle 2022 kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston antaman lausunnon 128/2022 mukaisesti. Omaisuuserien siirtymistä hyvinvointialueille ei huomioitu vielä 2022 tilinpäätöksissä, sillä tilinpäätökset tuli laatia toiminnan jatkuvuuden oletuksella. Tästä johtuen myös kunnista hyvinvointialueelle siirtyvät omaisuus- ja pääomaerät on poistettu avaavasta taseesta kyseisten omaisuus- ja pääomaerien ja kunnan peruspääoman alkusaldojen oikaisuna vasta tilinavaukseen päiväykselle 1.1.2023. Virolahden kunnan tilinpäätöksessä 31.12.2022 hyvinvointialueelle siirtyviä omaisuuseriä olivat Kymsoten kuntayhtymäosuudet 1.138.975,84 euroa ja hyvinvointialueelle Virolahden kunnalta siirtyneen henkilöstön lomapalkkavelka 10.961,62. Näiden omaisuus- ja pääomaerien oikaisun vaikutuksesta Virolahden kunnan 1.1.2023 avaavan taseen oma pääoma on 1.128.014,22 euroa pienempi kuin 31.12.2022 tilinpäätöksessä. Muutoksella on vaikutusta myös tilinpäätösten 2023 ja 2022 vertailukelpoisuuteen.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Kiinteistöveroja ei ole eliminoitu, koska ne eivät ole konsernin tuloksen kannalta olennaisia. Sisäisiä liittymismaksuja ei ole eliminoitu, koska ne eivät ole konsernin tuloksen kannalta olennaisia.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu nimellis- eli pariarvomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Tytäryhtiöiden vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden rakennusten poistot on oikaistu kunnan poistosuunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Kuntayhtymät

Kuntayhtymät on yhdistelty lukuarvoiltaan omistusosuiden mukaisesti.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

4.3 TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

Toimintatuotot tehtäväalueittain

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Yleishallinto	446 425,81	415 035,96	403 716,76	370 542,80
Sosiaali- ja terveystoimet		13 756 794,65		
Opetus- ja kulttuuritoimet	3 393 421,55	3 288 748,21	3 369 634,72	3 262 018,15
Yhdyskuntapalvelut	3 254 953,21	3 003 062,97	3 248 306,18	3 088 580,75
Toimintatuotot	7 094 800,57	20 463 641,79	7 021 657,66	6 721 141,70

Verotulojen erittely

Verotulot	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Kunnan tulovero	4 870 800,52	9 160 924,41	4 870 800,52	9 160 924,41
Osuus yhteisöveron tuotosta	713 126,17	1 369 874,45	713 126,17	1 369 874,45
Kiinteistövero	1 602 006,42	1 421 872,05	1 602 006,42	1 421 872,05
Verotulot	7 185 933,11	11 952 670,91	7 185 933,11	11 952 670,91

Valtionosuuksien erittely

Valtionosuuksien erittely	Virolahden kuntakonserni		Virolahden kunta	
	2023	2022	2023	2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	710 260,00	6 029 797,00	710 260,00	6 029 797,00
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	896 712,00	2 224 634,00	896 712,00	2 224 634,00
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	632 604,00	550 000,00	632 604,00	550 000,00
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	2 239 576,00	8 804 431,00	2 239 576,00	8 804 431,00
Koulutuskuntayhtymien valtionosuus	88 548,53	87 411,12		
Muu opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-11 729,00	23 812,00	-11 729,00	23 812,00
Valtionosuudet	2 316 395,53	10 985 679,12	2 227 847,00	10 898 268,00

Selv. suunnitelman muk. poistojen perusteista tilinpäätöksessä

SUMU-POISTOJEN PERUSTEET	Poistoaika/v	Poistolaji	vanha poistoaika	Poistolaji
Aineettomat hyödykkeet		Tasapoisto		Tasapoisto
Aineettomat oikeudet		Tasapoisto		Tasapoisto
Tietokoneohjelmistot	5	Tasapoisto	5	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	5	Tasapoisto	15	Tasapoisto
Rakennukset	10-30	Tasapoisto	10-50	Tasapoisto
Kadut, tiet ja torit ja puistot	15		15	Tasapoisto
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	15	Tasapoisto	15	Tasapoisto
Vesi- ja viemäriverkko	40	Tasapoisto	40	Tasapoisto
Koneet ja kalusto	5	Tasapoisto	5	Tasapoisto
Muut raskaat koneet	10	Tasapoisto	5	Tasapoisto

Aineettomissa oikeuksissa on 4 hyödykettä, jotka siirretty rakennuksista aineettomiin oikeuksiin. Ne ovat olleet väärällä tilillä ja väärällä poistoajalla. Tilintarkastajan luvalla ne kuitenkin saavat olla vanhalla poistoajalla. Uusien hyödykkeiden poistoaika on 5 vuotta.

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 €, on kunnassa kirjattu vuosikuluksi.

Uudet poistoajat hyväksytty kunnanvaltuustossa 17.12.2012, § 47.

Pakollisten varausten muutokset

Pakollisten varausten muutokset	Konserni	
	2023	2022
Potilasvahinkovakuutusvaraus 1.1.		-1 165,61
Kuntayhtymäosuuksien lisäykset		66 556,92
Lisäykset		56 915,21
Vähennykset		-8 436,42
Potilasvahinkovakuutusvaraus 31.12.		113 870,10

Pysyvien ja vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	4 920,00		4 920,00	
Rakennusten myyntivoitot		134 645,11		6 137,43
Muut myyntivoitot	66,81	2 463,06		
Myyntivoitot yhteensä	4 986,81	137 108,18		6 137,43
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialuiden myyntitappiot		33 322,21		
Muut myyntitappiot		34,99		
Myyntitappiot yhteensä		33 357,20		

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot ja -kulut	Virolahden kunta	
	2023	2022
Muut korkotuotot	89 993,12	24 090,42
Osinkotuotot	86 008,88	85 798,10
Muut rahoitustuotot	21 130,17	4 675,40
Rahoitustuotot yhteensä	197 132,17	114 563,92
Korkokulut	633 046,83	171 052,59
Muut rahoituskulut	3 368,28	8 505,75
Rahoituskulut yhteensä	636 415,11	179 558,34
Rahoitustuotot ja -kulut	-439 282,94	-64 994,42

Palvelujen ostojen erittely

Palvelujen ostojen erittely Kunta	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	395 190,83	14 246 749,14
Muiden palvelujen ostot	4 729 235,51	5 451 775,54
Yhteensä	5 124 426,34	19 698 524,68

4.4 TASEEN LIITETIEDOT

Taulukko lisäpoistoista

Pysyvien vastaavien muutokset

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet											
	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet							
	Aineet- tomat olkeudet	Muut pitkä- vaikut- teiset menot	Ennako- maksut	Yhteensä	Maa- ja vesi- alueet	Raken- nukset	Kiinteät raken- teet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineel- liset hyödyk- keet	Ennako- maksut ja kesk. er.hyöd.	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	715 521,77	679 626,57		1 395 148,34	6 464 412,53	14 344 790,99	7 742 520,72	13 385,57		11 536,24	28 576 646,05
Lisäykset tilikauden aikana							251 684,92	21 260,24			272 945,16
Rahoitusosuudet tilikaudella											0,00
Vähennykset tilikauden aikana										-11 536,24	-11 536,24
Siirrot erien välillä											0,00
Tilikauden poisto	-45 606,24	-49 858,95				-810 080,64	-601 806,14	-4 524,00			-1 416 410,78
Arvonlennukset ja niiden palautukset											0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	669 915,53	629 767,62		1 299 683,15	6 464 412,53	13 534 710,35	7 392 399,50	30 121,81		0,00	27 421 644,19
Arvonkorotukset											
Kirjanpitoarvo 31.12.	669 915,53	629 767,62		1 299 683,15	6 464 412,53	13 534 710,35	7 392 399,50	30 121,81		0,00	27 421 644,19
Olennaiset lisäpoistot											0,00
Erittely olennaisista lisäpoistoista											

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
	Osakkeet konserni- yhtiöt	Osakkeet omistus-yht. yhteisöt	Kunta- yhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Jvk- laina- saami- set	Saamiset konserni- yhteisöt	Saami- set kunta- yhtymä- mät	Saami- set muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	3 047 256,73	196 868,59	67 613,29	433 123,74	3 744 862,35		572 811,09		218 519,75	791 330,84
Lisäykset				1 290,00						
Vähennykset				-200,00	-200,00					
Siirrot erien välillä										
Hankintameno 31.12.	3 047 256,73	196 868,59	67 613,29	434 213,74	3 745 952,35		572 811,09		218 519,75	791 330,84
Arvonlennukset										
Arvonkorotukset										
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 047 256,73	196 868,59	67 613,29	434 213,74	3 745 952,35		572 811,09		218 519,75	4 537 283,19

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
	Osakkeet konserni- yhtiöt	Osakkeet omistus-yht. yhteisöt	Kunta- yhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Jvk- laina- saami- set	Saamiset konserni- yhteisöt	Saami- set kunta- yhtymä- mät	Saami- set muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	3 047 256,73	196 868,59	1 206 589,13	433 123,74	4 883 838,19		572 811,09		218 519,75	791 330,84
Lisäykset				1 090,00						
Vähennykset			-1138975,84		-1 138 975,84					
Siirrot erien välillä										
Hankintameno 31.12.	3 047 256,73	196 868,59	67 613,29	434 213,74	3 745 952,35		572 811,09		218 519,75	791 330,84
Arvonlennukset										
Arvonkorotukset										
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 047 256,73	196 868,59	67 613,29	434 213,74	3 745 952,35		572 811,09		218 519,75	4 537 283,19

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet ja osakkuusyhteisöt

Omistukset muissa yhteisöissä						
1000 eur	Y-tunnus	Kunnan omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta	Konsernin osuus vieraasta pääomasta	Konsernin osuus tilikauden tuloksesta
Tytäryhteisöt						
Koy Virolahden Lehtokerttu	0939905-4	100	100	657,08	2 408,18	-0,7
Koy Virolahden Satakieli	0932772-0	100	100	1 168,43	8,06	0,04
Koy Virolahden Vuokra-asunnot	1089652-5	100	100	791,65	5 766,33	-0,53
Koy Virojoen Linja-autoasema	0580052-5	77,2	77,2	1 128,81	145,53	21,43
Kuntayhtymät						
Kotkan-Haminan seudun kky	1958694-5	0,3	0,3	94,44	27,68	-15,29
Kymenlaakson liitto	0206714-5	1,5	1,5	13,59	9,75	-0,74
Osakkuusyhtiöt						
As.Oy Timpermanni	0934403-7	23,2	23,2	0	0	0
As.Oy Satosuvanto	0750684-8	30	30	0	0	0
As.Oy Satovärri	0893862-6	23,4	23,4	0	0	0

Kunnan saamiset tytäryhteisöiltä

Lyhytaikaiset saamiset	Konserni		Kunta	
Myyntisaamiset	2023	2022	2023	2022
Myyntisaamiset tytäryhteisöiltä			38 085,81	36 988,30
Myyntisaamiset jäsenkuntayhtymiltä		2 788,25		2 811,67
Myyntisaamiset osakkuus- ja muita omistusyhteisöiltä		37,76		
Myyntisaamiset muita	337 342,32	1 430 755,05	292 015,04	395 987,46
Myyntisaamiset	337 342,32	1 433 581,06	330 100,85	435 787,43
	Konserni		Kunta	
Lainasaamiset	2023	2022	2023	2022
Lainasaamiset tytäryhteisöiltä				
Lainasaamiset jäsenkuntayhtymiltä				
Lainasaamiset osakkuus- ja muita omistusyhteisöiltä	15 076,58	30 041,25		
Lainasaamiset muita	7 611,04	14 000,00	7 611,04	14 000,00
Lainasaamiset	22 687,62	44 041,25	7 611,04	14 000,00
	Konserni		Kunta	
Muut saamiset	2023	2022	2023	2022
Muut saamiset tytäryhteisöiltä				
Muut saamiset jäsenkuntayhtymiltä				
Muut saamiset osakkuus- ja muita omistusyhteisöiltä		64,3		64,3
Muut saamiset muilta	71 616,96	343 831,69	54 595,96	82 400,52
Muut saamiset	71 616,96	343 895,99	54 595,96	82 464,82

Siirtosaamisten erittely

Siirtosaamisten erittely	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Siirtyvät korot	395 359,88	226 233,00	395 206,59	226 233,00
Kelan korvaus työterveyshuollosta	46 756,41	83 788,10	46 383,81	61 643,93
Ely-keskus, palkkatukia	13 378,13	6 967,81	13 378,13	6 967,81
Vakuutuskorvaukset		290 270,46		290 270,46
Opetus- ja kult.valtionosuus		64 560,00		64 560,00
Muut siirtosaamiset	40 603,85	273 891,18	35 562,45	112 269,18
Muihin siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	496 098,27	945 710,55	490 530,98	761 944,38

Oman pääoman muutokset

Oman pääoman muutokset ja jatkuvuus				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma				
Peruspääoma 1.1.	5 497 431,33	6 625 445,55	5 497 431,33	6 625 445,55
Peruspääoma	5 497 431,33	6 625 445,55	5 497 431,33	6 625 445,55
Arvonkorotusrahasto				
Arvonkorotusrahasto 1.1.	15 641,48	15 641,48		
Arvonkorotusrahasto	15 641,48	15 641,48		
Rakennusrahasto				
Rakennusrahasto, 1.1.	638 810,39	638 810,39		
Rakennusrahasto	638 810,39	638 810,39		
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)				
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) 1.1.	-841 136,46	1 935 849,91	5 611 619,14	8 392 803,84
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-841 136,46	1 935 849,91	5 611 619,14	8 392 803,84
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 103 044,03	-3 075 555,59	-1 803 993,26	-2 781 184,20
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 103 044,03	-3 075 555,59	-1 803 993,26	-2 781 184,20
OMA PÄÄOMA	3 207 702,71	6 140 191,74	9 305 057,21	12 237 065,19

Konsernitaseessa oleva epäjatkuvuus edellisten tilikausien ylijäämässä 298 569,23 johtuu Kymsoten konsernikirjauksista.

Virolahden kunnan tilinpäätöksessä 31.12.2022 hyvinvointialueelle siirtyviä ominaisuuseriä olivat Kymsoten kuntayhtymäosuudet 1.138.975,84 euroa ja hyvinvointialueelle Virolahden kunnalta siirryneen henkilöstön lomapalkkavelka 10.961,62 euroa. Näiden omaisuus- ja pää omaerien oikaisun vaikutuksesta Virolahden kunnan 1.1.2023 avaavan taseen oma pääoma on 1.128.014,22 euroa pienempi kuin 31.12.2022 tilinpäätöksessä.

Pakolliset varaukset

Kymsoten kumulatiivisen alijäämän kattamisvelvoitteen johdosta tehdyt pakolliset varaukset purettiin kokonaisuudessaan tilinpäätöksen 2022 yhteydessä. Kunta on osaltaan kattanut alijäämät ja Kymsoten toiminta on 1.1.2023 alkaen siirtynyt Kymenlaakson hyvinvointialueelle.

PAKOLLISET VARAUKSET	Virolahden kuntakonserni		Virolahden kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut pakolliset varaukset				
Muut pakolliset varaukset		113 870,10		
Muut pakolliset varaukset		113 870,10		
PAKOLLISET VARAUKSET		113 870,10		

Myöhemmin kuin 5 vuoden kuluttua erääntyvät pitkäaik.velat

VIERAS PÄÄOMA	Virolahden kuntakonserni		Virolahden kunta	
	2023	2022	2023	2022
Pitkäaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta 31.12.2024	9 130 118,41	13 341 344,26	2 000 000,00	2 400 000,00
Joista myöhemmin kuin 5 vuoden kuluttua erääntyy	5 357 794	6 171 585	0,00	400 000,00

Kunnan velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille ja osakkuusyhteisöille

Lyhytaikaiset	Kunta	
	2023	2022
Ostovelat		
Ostovelat tytäryhteisöille	3 086,10	2 589,80
Ostovelat jäsenkuntayhtymille		755 354,19
Ostovelat osakkuus- ja muille omistusyhteisöille		
Ostovelat muille	803 340,96	989 678,70
Ostovelat	806 427,06	1 747 622,69

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Muihin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Virolahden kuntakonserni		Virolahden kunta	
	2023	2022	2023	2022
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	603 594,57	1 445 615,18	591 406,87	569 150,68
Korkojaksotukset	124 912,35	9 504,53	5 040,00	8 725,44
Muut siirtovelat (LY)	187 515,06	341 135,00	122 514,15	184 242,59
Muihin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	916 021,98	1 796 254,70	718 961,02	762 118,71

4.5 VAKUUKSIA JA SITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
<i>Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta</i>				
- Alkuperäinen pääoma			11 296 500,00	11 296 500,00
- Jäljellä oleva pääoma			7 191 773,54	7 590 662,16
<i>Takaukset muiden puolesta</i>				
- Alkuperäinen pääoma	205 000,00	205 000,00	205 000,00	205 000,00
- Jäljellä oleva pääoma	7 631,00	72 442,14	7 631,00	72 442,14

Leasing-vastuiden yhteismäärä

Leasing-vastuiden yhteismäärä (ei sis. alv)	Konserni		Virolahden kunta	
	2023	2022	2023	2022
Seuraavalla tilikaudella maksettavat		8624,11	10 449,72	8178,66
Myöhemmin maksettavat		18 963,75	16 340,40	17 927,79
Leasing-vastuiden yhteismäärä		27 587,86	26 790,12	26 106,45

Vastuu Kuntien Takauskeskuksen takausvastuusta

Vastuu Kuntien Takauskeskuksen takausvastuusta	Kunta	
	2023	2022
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuusta 31.12.	24 763 050,00	23 014 679,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	19 712,00	13 309,00

Vuokravastuiden yhteismäärä

Vuokra-vastuiden yhteismäärä	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Toimitilojen vuokravastuut	527 778,97	230 345,04	525 848,00	
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	71 519,47	114 564,50	71 519,47	102 261,61
Maa-alueiden vuokravastuut	131 492,98	135 013,33	129 979,09	133 558,15
Muut vuokravastuut	24,82	55,79		
Vuokravastuut yhteensä	730 816,24	479 978,66	727 346,56	235 819,76
Seuraavalla tilikaudella maksettavat				
Toimitilojen vuokravastuut	66 412,37	228 826,00	65 731,08	
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	36 819,90	43 243,33	36 819,90	37 607,00
Maa-alueiden vuokravastuut	13 340,22	12 841,48	13 292,68	12 797,17
Muut vuokravastuut	24,82	35,39		
Yhteensä	116 597,32	284 946,20	115 843,66	50 404,17

Muut taloudelliset vastuut

Muut taloudelliset vastuut	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Rahoitusvastuu				
Valtionosuuden palautusvastuu				
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu vuosilta 2001 - 2014				
<i>Klamilan koulu</i>	380 083	451 833	380 083	451 833
<i>Virojoen paloasema</i>	93 333	116 667	93 333	116 667
	473 416	568 500	473 416	568 500
Alv 120 §:n muk. alv:n palautusvastuu				
Tp-hetkellä ei ole tiedossa kiinteistöjä, joiden osalta palautusvastuun toteutuminen olisi todennäköistä investointi- tai talousuunnitelmaan tai toimenpide-ohjelmaan perust.				
Johdannaissopimukset				
Korkotermiinit				
Käypä arvo	-41 421	136 252	-41 421	136 252

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyerät

Koronvaihtosopimukset	2023	2022
Koronvaihtosopimuksilla suojataan koko lainasalkkua. Niillä on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi*. Sopimus erääntyy 22.2.2027 ja tämän jälkeen OP:lla on oikeus jatkaa sopimusta 10 vuodeksi. **		
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	7 000 000	7 000 000

* Mikäli 3 kk euribor -viitekorko kasvaa, koronvaihtosopimuksen negatiivinen markkina-arvo vähenee ja kunnan jäljellä oleva vastuu sopimuksesta pienentyy (viitekoron laskun vaikutus on käänteinen).

** Kunta on konvertoinut edellä mainitut sopimukset 22.2.2017. Uuden sopimuksen mukaan kunta ei maksanut korkosuojauksesta ajalla 22.2.2017 - 22.2.2019. Uusi koronvaihtosopimus on tehty 7,0 milj.€:n lainapääomalle. Sopimuksen mukaan pankilla on optio 22.2.2027 jälkeen jatkaa sopimusta 10 vuodeksi 22.2.2037 saakka.

4.6 HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA KOSKEVAT TIEDOT

BDO Auditor Oy

BDO AUDIATOR OY	2023	2022
Tilintarkastuspalkkiot €	8 998,55	7 963,92
Tarkastusltk:n sihteerin tehtävät	4 112,00	4 712,00
Muut palkkiot	289,10	
PALKKIOT YHTEENSÄ €	13 399,65	12 675,92

Tilitetyt luottamushenkilömaksut 2023

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	2023	2022
Kokoomus	1 104,25	999,75
Keskusta puolue	3 971,00	4 155,50
Sosiaalidemokraatit	784,50	850,00
Perussuomalaiset	1 054,50	889,00
Vihreät	32,00	56,00
Kristillisdemokraatit	0	32,00
Yhteensä	6 946,25	6 982,25

Kuntatodistusslainat 2023

Kuntatodistusslainat	2023		
Kuntarahoiutus	5 000 000,00	17.2.2023-16.2.2024	3,55 %
Kuntarahoiutus	1 500 000,00	17.1.2023 - 16.1.2024	3,40 %
Op Yrityspankki	4 000 000,00	23.10.2023 - 23.4.2024	4,12 %
Op Yrityspankki	6 500 000,00	8.11.2023 - 5.11.2024	3,88 %
Handelsbanken	4 000 000,00	11.9.2023.-9.9.2024	4,15 %
Yhteensä	21 000 000,00		

4.7 HENKILÖSTÖKULUT

Henkilösivukulut	Virolahden kuntakonserni		Virolahden kunta	
	2023	2022	2023	2022
Palkat ja palkkiot				
Palkat ja palkkiot	-6 088 647,85	-10 285 538,15	-5 902 879,70	-5 667 331,80
Aktivoidut palkat ja palkkiot		7 157,15		-13 858,27
Henkilöstökorvaukset	70 881,23	186 416,17	70 448,82	58 221,79
Palkat ja palkkiot	-6 017 766,62	-10 091 964,84	-5 832 430,88	-5 622 968,28
Eläkekulut				
Eläkekulut	-1 191 776,80	-2 143 617,16	-1 177 717,87	-1 304 282,26
Aktivoidut eläkekulut		1 185,97		-1 994,50
Eläkekulut	-1 191 776,80	-2 142 431,19	-1 177 717,87	-1 306 276,76
Muut henkilösivukulut				
Muut henkilösivukulut	-193 541,54	-362 155,65	-190 847,80	-176 370,21
Aktivoidut sosiaalivakuutusmaksut		764,73		-258,86
Muut henkilösivukulut	-193 541,54	-361 390,92	-190 847,80	-176 629,07
Henkilösivukulut	-1 385 318,34	-2 503 822,12	-1 368 565,67	-1 482 905,83
Henkilöstökulut	-7 403 084,96	-12 595 786,95	-7 200 996,55	-7 105 874,11

5 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

5.1 VESI- JA VIEMÄRILAITOS

	2020	2021	2022	2023
VESI				
Laskutettu vesi m ³	88 239	85 195	78 373	96 128
hinta €/m ³ sis alv	2,32	2,5	2,5	2,5
Vedenotto m ³	228 068	240 178	268 360	253 617
hinta €/m ³	0,39	0,37	0,33	0,36
Tukkumyynti m ³	87 352	113 759	146 476	144 261
hinta €/m ³	0,28	-	-	-
Hukkavesi m ³	61 699	59 061	41 352	11 711
Osuus %	27	25 %	15 %	5 %
Miehikkälään m ³	4339	2 206	2 159	2 046
Miehikkälästä m ³	13561	20043	1 363	528
Tilanne m ³	-16 559	-34 396	-33 600	-32 082
Laatukoe	44	50	41	47
Poikkeama	1	0	1	0
Liittyjät kpl	23	5	4	4
Liittymät yht.	598	603	607	611
VIEMÄRI				
Laskutettu jätevesi m ³	85 038	82 740	75 053	87 486
hinta €/m ³	3,86	4,5	4,5	4,5
Harju m ³	16 923	23 081	13 954	17 377
Miehikkälä m ³	63 035	62 874	64 375	65 430
Virolahti m ³	179 029	150 641	147 479	189 044
Siirtolinjaan johdettu m ³	258 987	236 596	225 808	271 851
hinta €/m ³	1,19	0,93	2,05	1,71
Vuotovesi m ³	93 991	78 860	73 992	103 707
Osuus %	48	43	46	50
Ylivuoto m ³	-	-	-	-
BOD7 mg/l, vuosika.	122	180	194	229
Fosfori mg/l, vuosika.	6,9	9	10	8
Typpi mg/l, vuosika.	58	69	80	62
Liittyjät kpl	2	3	8	-
Liittymät yht	466	469	477	477
	2,5		as/talous	1193
Liittymäaste				79,9

Käyttötalousoosa	Talousarvio 2023	Ta-muutokset	Uusi TA	Toteutunut	Poikkeama	Tot. %
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	588 200	0	588 200	614 970,65	-26 770,65	104,55
Muut toimintatuotot	3 000	0	3 000	4 060,56	-1 060,56	135,35
Toimintatuotot yhteensä	591 200	0	591 200	619 031,21	-27 831,21	104,71
TOIMINTAKULUT						
Palvelujen ostot	-171 600	0	-171 600	-197 038,86	25 438,86	114,82
Ostot tilikauden aikana	-219 300	0	-219 300	-299 765,22	80 465,22	136,69
Muut toimintakulut	-1 000	0	-1 000	-30 398,21	29 398,21	3 039,82
Toimintakulut yhteensä	-391 900	0	-391 900	-527 202,29	135 302,29	134,52
TOIMINTAKATE	199 300	0	199 300	91 828,92	107 471,08	46,08
VUOSIKATE	199 300	0	199 300	91 828,92	107 471,08	46,08
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot	-225 200	0	-225 200	-226 365,60	1 165,60	100,52
TILIKAUDEN TULOS	-25 900	0	-25 900	-134 536,68	108 636,68	519,45

Vesihuoltolaitos	
RAHOITUSLASKELMA	
Toiminnan rahavirta	
Vuosikate	91 828,92
Tulorahoituksen korjaukset	0
Investointien rahavirta	
Investointimenot	-71 769,25
Rah.osuudet investointimenoih	0
Pys vast hyödykk luovutustulot	0
Toiminnan ja invest rahavirta	20 059,67
Rahoituksen rahavirta	
Antolainojen muutokset	
Antolainasaamisten lisäykset	0
Lainakannan muutokset	
Pitkäkaisten lainojen vähenn	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	
Toimeksiant vara ja po:n muut	0
Saamisten muutos	-22 074,53
Korottomien velkojen muutos	18 370,32
Rahoituksen rahavirta	220 038,57
Rahavarat 31.12.	16 355,46
Rahavarojen muutos	-16 355,46

VESILAITOKSEN TASE	2023	2022
TASE		
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	669 915,53	715 521,77
Aineettomat hyödykkeet	669 915,53	715 521,77
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset	10 567,46	13 643,30
Kiinteät rakenteet	2 749 024,98	2 848 850,44
Koneet ja kalusto	6 899,40	7 132,80
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hank.	0,00	5 855,41
Aineelliset hyödykkeet	2 766 491,84	2 875 481,95
Sijoitukset		
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	3 436 407,37	3 591 003,72
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	246 998,88	224 924,35
Lyhytaikaiset saamis	246 998,88	224 924,35
Saamiset yht.	246 998,88	224 924,35
Yhdystili	680 903,27	664 547,81
VASTAAVAA YHTEENSÄ	4 364 309,52	4 480 475,88
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	3 526 157,23	3 526 157,23
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	-217 712,42	-13 790,48
Tilikauden yli-/alijäämä	-134 536,68	-203 921,94
Oma pääoma yhteensä	3 173 908,13	3 308 444,81
POISTOERO JA VAPAAEHT.VARAUKSET		
PAKOLLISET VARAUKSET		
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Muut velat	948 701,03	944 936,75
Pitkäaik.vieras pääo	948 701,03	944 936,75
Lyhytaikainen		
Ostovelat	241 700,36	227 094,32
Muut velat		
Yhdystili	0,00	0,00
Lyhytaikainen vieras	241 700,36	227 094,32
Vieras pääoma yhteen	1 190 401,39	1 172 031,07
VASTATTAVAA	4 364 309,52	4 480 475,88

6 KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT

Asiakirja	säilytystapa	säilytysaika
Päiväkirja	atk-tulosteena	10 v.
Pääkirja	atk-tulosteena	10 v.
Tasekirja sidottuna	säilytetään pysyvästi	

Tositelajit	tositelajinumerot
Pankkitositteet	1
Palkkatositteet	5
Matkalaskut	6
Ostoreskontralaskut	21
Ostoreskontralaskut	24
Ostoreskontramaksut	25
Ostolaskut, sähköinen, vesi	27
Ennakoiden kohdistus	28
Myyntireskontran suoritukset	30
Myyntilaskut, yleishallinto	31
Myyntilaskut, tukipalvelut	32
Myyntilaskut, varhaiskasvatus	33
Myyntilaskut, sivistystoimi	34
Myyntilaskut, tekninen toimi	35
Myyntilaskut, vesilaskutus	36
Myyntilaskut, vesi, sisäinen	37
Hyvityslaskujen kohdistus	39
Myyntilaskut, käsin tallennus	41
Luottotappiot	42
Muistiotositteet	45
Laskennalliset sl	95
Tuloksen kirjaus kp	96
Tuloksen kirjaus kp, laskenn.	97
Tuloksen kirjaus sl	98
Tuloksen kirjaus sl laskenn.	99

Aravalainakortit

Lainaluettelot

Tositeaineisto säilytetään 10 v. EU-projekteihin liittyvä tositemaineisto säilytetään 10 v. viimeisestä maksatuksesta ohjelmakauden päättymisestä lukien.

Konsernitilinpäätös

Konsernitilinpäätökseen liittyvät asiakirjat sidottuna säilytetään pysyvästi

7 ALLEKIRJOITUKSET

Virolahdella 25.3.2024

VIROLAHDEN KUNNANHALLITUS

Vappu Kuokka

Anja Kivelä

~~Tomi Kokkola~~

Varajäsen Anton Yrjönen

Osmo Havuaho

Risto Kouki

Juha Vuorela

Nita Lintunen

Otto Koskela, kunnanjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Virolahdella 22. 5. 2024

BDO Auditor Oy
tilintarkastusyhteisö

Ulla-Maija Tuomela
KHT, JHT tilintarkastaja

VIROLAHTI

www.virolahti.fi